

Labare á higa na a puwetaa LUKA

Elva zuɲɲwe na a ndaana Luka ge Tiyaufilus

¹ Áska á ɲa Tiyaufilus,

Emnde kwakya puwartepuwa labáre á názena a magava am dagave á miya.

² Ta puwete názena ɲa cenanaa áza emnde na ta naana an ice-aatare duksa ɲanna daga á ba am fakta-aara. Emnde ɲanna wá, Dadaamiya a faterar slera á balaterá labáre ɲanna ge emnde bademme.

³ Adaba una ɲanna, iya keni ya fantau ge pakya sera-aara daga fakta-aara dem halavuwaaara, hayananhaya jipu am mbarka á ɲa. Una ɲanna yá anƙwa puwakte ge ekka keni názena ya shanaa ya na bademme, yá puwakte á ba áte una ya cenanaa ya na kalkale.

⁴ Bademme á una yá magán ba geni ekka keni ka diyeddiye jirire á elva ɲanna ta ndakndaa na.

Malika a saa labáre geni watse tá yá Yuhanna slemaga baptisma

⁵ Am zamane na ni ndza sleksa *Hirudus am Yahudiya maa, ndza anƙwa *liman umele zhera-aara Zakariya, ɲane palle á liman-aha na male-aatare liman Abiya. Zhera á mukse-aara Ailizabait, ɲane wulfe á *Haruna male á liman-aha werre.

⁶ Bukerde-aatare antara mukse-aara ta emnde a jirire á katafke á Dadaamiya, ta emnde a fansaare ge shairiya-aha á Yaakadada bademme.

⁷ Amá egdzere wá, sharánka ba palle keni, adaba Ailizabait dziire. Am sarte nanna wá, bukerde-aatare garevge emgyegwar emnde.

⁸ Vacite umele maa, Zakariya ankwá á maga slera á limanire-aara á katafke á Dadaamiya, adaba daada áte itare liman-aha á Abiya bademme.

⁹ Ge tega slera-aatare am dagave-aatare liman-aha maa, mbarsembe maga njeri. Daaci vacite nanna maa, daada áte nane ganakini á de dfizaná nane kajiji am mashidi á Yaakadada.

¹⁰ Am sarte á dfiza kajiji nanna maa, bademme á emnde tá maga maduwa á ba ágashe.

¹¹ Daaci a naba jesarhe ge malika á Yaakadada á katafke á Zakariya, a tsaahé áte vuwa á duksa na tá dfiza kajiji átekwa na, am nadafa-aara.

¹² Ba a puwete ice áte nane Zakariya wá, a naba gazlehe, baaka názu á ndaana nane.

¹³ Amá a ba malika á elvan ge nane: «Zakariya, a wanjka lyawa. Adaba Dadaamiya lyevaalya maduwa á na. Mukse á na Ailizabait á de yaka egdzere zhele, watse ká fá zhera-aara Yuhanna.

¹⁴ Watse á gev higa yaikke ge ekka. Emnde kwakya tá de higatehiga adaba egdze nanna.

¹⁵ Adaba áza Yaakadada wá, watse ura male ba nane am emnde. Nane wá, watse á sheka mbazla antara názu á já enjkale á ura bademme.

Ŋane watse an naha ba Shefekwe Cudfedfe am ŋane daga á sawa am hude á emmenjara.

¹⁶ Watse á jatermaara ŋane ge *Iserayiila-aha kwakya á sem sera á Yaakadada Dadaamiya-aatare.

¹⁷ Watse á sawa ŋane á katafke á Yaakadada, hala-aara antara hákuma-aara watse ba kalkale antara náza á nabi *Ailiya werre. Á se jemá ŋane ye á dada-aha antara egdzara-aatare. Emnde na tá fansaareka ge Dadaamiya keni, á se tsatermaara ŋane. Á se tsatsaná ŋane emnde ge ufa Yaakadada.»

¹⁸ Amá a ba Zakariya á elvan ge malika: «Yá dise áte uwe ganakini una ŋanna á de gevge? Adaba ŋere antara mukse-aaruwa bademme ŋa emgyegwar emnde.»

¹⁹ Daaci a ŋwanante ge malika, a ba ŋane á elvan ge ŋane: «Iya wá, ya malika *Jeberilla. Ya tsetaa á katafke á Dadaamiya, ya sleslera-aara. A beliyaa ba ŋane ganakini yá saká labáre á higa na.

²⁰ Amá faktarka an iya. Ay degiya watse á gevge ba jirire, má hyephye laukte-aara. Adaba faktarka ŋanna wá, ká gevge uce, ká taa ndaaseka elva dekideki, dem sarte na má gevge duksa ŋanna.»

²¹ Am sarte ŋanna maa, bademme á emnde tá ufa ba Zakariya ágashe, tá maga ba najipu á shekwaashekwa-aara am mashidi.

²² De sesse maa, dzegwánka ndaater elva dekideki, a ngyakwateraa elva-aara á ba an erva. Ta dise áte una ŋanna emnde ganakini aŋkwa názu a naaná ŋane am mashidi.

²³ Am sarte na zlauzle slera á limanire á Zakariya maa, a naba dahe á dem mba-aara.

²⁴ De haraare cekwaangudi am mba maa, mukse-aara Ailizabait a naba shaa huđe. Amá a esshebe, tere ilyebe á sheba ba ɲane. A ba ɲane am ervaunđe-aara:

²⁵ «Kina wá, siisessa Yaakadada am zherwe am dagave á emnde.»

Malika a saa labáre geni watse tá yá Yaisu

²⁶ Ailizabait an huđe á tere unƙwahe maa, Dadaamiya a naba belaa malika *Jeberilla á dem ekse á Nasarátu am kwara á Galili.

²⁷ A belanaa ádeza gyaale umele, á shebaná dawale na zhera-aara Yusufa na. Yusufa ɲanna wá, ɲane wulfe á sleksu *Dawuda. Zhera á gyaale na a shebanaa ɲane Maari.

²⁸ Daaci a demhe ge malika na ádeza gyaale ɲanna, a de gan use-aara, a ba ɲane: «Use gyaale. Ekka wá, Dadaamiya Yaakadada magakánmaga ɲurna, anƙwa ɲane antara ka.»

²⁹ Amá use-aara ɲanna weshanantewesha ire ge Maari, a ba ɲane am ervaunđe-aara: «Ázara kena jeba á ga use na?»

³⁰ A ba malika á elvan ge ɲane: «A wanƙa lyawa Maari. Adaba Dadaamiya magakánmaga ɲurna.

³¹ Kina wá, watse ká shá huđe, ká de yá egdzere zhele, ká de faná zhera á Yaisu.

³² Watse ura male, *Egdza á Dadaamiya Slekse. Watse Dadaamiya á vante sleksire ba seke náza á eggyeɲara *Dawuda werre.

³³ Á de kwaraná ñane larde á *Iserayiila dem ba ge ðekidfeke. Sleksire-aara á de tseka ðekidfeke.»

³⁴ A ba Maari á elvan ge malika: «Á de magava estara una ñanna? Adaba iya, ya ba gyaale.»

³⁵ A ñwanante ge malika, a ba ñane á elvan ge ñane: «Watse á sawa Shedekwe Cufedfe á setarge ekka, á de maganá ba Dadaamiya Slekse hákuma-aara am ka. Adaba una ñanna, egdze na ká de yaná ka na wá, watse cufedfe, ñane *Egdza á Dadaamiya.

³⁶ Vareña Ailizabait keni á huðe á egdzere zhele, gevge emgyegwe á mukse tsa. Ndza dziire tsa, amá a shaa huðe tere unkwahé vatena.

³⁷ Adaba ßaaka názu á janviya ge Dadaamiya.»

³⁸ Daaci a ba Maari: «Iya ya kwatena á Dadaamiya. A giyanvege Dadaamiya á ba áte una ka ndaana ka.»

Maari á dem mba á vareñara Ailizabait

³⁹ Á ba am sarte ñanna maa, ba watsewatse a naba tsetehe ge Maari, a naba zlala á ba an hadzala, á dem mba á vareñara Ailizabait am ekse umele am huðe á wa a Yahudiya.

⁴⁰ Daaduwa, á de demhe am mba á Zakariya, a de gan use ge Ailizabait.

⁴¹ Am sarte na cenancena Ailizabait use-aara, egdzere am huðe-aara a naba fantau ge fatsava. A nahetaa á ba am sarte ñanna Ailizabait an Shedekwe Cufedfe,

⁴² a ba ñane á ba an ká kwara: «Dadaamiya a gakar barka ba ge ekka am dagave á ñwasha

bademme. Barka-aara a njinja am egdze na am ekka na.

⁴³ Ya hyep ware ha ni emmenjara ge Yaakadada-aaruwa á sem mba-aaruwa na?

⁴⁴ Ya ndaana adaba uwe una? Adaba am sarte na ya cenaa ga use á ña na wá, egdzere a naba fantau ge shekela am hude-aaruwa á higa.

⁴⁵ Higa yaikke ge ekka, adaba faktarfe am ervaunđe á ña ganakini názena ta balaksebale na á de ganvege Yaakadada bademme.»

Maari á gálá Yaakadada

⁴⁶ Daaci a ba Maari:

«Yá gálá Yaakadada Dadaamiya an ervaunđe-aaruwa bademme.

⁴⁷ Á higa ervaunđe-aaruwa kwakya áte ñane Slelya shifa-aaruwa.

⁴⁸ Adaba ñane á zhára ba iya ya kwátena-aara na hyainepka ba uwe keni. Daga ba kina keni tá anƙwa á banba emndimagwaha, tá de banba zlaƙe adaliye ma vaatara keni, geni yá an barka á Dadaamiya am vuwa.

⁴⁹ Adaba Dadaamiya na Sleksa ba ñane palle na a magiyaa duksa yaikke. Ñane wá, zhera-aara cufedde.

⁵⁰ Á de zatervaara ba ñane zlaƙe adaliye ge emnde na tá an lyawa-aara am ervaunđe dem eggye-aha.

⁵¹ Maganaamaga ñane slera yaikke an ndzedá á erwa-aara, a zadánve emnde a mága kuravire,

⁵² a tsekwaá slekse-aha áte sleksire, a vaterte daradza ge talaga-aha.

- 53 A gater barka kwakya ge emnde na peteke erva-aatare, amá a puwaa emnde a berba an erva-aatare ilyebe.
- 54 A tsaterme am iga ge emnde a slera-aara Iserayiila-aha. Adaba viyanaaka magaterá shagerire-aara ge emnde-aara,
- 55 áte una ndza a banán ge eggyemiya Ibrahimia, ganakini watse á maganán ge nane dem eggye-aha-ɲara bademme na.»
- 56 Á hyephye tere keye a maganaa Maari am mba á Ailizabait, lauktu a zlala á dem mba-aara.

Yuhanna slemaga baptisma am sarte na yars-eye áɲwaslire

57 Am iga a una ɲanna maa, a naba hyephye ge sarte á Ailizabait, daaci a naba yaa egdzere zhele.

58 Am sarte na cenarácena vara-aha-ɲara antara emnde a slala-aatare, ganakini Dadaamiya a magateraa shagerire kwakya, ta naba sawa, ta se higa antara itare.

59 Am hare ge tiisire maa, ta naba eptsehe zlaɓe ádaliye ge se bela egdzere am shedekwe, antara ge fá zhera. Itare tá kátá fá Zakariya cepen á eddenjara,

60 amá a ba emmarge egdzere: «Estuweka, zhera-aara Yuhanna.»

61 Amá a ba itare tá elvan ge nane: «Ábi ba palle á ura tá dahaná an zhera na keni, baaka am emnde á ɲa.»

62 Daaci ta ndavanu ge eddarge egdzere, ta ɲgyakwanaa an ɲgyakwa, geni á kátá faná zhera-ara ge egdza-aara.

⁶³ Daaci Zakariya a ndavateru naláwa, ta vante, a puwete: «Zhera-aara Yuhanna,» a ba ñane. Baðemme á emnde tá maga ba najipu-aara.

⁶⁴ Ba a puwete zhera ñanna wá, kertenj a naba pelehe ge nara-aara keni, a fantau ge ndaha elva, á gala Dadaamiya á ba an ká kwara.

⁶⁵ Daaci baðemme á emnde a slala-aatare, ta farhe zlaðe áðaliye ge mága lyawa á Dadaamiya am erwaunðe-aatare, ta hyanme labáre ñanna am huðe á wa a Yahudiya baðemme.

⁶⁶ Baðemme á emnde na ta cenaa labáre ñanna, ta fantau ge dzamaná am ire-aatare geni watse á gev ware egdze ñanna á de katafke. Amá ba jirire ndza anjkwá hákuma á Yaakadada antara egdze ñanna.

Zakariya á gálá Dadaamiya am nabiyaire-aara

⁶⁷ Ba vaci fá zhera ñanna maa, Zakariya eddarge egdzere a naba nahete an Shedekwe Cufedðe, a fantau ge mága nabiyaire, a ba ñane:

⁶⁸ «Yaakadada Dadaamiya á *Iserayiila-aha wá, baaka kalle-aara. Adaba a tsaterme am iga ge emnde-aara, anjkwá ñezlaterñezla,

⁶⁹ a naba jansaare ge slelya ura an hákuma jipu am dagave á wulfe-aha á sleslera-aara *Dawuda.

⁷⁰ Maganaamaga názena ndza a ndaase á kya an we á nabi-aha-aara werre.

⁷¹ Adaba ndza a ndaase werre ganakini watse á ñezlaminezla am erwa á kelaade-aha, baaka názu tá de eksaná itare áte miya ðekideki.

- 72 Ndza a baterán ge eggye-aha á miya ganakini watse á zatervarze dem eggyeggye, á de viyanaaka namana-aara d'ekideki. Una nanna á maganá nane kina.
- 73 Adaba ndza a zanu ba wad'a-aara Dadaamiya ge eggyemiya Ibrahima,
- 74 ganakini watse á nezlemiyaan'ezla am erva á kelaade-aha á miya, á de gamive emnde a slera-aara na ni tá an higa an ervaun'de,
- 75 ta emnde cufed'de, ta emnde a jirire á katafke-aara ma vaatara keni.
- 76 «Ay ekka wá, egdza-aaruwa, ká de gev nabi á Dadaamiya Slekse. Adaba ká de zlálá ka á katafke á Yaakadada, ká de tsatsanaa ka baráma-aara.
- 77 Watse ká fateremá ka am vuwa ge emnde-aara ganakini á se lyaterá nane, á se yateraare haypa-aha-aatare bad'emme.
- 78 Adaba kwakya wayavire antara maggwire á Dadaamiya. Á de maraminá ba nane parakkire-aara á sawa am samaya,
- 79 ge maraterá parakkire ge emnde na tá am tabedammire, tá kuva emtsa na; antara ge kwaramise zlálá áte baráma á hairire.»
- 80 Daaci a walte ge Yuhanna, farfe en'kale-aara keni ba kwakya, a fantau ge de njá am kaamba, dem sarte na ni a marse ire-aara á katafke á Iserayiila-aha-aatare bad'emme, ganakini nane sleslera á Dadaamiya.

2

Yaisu am sarte na yarseye áŋwaslire (Mat. 1:18-25)

¹ Á ba am sarte ɲanna yaireya Yuhanna na maa, jerje elva á sawa áza male á haha á Rauma baɗemme, zhera-aara Agustus, geni sey tá já jembel á emnde na tá am kwara-aara baɗemme.

² Já jembel á emnde ɲanna wá, zuɲɲwire-aara ba una ɲanna. Am sarte ɲanna maa, ndza Kiriniyus una slekse yaikke am haha á Siriya.

³ Daaci baɗemme á emnde, ma ware keni a zlala, á de puwa zhera-aara á ba am ekse-aara.

⁴ Yusufa keni maa, a naba tsetehe am Nasarátu am kwara á Galili, a zlala á dem Baytilama ekse á sleksu *Dawuda werre am kwara á Yahudiya. Adaba ɲane wulfe á Dawuda ɲanna.

⁵ Daaci ta zlala antara Maari na á shebaná ɲane lyemlye huɗe na, geni ta de puwa zhera-aatare itare keni.

⁶ Am sarte na tá am Baytilama ɲanna maa, a naba hyephe ge sarte á Maari,

⁷ a yaa egdzere zhele, egdzere zuɲɲwire-aara. A yanaa á ba am bere á dabba-aha, adaba ɓaaka sleɗe am bere á wayve-aha ge kwakyire á nalga. Daaci a faɗeme am baukta, a zlavanaahe am náza za duksa á dabba-aha.

Jesaarje malika á Dadaamiya á katafke á suni-aha

⁸ Am ekse ɲanna maa, tá aɲkwa suni-aha wá, itare tá njá á ba am kaamba-aatare. An vayi wá, tá hare á ba tsákwá hyema áte walda-aha-aatare.

⁹ An vayi vacite ɲanna maa, a naba jesaarhe ge malika á Yaakadada á katafke-aatare, Yaakadada a naba maraa parakkire-aara an tsaka ire ásete itare wá, jaterja lyawa jipu.

¹⁰ Amá: «A wakurka lyawa,» a ba malika na á elvan ge itare. «Aɗaba ya sakuraa labáre á higa, á de gev higa yaikke ge emnde baɗemme.

¹¹ Ankwa yarakuraaya Slelya ura á ba an vayi na, am ekse á *Dawuda. Egdze ɲanna wá, ba ɲane una *Almasiihu, Yaakadada.

¹² Náwa názena ni kwá de dise egdze ɲanna átekwa: watse kwá de berá egdzere áɲwaslire an faɗa am baukta, á zlava am náza za duksa á dabba-aha.»

¹³ Am iga á una ɲanna maa, kerten, jarsaarje dikele á malika-aha umele á sawa am samaya, ta se jamme antara ɲane, ta fantau ge gala Dadaamiya, a ba itare:

¹⁴ «Daradza wá, á zlayán ba ge Dadaamiya palle am samaya. A tsekwa hairire-aara á sem duniya, á sem emnde na ni a wayateraa ɲane.»

Suni-aha ta dem Baytilama

¹⁵ Am sarte na yaraterya malika-aha, zlarzlálá á dem samaya maa, a ba suni-aha am dagave-aatare: «Mi zlalawa á dem Baytilama, mí de zhara názena a jesaara áhuwa, a baminaa Yaakadada na.»

¹⁶ Daaci ta naba tsetehe, ta zlala á ba an hadzala, ta de beraa Maari antara Yusufu, ira egdzere áɲwaslire á zlava am náza za duksa á dabba-aha.

17 Zhararaazhára egdzere maa, ta tsakse názena ni a baternaa malika áte egdze ṅanna bademme.

18 Bademme á emnde na ta cenaa názena ta tsakatersaa suni-aha na, tá maga ba najipu.

19 Maari wá, ṅane cenáncena elva ṅanna bademme, ṅanaṅa am ire-aara, aṅkwa á eddzama am ervaunḡe-aara.

20 Am iga a una ṅanna maa, ta naba eptsa-aatare suni-aha na á dem tate-aatare. Tá aṅkwa gálá Dadaamiya am yaikkire-aara átira zlala. Ta galanaa adaba názena ta naana itare, antara názena ta cenanaa itare na bademme, adaba ta de beraa duksa na a baternaa malika na bademme.

Daranánda Yaisu ge Yaakadada á dem *mashidi yaikke

21 Am hare ge tiisire maa, hyephye sarte ge bela egdzere am shedekwe. Ta fete zhera keni ba vacite ṅanna. Ta fete zhera á Yaisu. Una zhera na ni a ndaana malika, ba huḡe-aara keni zlaḡe shanka emmenjara na.

22 Hyephye sarte á bara Maari maa, ta naba zlala á de maga názena a ndaana *tawraita á Muusa áte mukse na a yaa egdzere, geni a gevge cufedḡe zlaḡe adaliye. Daaci ta duhe, ta dáná antara egdzere á de katafke á Yaakadada am *mashidi yaikke am Urusaliima, geni átuge ṅane.

23 Adaba aṅkwa an puwa am wakita á Dadaamiya, geni bademme á egdzere zhele na egdza walire na wá, á wálá átuge Yaakadada.

24 Ta vanta antara sadake-aatare ge Yaakadada áte una a ndaana tawrait-aara, a ba ñane: «Tá fá takala-aha buwa bi takala-aha á masar buwa.»

25 Ay, am sarte ñanna maa, ndza anƙwa zhele umele am Urusaliima, zhera-aara Simaun. Zhele ñanna slefa-zherwe áte Dadaamiya jipu, ura mággwe. Ñane á ufa ba edda una ni watse á se lyaterá ñane *Iserayiila-aha bademme na. Anƙwa Shedekwe Cufedde keni antara ñane.

26 A ndandaha Shedekwe ñanna, geni ñane á emtseka defekiki, máki nánka *Almasiihu Slebela á Yaakadada.

27 Ay, vacite ñanna maa, a naba banánba Shedekwe Cufedde, geni a ezzlala zlaɓe ádaliye á dem *mashidi yaikke. Am sarte na ni tara emmenjara antara eddenjara ge Yaisu, ta daa Yaisu á dem mashidi ge de maganaa názena a ndaana *tawrait na wá, ta de beraa ba Simaun ñanna.

28 Simaun a de lyevaa egdze na am erva-aara, a naba slafanaa we-aara ge Dadaamiya, a ba ñane:

29 «Yaakadada-aaruwa, kina wá, gevge názena ndza ka binaa ka na. Yanya a emtsemtsa sleslera á ña á ba an hairire.

30 Adaba puwantepuwa ice-aaruwa áte edda una ni ka belanaa ka ge se lya emnde.

31 Ya nanna unjule á lya na ka tsatsateraa ka ge nalgaadama bademme.

32 Una wá, ñane parakkire na ni á de marakse am ice á emnde a duniya bademme, tá de diyaksediye. Á de gev daradza yaikke ge emnde á ña Iserayiila-aha keni.»

Simaun á tsaká elva a nabiwire

³³ Tara emmenjara antara eddenjara ge Yaisu, tá maga ba najipu á elva na á tsakaná Simaun áte egdza-aatare na.

³⁴ Simaun a naba gater barka. Am iga á una njanna, a ba njane á elvan ge Maari: «Egdze na náwa njane na wá, á de maraterná njane Dadaamiya ge emnde, amá tá de lyiyeka emnde. Dadaamiya a eksese njane, ganakini njane á gev náza vaterte ektápaare ge emnde kwakya am *Iserayiila-aha. Á ba am Iserayiila-aha njanna zlahe ádaliye, emnde kwakya tá de shá yaikkire, á de katerteka Dadaamiya adaba njane.

³⁵ Estuwa, á se marsá njane ásegashe názena tá slaslaná emnde am ervaunde-aatare bademme. Ekka emmenjara keni maa, baaka zlaða na ni watse ká tapánka ka am ervaunde á njana.»

Hanna nabi mukse

³⁶ Ndza anjwa mukse umele nabi, zhera-aara Hanna, njane egdza á Fanuyail. Fanuyail njane wulfe á Asair werre. Hanna njanna gevge emgyegwe a mukse kurcumme. Am gyaalire-aara, ndza ta magaa ba yawe vuye antara zhele-aara na a sanse am mba á eddenjara, daaci a naba kedefehe ge zhele-aara.

³⁷ Am iga á una njanna wá, gaaka zhele umele mazla-aara, a nja ba weggye a mukse. Vayi vacika a maganaa ba slera ge Dadaamiya, á eksa ndera, á njala ba Dadaamiya-aara am mashidi. Daaci am sarte njanna ta daa Yaisu á dem

mashidi na wá, mukse ñanna shanaasha yawe kul tiise ju ufaɗe.

³⁸ A gateraptehe ge emnde a há á Yaisu. Ñane keni a slafanaa we-aara ge Dadaamiya. Daaci a fantau ge baterá elva-aara ge emnde na tá ufa ba sarte na ni Dadaamiya á se lya Urusaliima na.

Eptsareptsa emnde a há á Yaisu á dem Nasarátu.

³⁹ Am sarte na zlarñaazle emnde a há á Yaisu mága názena a ndaana *tawraitá á Yaakadada maa, ta naba da-aatare an egdzere á dem ekse-aatare am Nasarátu am kwara á Galili.

⁴⁰ Egdze ñanna aɲkwa á farfe an wala, antara an dzaɲdzaɲire. Egdze ñanna an eɲkale jipu, an barka á Dadaamiya am vuwa.

Yaisu egdza yawe kelaawa ju buwa am *mashidi yaikke

⁴¹ Ba kelaá saƙanderi emnde a há á Yaisu tá de maga muɲri á *Paska am Urusaliima.

⁴² Ate iva na Yaisu shanaasha yawe kelaawa ju buwa, ta duwa antara ba ñane.

⁴³ Zlauru muɲri wá, ta naba da-aatare, amá ta yaa egdzere am Urusaliima, itare diyarka.

⁴⁴ Ta kurken ñane keni á ba aɲkwa am dagave á emnde na ta saa kerɗe. Lauktu tá diyeddiye wá, varváha deppe á zlala. Am iga á una ñanna, ta fantau ge tatayanaa áza emnde-aatare ge itare, antara áza emnde a diyava-aatare baɗemme,

⁴⁵ amá sharánka. Daaci ba eptsa-aatare zlaɓe ádaliye á dem Urusaliima.

⁴⁶ Am hare ge keyire lauktu ta de shanaa am *mashidi yaikke, á njá am dagave á malum-aha,

aṅkwa á cenatercena, ámbera á ndavateru elva-aha.

⁴⁷ Baďemme á emnde na tá cená názena a ndaana ṅane, tá maga ba najipu áte ṅane. Adaba kwakya eṅkale-aara, jawapa-aha-aara á ba an uṅjule-aara.

⁴⁸ Ba ta puwete ice-aatare áte ṅane tara emeṅara an eddeṅara wá, tá maga ba najipu-aara. A ba emmeṅara á elvan ge ṅane: «Labára ka maganeraa una, egdza-aaruwa? Nere antara eddeṅa, daṅeremda am dzama ire yaikke adaba ka, ná ámbera tatayaktataya kinekineka.»

⁴⁹ A ṅwaterante, a ba ṅane á elvan ge itare: «Kwá tatayiyá adaba uwe? Diyakurka ganakini zlaya-aaruwa ge njá am bere á Edderwa emtu?»

⁵⁰ Amá cenaránka názu am elva-aara ṅanna deƙideki.

⁵¹ Daaci a naba saa antara itare á sem Nasarátu. A fatersaarfɛ jipu. Amá emmeṅara wá, ba palle keni elva-aha ṅanna keƙarka deƙideki, baďemme á ba am ire-aara.

⁵² Daaci aṅkwa farfa Yaisu an wala, antara an eṅkale. Hayanhaya Dadaamiya egdze ṅanna, emnde keni hayaránhaya baďemme.

3

Waazu á Yuhanna slemaga bap̄tisma (Mat. 3:1-12; Mark. 1:1-8; Yuh. 1:19-28)

¹ Haraare áte iva na mala Tibairiyus am haha á Rauma, shanaasha yawe kelaawa jiilyeƙe am malire-aara wá, ndza sleksa Pauntiyus *Pilaatu am kwara á Yahudiya, *Hirudus slekse am kwara á Galili, egdza emmeṅara Filip á kwará Ituriya

antara Tarakaunitisa, Lisaniyus slekse am kwara á Abilain.

² Male-aha á *liman-aha wá, tara Hanas antara Kayafas.

Am laukte ñanna maa, Dadaamiya a naba banaa elva-aara ge Yuhanna egdza á Zakariya am kaamba.

³ Daaci Yuhanna a naba fantau ge ja d̄aba an waazu am ekse-aha na herherzhe an guwa á Urdun na bademme, a ba ñane á elvan ge emnde: «Magaumágá tuba, lyauvaalya baptisma, á yakuraarye Dadaamiya haypa-aha á kure.»

⁴ Estuwa wá, názena a puwetaa nabi Aisaya na gevge. Adaba a ba ñane:

«Ankwa ura á bala elva am kaamba, a ba edda-aara:

Tsatsawanaatsatse un̄ñule ge Yaakadada, tsawanaatse baráma-aara ba nded̄de.

⁵ Bademme á d̄ambake-aha watse á gevge ba kalkale,

Wa-aha antara gavaye-aha bademme watse baaka,

Kwaana-aha á baráma keni watse á njeka, bademme watse ba tsekke.

Bademme á baráma na an badza na, á de gevá an memiya áte kalkalire.

⁶ Bademme á emnde watse tá nanna un̄ñule a lya na ni a tateraa Dadaamiya.»

⁷ Daaci kwakya emnde ta kelaa ádeza Yuhanna am kaamba ñanna, ganakini á magateránmaga baptisma. Amá a ba ñane á elvan ge itare: «Egdzara á kelaade-aha na, a bakurnaa ware ganakini magaumága tuba, watse kwá de en̄zlesen̄zle am názena á de magaterná

Dadaamiya ge emnde na tá aṅkwa am ervaunḡe-aara na?

⁸ Magaumága kure názena ni tá diyeddiye átekwa ganakini kure wá, yakuránya mága á kure werre, magakurnaamaga tuba. Bawánka mazla-aara am ire á kure ganakini miya wá, mi egdzara á Ibrahimia miyenne, ázara lámbe á miya. Yá bakurá ba jirire: ba nákwá-aha na náwa ḡane na keni, Dadaamiya an hákuma á gaterve egdzara á Ibrahimia.

⁹ Ba kina keni á ba an tsatsa zlaugba ge ḡatsa náfá-aha na ni tá yeka egdzere na. Daaci baḡemme a náfá na ni á yeka egdzere emtake na wá, tá icese antara uksuwe-aara baḡemme, tá epshupshe an kára.»

¹⁰ Ba ta cenaa una ḡanna dikele á emnde ḡanna maa, ta naba ndavanuhe ge Yuhanna, a ba itare tá elvan ge ḡane: «Ay wá, ḡá maganá estara kina?»

¹¹ A ba Yuhanna á elvan ge itare: «Edda una aṅkwa naṅgyuwe-aara buwa, a vanteva palle ge edda una baaka náza-aara. Edda una aṅkwa náza za ázeḡara keni, a emmága ba estuwa.»

¹² Ta sawhe ge *emnde a jaha hadáma keni ásezeḡara, geni á magaterá baptisma. A ba itare tá elvan ge ḡane: «Malum, ḡere keni ḡá maganá estara?»

¹³ A ḡwaterante, a ba ḡane: «Fawaterarka biya názena ndahaaka shairiya á ḡgumna ge emnde.»

¹⁴ Ta ganaptehe ge sawji-aha keni, a ba itare: «ḡere maa, ḡá maganá estara?» A ba ḡane á elvan ge itare: «Lyiyauka duksa á ura ba dey an

ndzedá na, puwauka emnde áte lamán am fida ba dey, amá pakaupaka ba dafa á kure.»

¹⁵ Bademme á emnde tá anƙwa ufáná á ba an niya-aatare labáre, geni watse *Almasiihu ƚara ba ƚane.

¹⁶ Daaci a ba Yuhanna á elvan ge itare bademme: «Iya wá, yá magakurá baptisma á ba an yawe, amá anƙwa á sawa ura umele am iga-aaruwa wá, an hákuma ba ƚane arge iya. Ba ge slesadanse kimake am sera keni hyanefka ya dƙideki. ƚane wá, á se magakurá baptisma an Shedekwe Cufedde antara an kára.

¹⁷ Anƙwa á sawa an kazlana a fáhá duksa-aara keni am erva, á se fahese hiya-aara am hyaihye. Daaci watse á puweme hiya am kuvere-aara, amá hyaihye wá, watse á fante kára na á emtseka dƙideki na.»

¹⁸ Yuhanna a faterem ndzedá am vuwa an elva-aha gergere kwakya, a balaterse á ba am una ƚanna labáre á higa keni ge emnde ƚanna.

¹⁹ Ay, á ba am sarte ƚanna maa, Yuhanna a naba valaarhe ge sleksu *Hirudus, adaba a eksantaava Hirudiya ge egdza emmenara Filip, antara adaba haypa-aha umele gergere a guwaa ƚane.

²⁰ Aley, Hirudus a naba farhe zlaƙe adaliye ge haypa-aha-aara, a naba ngudfaa Yuhanna am dangay.

Baptisma á Yaisu

(Mat. 3:13-17; Mark. 1:9-11)

²¹ Amá am sarte na zlaƙe damka Yuhanna am zawa maa, emnde bademme sharánsha bara ázenara. Yaisu keni a duhe, a de barevhe

ɲane keni. Am sarte ɲanna maa, Yaisu a mága maduwa. ɲane á maga maduwa na wá, a naba wertehe ge samaya wá,

²² tá zhárá ba aɲkwa á tsekwa Shedekwe Cudedde ásetarge ɲane ba seke takala, á zharava ba parakke. Cekwaangudi wá, tá cená ba kwárá á ura á sawa am samaya, a ba eddaaara: «Ba ekka una ka Egdza-aaruwa, bademme a higa-aaruwa á ba áte ka.»

**Kergema á eggye-aha-ɲara ge Yaisu
(Mat. 1:1-17)*

²³ Am sarte na Yaisu aɲkwa á fantau ge mága slera-aara wá, á maga egdza yawe kul keye. Ate emnde wá, ɲane egdza á ba Yusufa. Yusufa keni maa, ɲane egdza á Haili.

²⁴ Haili ɲane egdza á Mattat, Mattat ɲane egdza á Laiwi, Laiwi ɲane egdza á Mailiki, Mailiki ɲane egdza á Yaana, Yaana ɲane egdza á Yusufa,

²⁵ Yusufa ɲane egdza á Mattatiyas, Mattatiyas ɲane egdza á Amaus, Amaus ɲane egdza á Nahum, Nahum ɲane egdza á Haisli, Haisli ɲane egdza á Nagay,

²⁶ Nagay ɲane egdza á Mata, Mata ɲane egdza á Mattatiyas, Mattatiyas ɲane egdza á Saimayna, Saimayna ɲane egdza á Yausaike, Yausaike ɲane egdza á Yauda,

²⁷ Yauda ɲane egdza á Yauwánan, Yauwánan ɲane egdza á Raisa, Raisa ɲane egdza á Zauraubabila, Zauraubabila ɲane egdza á Salatiyail, Salatiyail ɲane egdza á Nairi,

28 Nairi ɲane egdza á Mailiki, Mailiki ɲane egdza á Addi, Addi ɲane egdza á Kausam, Kausam ɲane egdza á Ailmadam, Ailmadam ɲane egdza á Airi,

29 Airi ɲane egdza á Yaisu, Yaisu ɲane egdza á Ailiyaijair, Ailiyaijair ɲane egdza á Yaurim, Yaurim ɲane egdza á Mattat, Mattat ɲane egdza á Laiwi,

30 Laiwi ɲane egdza á Simaun, Simaun ɲane egdza á Yahuda, Yahuda ɲane egdza á Yusufa, Yusufa ɲane egdza á Yaunam, Yaunam ɲane egdza á Ailiyakim,

31 Ailiyakim ɲane egdza á Mailiya, Mailiya ɲane egdza á Menna, Menna ɲane egdza á Mattata, Mattata ɲane egdza á Naatan, Naatan ɲane egdza á *Dawuda,

32 *Dawuda ɲane egdza á Yaisa, Yaisa ɲane egdza á Aubet, Aubet ɲane egdza á Bauwas, Bauwas ɲane egdza á Sala, Sala ɲane egdza á Naasunu,

33 Naasunu ɲane egdza á Aminadabu, Aminadabu ɲane egdza á Admin, Admin ɲane egdza á Arni, Arni ɲane egdza á Haisruna, Haisruna ɲane egdza á Farais, Farais ɲane egdza á Yahuda,

34 Yahuda ɲane egdza á Yakubu, Yakubu ɲane egdza á Isiyaaku, Isiyaaku ɲane egdza á Ibrahimia, Ibrahimia ɲane egdza á Tara, Tara ɲane egdza á Nakaur,

35 Nakaur ɲane egdza á Saruku, Saruku ɲane egdza á Ragaw, Ragaw ɲane egdza á Falaik, Falaik ɲane egdza á Aibair, Aibair ɲane egdza á Sala,

36 Sala ɲane egdza á Kayinam, Kayinam ɲane

egdza á Arfasada, Arfasada ñane egdza á Saim, Saim ñane egdza á *Nuhu, Nuhu ñane egdza á Lamaik,

³⁷ Lamaik ñane egdza á Matusala, Matusala ñane egdza á Anuhu, Anuhu ñane egdza á Yaratu, Yaratu ñane egdza á Malaliyail, Malaliyail ñane egdza á Kayinam,

³⁸ Kayinam ñane egdza á Ainaus, Ainaus ñane egdza á Saitu, Saitu ñane egdza á Naadama, Naadama wá, ñane egdza á ba Dadaamiya.

4

Náwa a badanaa estuwa Shaitaine Yaisu (*Mat. 4:1-11; Mark. 1:12-13*)

¹ Yaisu naatenaha an Shedekwe Cudedde. Ba tse-aara am Urdun maa, Shedekwe Cudedde a naba daa ñane á dem kaamba.

² Hare kul ufafe anƙwa á badaná Shaitaine am kaamba ñanna. Am hare-aha ñanna wá, zawka ba uwe keni defikifeki. Am iga á hare-aha ñanna wá, a naba ñanaahe ge waya.

³ A ba Shaitaine á elvan ge ñane: «Máki ka ba *Egdza á Dadaamiya wá, ndaanda ge nákwá na a nyefnye dafa, ká ezza.»

⁴ Amá a ba Yaisu á elvan ge ñane: «Anƙwa an puwa am wakita á Dadaamiya, a ba ñane: “Ura á njá an shifa afaba dfeka palle.” »

⁵ Daaci Shaitaine a daltaa antara ñane ádetire ba ngaa, a maranaa yaikkire na am huƙe á duniya na bademme á ba am dupalle,

⁶ a ba ñane á elvan ge ñane: «Bademme á yaikkire na am duniya antara ngahire-aara na, ya vakteva. Afaba bademme á una-aha ñanna

ta fime am erva ba ge iya, yá dzegwándzegwa vante ge edda una ni yá kataná ya.

⁷ Daaci máki kezlakiyaakezla ugje wá, bademme á una nanna ba náza á na.»

⁸ A nwanante ge Yaisu, a ba nane á elvan ge nane: «Ankwa an puwa am wakita á Dadaamiya, a ba nane: “Sey ká kezman ugje ba ge Yaakadada, Dadaamiya á na palle, ká nala á ba ázenara palle.” »

⁹ Shaitaine a naba zlala antara nane á dem huđe á Urusaliima, ta de daltaa antara nane áte ire á *mashidi yaikke. A ba nane á elvan ge nane: «Máki ka ba *Egdza á Dadaamiya wá, naba mbedfanaambeda ire á na á dem áhá.

¹⁰ Adaba ankwa an puwa am wakita á Dadaamiya, a ba nane: “Dadaamiya á de puwa malika-aha-aara, tá de faku hyema.”

¹¹ Ankwa zlahe am tate umele, a ba nane: “Tá de cuwáká á ba am erva-aatare, ganakini ká janvaarka ma ba ge sera á na keni áte nákwá.” »

¹² Yaisu a nwanante zlahe ádaliye, a ba nane á elvan ge nane: «Ankwa an puwa am wakita á Dadaamiya, a ba nane: “Badeka Yaakadada, Dadaamiya á na dekideki.” »

¹³ Shaitaine nanna zlauzle pute-aara ge bada Yaisu maa, a naba yanhe kwa mazla-aara, ba zlala-aara, sey vacite umele.

*Yaisu a fantau ge slera-aara am Galili
(Mat. 4:12-17; Mark. 1:14-15)*

¹⁴ Am iga á una nanna maa, Yaisu a naba saa á sem huđe á Galili, an hákuma á Shedekwe

Cudede kwakya am nane. Daaci emnde ta fantau ge ndaha elva-aara am kwára á Galili bademme.

¹⁵ A fantau ge kwaraterse duksa ge emnde am mashidi-aha gergere, a gev ura an daradza áza emnde bademme.

*Emnde a Nasarátu yarnaaya Yaisu
(Mat. 13:53-58; Mark. 6:1-6)*

¹⁶ Daaci saasa Yaisu á sem Nasarátu ekse na a waltaa am hufe-aara. Vaci puwansepuwe maa, a naba dem mashidi, ba seke una á magán ba kelaazare. Daaci á naba tsetehe am mashidi nanna, geni á kátá ndaha wakita á Dadaamiya.

¹⁷ Daaci ta naba vante wakita á nabi Aisaya. A naba palanse wakita na, a werante ba tate na ni anƙwa an puwa átekwa, a ba nane:

¹⁸ «Anƙwa Shedekwe á Dadaamiya antara ya. A eksisaa ba Dadaamiya, geni yá saterá labáre á higa ge talaga-aha. A beliyaa ba nane ge saterá labáre ge dangay-aha, geni watse tá shansha ire-aatare. Ge wulfe-aha keni, geni watse tá shansha ice-aha-aatare. A beliyaa nane, geni yá se satersá ya emnde na ni tá maga palasa am erva á emnde.

¹⁹ A beli geni yá se bala iva na Yaakadada á de magaterá ngurna ge emnde átekwa na.»

²⁰ Ndaasendaha maa, a fadante wakita na, a vante ge edda una am erva-aara wakita nanna, daaci a njehe. Bademme á emnde na tá am hufe á mashidi, tá zhára ba nane.

²¹ A fantau ge ndaater elva, a ba nane á elvan ge itare: «Elva na kwa cenanaa kure, ya ndaase

am wakita na wá, gevge vatena á ba am sarte na kwa cenanaa kure na.»

²² Bademmire-aatare ta fantau ge zleba Yaisu, tá maga ba najipu áte shagerire á elva na a ndaasaa ñane, a ba itare: «Há! Ábi ba ñane egdza á Yusufa na?»

²³ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Nda-wisendahe naraje na. Diyandiya ganakini á jakurviyaaka: “Dauktar, mbanaamba ba ka ire á ña.” Adaba watse kwá banba ganakini názena ña cenáncena ka maganaa am Kafarnahum na wá, maganaamaga am ekse á miya keni.»

²⁴ Daaci a fahe zlaɓe ádaliye, a ba ñane á elvan ge itare: «Yá ndaakur ba jirire, baaka nabi na ni emnde ta faa zherwe áte ñane am ekse-aara ba ge ñane.

²⁵ Náwa yá ndaakurnda kwa: am zamane á nabi *Ailiya wá, diyakurdiya ganakini ndza kwakya ñwasha wegyegye am dagave á Iserayiila-aha. Amá am sarte na yawe keye an kyalma hyaaka yawe ɗekideki, samsa waya yaikke na wá,

²⁶ Dadaamiya belaaka Ailiya ma á dem mba á ware-aatare keni am ñwasha ñanna. Kwaye a belanaa á dem mba á wegyegye a mukse umele á njá am Saraipta am kwara á Sidaun.

²⁷ Am zamane á nabi Ailisa keni maa, ndza kwakya emnde a derve am *Iserayiila. Amá ba palle-aatare keni mbanaaka Ailisa ɗekideki, sey ba Naaman palle ñane ura Siriya.»

²⁸ Bademmire-aatare am huɗe á mashidi ñanna, watertuwa jipu elva ñanna ta cenanaa itare na.

²⁹ Daaci ta naba eksevaahе, ta danse ádete iga a ekse, ta de dфalte áte ire á wa á ekse-aatare antara nane, tá kátá hanvaare á sawa áte ire á wa nanna.

³⁰ Amá a naba dese am dagave-aatare selaakke, a zlalhe shifa-aara.

*Yaisu ngyainsengye jini am ura
(Mark. 1:21-28)*

³¹ Am iga a una nanna maa, Yaisu a zlala á dem Kafarnahum á ba am Galili nanna. An kwaskwe á puwansepuwe wá, a de kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde am mashidi.

³² Bademme á emnde ta maga najipu áte tsaha-aara, adaba ankwa hákuma am huđe-aara.

³³ Am mashidi nanna maa, ndza ankwa ura an jini am ire, a naba fu hula á ba an ndzedfa, a ba nane:

³⁴ «Ekka Yaisu ura Nasarátu na mu, ká kátá uwe ka ázenere? Niya á na ka se kedanerkedfa emtu? Iya diyanakdiya ganakini ka Ura Cudedfde, ka slebela á Dadaamiya.»

³⁵ Yaisu a naba valarhe ge jini nanna, a ba nane á elvan ge nane: «Dudе we á na, sesse am zhel na ba kinamina!» Daaci jini na a naba mbedaa zhel na am dagave á emnde, a sessehe am nane, maganánka ba uwe keni.

³⁶ Bademme á emnde tá maga ba najipu-aara. A ba itare am dagave-aatare: «Ázara kena jeba á hákuma na am elva-aara na? Ma valar ba ge jini keni, sey á sesse degey!»

³⁷ Daaci hyaranmehye labáre á Yaisu am kwara nanna bademme, ma am tate-ara keni tá ndaha ba nane.

*Yaisu a mbateraahe emnde kwakya
(Mat. 8:14-17; Mark. 1:29-34)*

³⁸ Daaci ba segashe á Yaisu am mashidi ɲanna wá, a zlala ba suuwe á dem mba á Simaun. A de beraa shawle á Simaun mukse á zlava, á wáná zlagzlagi, zlagzlagi ɲanna an ndzedá. Daaci ta ndavanu ge Yaisu ganakini a mbanaambe.

³⁹ A duhe ge Yaisu ádeza mukse na, a de tsarhe, a naba valarhe ge zlagzlagi na. A naba yanhe ge zlagzlagi mazla-aara. Hattse a tsete ge mukse na, a fantau ge magateraa kashi.

⁴⁰ Eblyablya vaciya maa, emnde kwakya ta saa emnde-aha-aatare na á waterá vuwa baɗemme áseza Yaisu. Á waterá lapikere gergere kwakya. Daaci Yaisu a puwaterar erva-aara, a mbateraahe baɗemme.

⁴¹ Vacite ɲanna wá, kwakya jini-aha saresse am emnde, tá ámbera hula, ta bantsa itare tá elvan ge Yaisu: «Ekka wá, ka *Egdza á Dadaamiya.» Amá Yaisu a naba valaterarhe á ba an ndzedá, a piyaterterte ba ɗekidɗeki ge ndaha elva, aɗaba itare diyardiya ganakini *Almasiihu na ba ɲane.

*Zlaya ganakini emnde a ekse-aha umele keni
tá cenancena waazu
(Mark. 1:35-39)*

⁴² Makuralla-aara ba kyaakya ádaga wá, a naba sesse ge Yaisu am huɗe á ekse, a zlala á dem kaamba yiyye an ekse ba shagera. Baɗemme á emnde ta fantau ge tataya ɲane. De sharansha, wayarka ɗekidɗeki á yaterya Yaisu á dem tate umele.

⁴³ Amá a ba Yaisu á elvan ge itare: «Una zlaya ganakini yá dateránda labáre á higa, elva a njá am kwara á Dadaamiya ge emnde a ekse-aha umele keni. Adaba ta beliyaa adaba ba una nanna.»

⁴⁴ Daaci ba zlala-aara, a de bálá waazu am mashidi-aha gergere am kwara á Yahudiya.

5

Pukura-aha á Yaisu zunḡwe

(Mat. 4:18-22; Mark. 1:16-20)

¹ Vacite umele Yaisu ádete we á haye á *Gainaizarait. Kwakya emnde ta kelaa ádezenara ge cenaa elva á Dadaamiya, ta de beleme am dagave.

² Daaci Yaisu a naa paare á yawe-aha buwa, ta tsekwesaa emnde a sluwa kelfe am huḡe-aara, tá anḡwa bára narre-aha-aatare.

³ Paare-aha nanna wá, palle náza á Simaun. Daaci Yaisu a d'alme am náza á Simaun nanna, a ba nane á elvan ge nane: «Sawa gitega emtsaade á dem dagave á yawe cekwaḡuḡi.» Daaci Yaisu a njehe am paare nanna átire á haye, a fantau ge kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde.

⁴ Am sarte na zlauzle elva-aara, a ba nane á elvan ge Simaun: «Kwaye gantega paare á dem tate na sladḡa yawe-aara na, sluwausluwa kelfe antara emnde á kure.»

⁵ Amá a ba Simaun á elvan ge nane: «Adaba ka ndaanaaka ka wá, degey ḡa hare ba paḡḡe á maga slera am tate nanna, má shaḡeranka duksa d'ekid'eki, Malum.»

⁶ Daaci ta naba de puwa narre-aatare á dem tate ñanna, ta sluwevaa kelfe kwakya jipu, haa a fantau ge bátá narre-aatare.

⁷ Daaci ta fantau ge d̄aha emnde-aatare tá am paare umele an erva, ge se melaterumele. Ta sem ge emnde ñanna, a naate ge paare-aha-aatare bukerde an kelfe, haa paare-aha-aatare ta fantau ge ñgya á dem yawe.

⁸ Ba a naa una ñanna Simaun Piyer wá, a se ñantaa sera ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge ñane: «Yaakadada-aaruwa, zlaya á ña ka d̄ekideki ganakini mí njá kerde an iya, ad̄aba iya ya slehaypa.»

⁹ Ge jirire wá, tara Simaun antara emnde na tá am paare kerde, tá maga ba najipu-aara, ad̄aba ta sluwevaa kelfe ñanna kwakya jipu.

¹⁰ Ba duksa palle ge egdzara á Jaibaidaiyus tara Yakuba antara Yuhanna na tá maga slera átirpalle antara Simaun ñanna. Amá: «A wanka lyawa,» a ba Yaisu á elvan ge Simaun. «Á fantau ba vatena na, gakevge slejaha emnde á sem sera-aaruwa mazla-aara, ba seke kelfe na ká sluwaná ka na.»

¹¹ Daaci ta fantau ge sawa an paare-aha-aatare ásete we-aara ge haye, ta se yanhe bad̄emme, itare ta d̄aba Yaisu.

*Yaisu mbanaambe slederve
(Mat. 8:1-4; Mark. 1:40-45)*

¹² Daada Yaisu á dem huđe á ekse, a naba duhe ge zhele umele badzanvebadza derve ádezen̄ara, a kezlaa ugje á katafke-aara, a ba ñane á elvan ge ñane: «Yaakadada, ekka wá,

má wayak-wáyá ká dzegwándzegwa givege ba metedde vuwa-aaruwa.»

¹³ Yaisu a naba pelse erva-aara, a fete áte slederve na, a ba ñane á elvan ge ñane: «Wayanwáyá ká mbembe.» Ba seke ndáhá á miya na a naba mbehe ge slederve metedde.

¹⁴ Yaisu a fan magiya, a ba ñane á elvan ge ñane: «Ndaananka ma ge ware keni degiya! De maranánmára ka ba ire á ña ge *liman, vanteva sadake á ña áte una a ndaana *tawraita a Muusa, a diyareddiya emnde ganakini mbakmbire.»

¹⁵ Aley labáre á Yaisu ankwá á far ba de katafke am dagave á emnde. Kwakya nalga á emnde na tá kelá ásezenjara ba kelaazare, ge se cená elva-aara antara ganakini á mbateraambe.

¹⁶ Yaisu keni a yaterya ba kelaazare, a zlala á dem kaamba, a de maga maduwa áhuwa.

*Yaisu a mbaa ura an matsa ubiya-aara
(Mat. 9:1-8; Mark. 2:1-12)*

¹⁷ Vacite umele, Yaisu ankwá á kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde, tá ankwá *Farisa-aha antara malum-aha á *tawraita keni ázenjara. Emnde ñanna, emnde umele-aatare ta ba emnde a Galili, emnde umele ta sawa á sa am huđe á Urusaliima, emnde umele ta sawa á sa am ekse-aha umele á ba am kwara á Yahudiya ñanna. Ankwá hákuma á Yaakadada ázenjara ge mba emnde an ñane.

¹⁸ Daaci ta semhe ge emnde umele, an ura-aatare an matsa ubiya áte ñane bademme, ta saa á sepaná antara egdera-aara bademme. Ta tataya baráma a dáná á de katafke á Yaisu,

19 amá jaterviyaaaja adaba kwakya nalga á emnde. Daaci itare ta naba dafte áte ire á dzuguru, ta werante, ta naba velemhe ura-aatare antara egdera-aara bademme á de katafke á Yaisu am dagave á emnde.

20 Nanna Yaisu fetarfire á emnde nanna maa, a ba nane á elvan ge nguryekwe na: «An bára haypa-aha á nja bademme, ura-aaruwa.»

21 Daaci farantaufe malum-aha á *tawraita antara *Farisa-aha na ge dzama duksa umele, a ba itare am ervaunđe-aatare: «Ware kena nane zhel na á lyiya sleđe á Dadaamiya na? Ankwa ura á dzegwándzegwa yanar haypa ge ura emtu, máki Dadaamiya ka palle?»

22 Amá kertenj diyaadiya Yaisu názena tá ankwa dzamaná itare. A ba nane á elvan ge itare: «Labára kwa dzamete una am ervaunđe á kure?»

23 Ázara una tsaftsafte jauje ge baná: An bára haypa-aha á nja, bi baná: Tsettse, ezzlala an sera á nja?

24 Iya wá, yá kátá kwá diyeddiye geni iya *Ura á emnde bademme yá an hákuma ge yateraare haypa ge emnde am duniya na.» Daaci a ba nane á elvan ge edda una an matsa ubiya-aara na: «Ya ndaa ba ekka, tsettse, eksanteksa egdera á nja, ezzlala á da.»

25 Hattse a naba tset ge zhel na á katafke á emnde bademme, a eksante egdera na ta sanaa áte nane na, a naba da-aara, á gálá Dadaamiya átira zlala.

26 Emnde bademme tá maga ba najipu-aara, ta fantau ge mága lyawa á Dadaamiya am

ervaunḡe, a ba itare am dagave-aatare: «Vatena wá, namiyanna duksa!»

*Náwa ndza a ḡantaa estuwa Yaisu Laiwi
(Mat. 9:9-13; Mark. 2:13-17)*

²⁷ Am iga a una ḡanna maa, Yaisu a degashe á de ja ḡaba, a naa palle á *emnde a jaha hadáma umele, zhera-aara Laiwi, aḡkwa á njá am bere á hadáma ḡanna. A naba edḡaha Yaisu, a ba ḡane á elvan ge ḡane: «Tsettse, sawa, ḡabidaba.»

²⁸ A naba tsetehe ge Laiwi, a yaa duksa bademme, ḡane a ḡaba Yaisu.

²⁹ Daaci Laiwi a danhe á dem mba-aara, a de magaa náza za kwakya. Emnde a jaha hadáma umele antara emnde umele, ta kwakya una ta za ḡafa átirpalle antara Yaisu.

³⁰ Daaci a naba tsekwaá ge higa á *Farisa-aha antara malum-aha-aatare na tá aḡkwa áhuwa na bademme, ta fantau ge wesha elva, a ba itare tá elvan ge pukura-aha á Yaisu: «Labára kwá zá duksa átirpalle antara *emnde a jaha hadáma ira emnde a mága haypa gergere na?»

³¹ A ḡwaterante ge Yaisu, a ba ḡane á elvan ge itare: «Emnde na lapiya vuwa-aatare wá, baaka wedere-aatare áza dauktar, sey ba emnde na lapika vuwa-aatare una tá deza dauktar.

³² Daaci ba duksa palle ge iya keni. Sanka ya á se tataya emnde na tá am jirire, ya se tataya ba emnde a haypa, geni tá maga tuba.»

*Ndava áza Yaisu arge tsufa ndera
(Mat. 9:14-17; Mark. 2:18-22)*

³³ Ta duhe ge emnde umele ádeza Yaisu, ta de ndavanu elva. A ba itare tá elvan ge ḡane:

«Pukura-aha á Yuhanna, antara pukura-aha á *Farisa-aha wá, baaka sarte na ni eksarka ndera na, tá ámbera maga maduwa keni bademme. Labára pukura-aha á ña, itare tá zá ba duksa, tá shá ba yawe-aatare na?»

³⁴ Daaci a ñwaterante ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge itare: «Emnde na tá cfahaterá á sem larusa keni, tá dzegwándzegwa lyaterar tsufa ndera emtu, am sarte na tá áza zhele á larusa? Tá dzegwánka cfekifeki.

³⁵ Amá ankwá á sawa sarte umele wá, watse tá pakyava antara zhele á larusa. Am sarte ñanna wá, itare keni watse tá tsufa ndera.»

³⁶ Yaisu a vaterte naraje na keni. A ba ñane á elvan ge itare: «Baaka ura á tanve baukta áñwaslire, ge de venya emgyegwe a kacakaca an ñane. Máki estuwa, a badzanve una áñwaslire, antara emgyegwe-aara keni tá maslaveka.

³⁷ «Zlabe ádaliye, mbazla áñwaslire wá, tá puweka á dem emgyegwe a *kanyakanya-aha. Adaba máki naavena mbazla wá, á tatanvetate kanyakanya-aha na. Daaci á puwa mbazla á dem haha, kanyakanya keni badzafbadze.

³⁸ Daaci máki mbazla áñwaslire wá, sey tá puwaná á dem kanyakanya keni á ba áñwaslire.

³⁹ Daaci máki edda-aara shaushe mbazla na naavenahe wá, baaka wedere-aara an una zlabe tsatka na. Adaba ta bantsa wá: Emtake ba una naavenahe.»

6

*Ba Yaisu una edda á kwaskwe á puwansepuwe
(Mat. 12:1-8; Mark. 2:23-28)*

¹ Vacite umele an kwaskwe á puwansepuwe wá, Yaisu a degashe am dagave á fe-aha á hiya praatte antara pukura-aha-aara. Duwa á pukura-aha maa, ta naba kazleva hiya, tá anƙwa ezza.

² A ba *Farisa-aha umele tá elvan ge itare: «Labára kwá maga duksa na an piya an kwaskwe á puwansepuwe?»

³ A naba nƙwaterantehe ge Yaisu, a ba nane á elvan ge itare: «Ekkure ndaakurseka názu ndza a maganaa *Dawuda am sarte na irice-aara antara emnde-aara baɗemme nateraanja waya na emtu?»

⁴ Duwa-aatare á dem mashidi wá, Dawuda nanna a naba eksante tapiske na ta fán ge slera á Dadaamiya na, ta naba zuhe antara emnde-aara. Amá shairiya á Dadaamiya wá, a vaterte baráma á za tapiske nanna ba ge *liman-aha palle.»

⁵ Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare zlaɓe ádaliye: «Ba ya *Ura á emnde baɗemme una, ya edda á vaci puwansepuwe nanna.»

*Zhele an emtsa erva-aara
(Mat. 12:9-14; Mark. 3:1-6)*

⁶ An vaci puwansepuwe umele zlaɓe ádaliye, Yaisu a dem mashidi, a de kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde. Vacite nanna maa, ndza anƙwa zhele umele an emtsa erva naɗafa-aara am mashidi nanna.

⁷ Malum-aha á *tawraita antara *Farisa-aha wá, itare tá tsagwaɗa ba Yaisu. Ta fantau ge zhára Yaisu an enƙale-aatare baɗemme, má watse á mbanaambe ura an kwaskwe á puwansepuwe. Adaba itare, tá kátá ba názena tá eksená átekwa, lauktu ma tá puwar elva.

⁸ Amá Yaisu diyaadiya huɗe-aatare baɗemme. A ba ɲane á elvan ge edda una an emtsa erva-aara na: «Naba tsettse, tsaatse á katafke á emnde áhuna.» Hattse a naba tsetehe ge zhel na, a tsaahé.

⁹ Daaci Yaisu a naba ndavateru ge emnde baɗemme, a ba ɲane á elvan ge itare: «Aɲkwa ndáva-aaruwa ázekure. A vamite baráma á mága uwe *tawraitá an kwaskwe á puwansepuwe? Mága maggwire emtu, mandzawire he? Lya ura emtu, keɗa ura he?»

¹⁰ Daaci a zharateraahe, a ba ɲane á elvan ge zhel na: «Pelansepele erva á ɲa.» A naba pelansehe, erva-aara gevge ba lanje ba seke erva-aara werre.

¹¹ Amá emnde ɲanna wá, a naba jaterhe ge ervaunɗe, ta fantau ge ndaha názena ni watse tá magante ge Yaisu am dagave-aatare.

*Yaisu aɲkwa á dzera emnde a bela
(Mat. 10:1-4; Mark. 3:13-19)*

¹² Am sarte ɲanna maa, Yaisu a ɗaltaa áte ire á wa, a de magaa maduwa. A hare paɲje an ice, á maga ba maduwa áza Dadaamiya.

¹³ An enjlya-waabere wá, a naba ɗante pukura-aha-aara baɗemme, a dzerse emnde ke-laawa ju buwa am itare, a ba ɲane: «Kure wá, kwa emnde a bela.»

¹⁴ Náwa zhera-aha á emnde a bela ɲanna: Simaun, ɲane una Yaisu a fante zhera á Piyer, antara egdza emmeɲara Andere, Yakuba ta antara Yuhanna, Filip, Bartaulauma,

15 Mata, Taumas, Yakuba á Halfa, Simaun na tá dahaná an edda una wayaaka tá kwaráterá emnde na,

16 Yahuda á Yakuba, ira Yahuda Iskariyaut edda una a velu Yaisu áza kelaade-aha-aara na.

Yaisu anƙwa á magaterá waazu ge emnde, á mbatermbe am lapikere keni

(Mat. 4:23-25)

17 Am iga a una ɲanna maa, a naba tsekwese á sem vaada antara itare, ta se beraa emnde a dɛba ɲane kwakya am tate ɲanna. Tá anƙwa zlaɓe ádaliye nalga emnde ta kwakya jipu ázetare. Emnde umele-aatare ta sawa á sa am huɗe á Urusaliima, emnde umele ta sawa á ba á sa am kwara á Yahudiya ɲanna, emnde umele zlaɓe ádaliye kwaye ta sawa á sa am Tirus antara Sidaun, ekse-aha ɲanna tá áte we á haye yaikke.

18 Dalila á sawa á emnde ɲanna baɗemme na wá, ta se cena waazu ázeɲara antara ganakini á mbateraambe. Emnde na ndza á magaterá palasa shaitaine am dagave-aatare keni, baɗemme mbarmbe mazla-aara.

19 Vacite ɲanna wá, ma ware keni ndza á berdava ádeza Yaisu, ganakini á fetefa erva-aara áte ɲane, aɗaba anƙwa hákuma á mbatermbe ázeɲara, mbateraambe baɗemmire-aatare.

Higa jirire bi zlaɗa jirire

(Mat. 5:1-12)

20 Yaisu a zharaa pukura-aha-aara, a ba ɲane á elvan ge itare:

«Higa yaikke ge kure talage-aha, adaba watse kwá de njá antara Dadaamiya am yaikkire-aara.

21 Higa yaikke ge kure emnde na á wakurá waya kina, adaba watse á juwa á ba áte kure duksa.

Higa yaikke ge kure emnde na kwá an yawe á kyuwa am ice kina, adaba watse kwá dzaktedzáká.

22 Higa yaikke ge kure máki emnde tá fakurá áte kelaadire, yarakuraaya, tá anƙwa peshakurá an zlazle, tá anƙwa epsawakurep-sawa.

Higa yaikke ge kure, má tá magakurá una-aha ƚanna adaba iya *Ura á emnde badfemme.

23 Ma ta magakurte una vaatara keni, naba higauhiga, a gevge geda ázekure. Adaba lafa á kure kwakya jipu am samaya. Adaba eggye-aha-aatare keni ndza ta magaterán ba estuwa ge nabi-aha werre.

24 «Amá watse zlada yaikke ge kure kwa emnde a berba adaba zakuruze emtakire á kure.

25 Watse zlada yaikke ge kure kwa emnde na an emtsa waya á kure kina, adaba anƙwa waya yaikke á katafke á kure.

Watse zlada yaikke ge kure kwa emnde na kwá anƙwa dzáká kina, adaba anƙwa emtanƙire á katafke á kure, watse kwá kyuwetekyuwa.

²⁶ Watse zlada ge kure, máki emnde bademme tá anƙwa zlebakurzleba kina, adaba eggye-aha-aatare keni ndza ta magaterán ba estuwa ge nabi-aha fida werre.»

*Wayauwáyá an kelaade-aha á kure keni
(Mat. 5:38-48; 7:12a)*

²⁷ «Ya ndaa ba kure kwa emnde na kwá anƙwa cená elva-aaruwa: Wayauwáyá an kelaade-aha á kure, magawateránmaga shagerire.

²⁸ Gawaterga barka ge emnde na tá nyainyaikurnyainye, ñalawaterunale Dadaamiya ge emnde na tá magakurá palasa.

²⁹ Má ura a tefaku babárva am ekte a hyema wá, eptsananteptsá dalbe umele keni. Má edda-aara a lyevaa zane á ña an ndzedá wá, piyanantea a dánda antara ba danciki keni.

³⁰ Ma a ndavakuwa ware duksa keni, yainanveka. Má edda-aara a lyevaa duksa á ña an ndzedá, ndaveka ka, naba yanánya a zuze.

³¹ Daaci bademme á názena ni kwá kátá tá magakurná emnde ge kure na wá, kure keni magawateránmaga ge emnde umele.

³² «Máki kwá waya ba emnde na ni itare keni wayarakurwáyá wá, á de galákurá ware kena? Adaba emnde a haypa keni tá waya ba emnde-aatare.

³³ Máki kwá magaterá shagerire ba ge emnde na ni itare keni tá anƙwa magakurá shagerire wá, á de galákurá ware kena? Adaba emnde a haypa keni, tá maga ba una ñanna.

³⁴ Zlafe adaliye, máki kwá vaterte duksa á kure ba ge emnde na ni diyakurdiya watse tá eptsakurnaaptsa wá, á de galákurá ware kena?

Adaba emnde a haypa keni, tá vaterte duksa-aatare ba ge emnde a haypa seke itare, adaba diyardiya watse tá shálishé duksa-aatare.

³⁵ Amá wá, estuweka. Wayanwáyá an kelaade-aha á kure, magawateránmaga shagerire. Vawaterteva duksa á kure ge emnde, tamawka duksa umele am iga-aara. Kure, watse kwá shá lafa kwakya, watse kwá gev egdzara á Dadaamiya Slekse. Adaba nane wá, á magaterá maggwire ge emnde na tá banka ususe antara ge emnde a mandzawe keni bademme.

³⁶ Gawevege emnde a maggwe ba seke Ed-dekure.»

Habazauka sera á emnde
(Mat. 7:1-5)

³⁷ «Habazauka sera á emnde, kure keni, á de zakurvarze Dadaamiya am shairiya. Mbedawka emnde, kure keni Dadaamiya á de mbedakurka am shairiya. Yawateraarye ge emnde, kure keni, á yakuraarye Dadaamiya.

³⁸ Vawaterteva duksa á kure ge emnde, kure keni á yakuraaka Dadaamiya. Tá de ndakakuranta á ba an ndaka ge we á ervaunde á kure. Adaba bademme á názena kwá magaterná kure ge emnde na wá, Dadaamiya keni á de magakurná á ba áte una nanna ge kure keni.»

³⁹ Yaisu a vaterte naraje na zlabé ádaliye, a ba nane á elvan ge itare: «Ankwa wulfe á dzegwándzegwa tada ukfenjara wulfe emtu? Ábi tá de puwa á dem evege ba bukerde-aatare.

⁴⁰ Á ba ankwa pukura ni á januje ge malum-aara an malire? Baaka dfekideki, sey máki

ndaasendahe laya-aara ba shagera, lauktu á shá malire seke malum-aara.

⁴¹ «Labára ñane ge ekka ká zhára esseba na am ice á egdza emmeña, amá ká tapanaaka slalbe sladde na am ice á ña ge ekka?

⁴² Ká dzegwaná estara banán ge egdza emmeña: “Sansa yá sakansese esseba am ice egdza emmaaye,” amá ekka ka an slalbe sladde am ice á ña? Egdza a fida na, sansese emtsaade slalbe sladde na am ice á ña na, ká nanna ice á ña parakke, lauktu ká de sananse esseba am ice ge egdza emmeña.»

*Náfá wá, ta diyeddiye á ba áte egdza-aara
(Mat. 7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ «Náfá shagera wá, á yeká egdzere emtañka. Náfá laake keni, á yeka egdzere emtake.

⁴⁴ Zlabe ádaliye ma náfá-ara keni ta diyeddiye á ba áte egdza-aara. Adaba tá tsakavaaka anyaranyara áte zaza, tá tsakavaaka nderza áte dake.

⁴⁵ Ba duksa palle ge emndimagwaha keni. Slekemaare, á sa arge shagerire á názena an ndaka am ervaunde-aara, á sanse ba názena emtake na. Slemanzawe maa, á sa arge shagerkire á názena an ndaka am ervaunde-aara, á sanse ba názena emtañka deki deki na. Adaba ba názena ni jauje am ervaunde á edda-aara na wá, am mbuwe-aara keni á sanse ba ñane.»

*Bere-aha gergere buwa
(Mat. 7:24-27)*

⁴⁶ «Labára kwá dahiya an Yaakadada, Yaakadada, amá kwá maṅka názena yá bakurná ya?

⁴⁷ Cenaucena, náwa yá marakurá garava á edda una á maga názena á se cenaná ázerwa bademme.

⁴⁸ Ura estuwa, ṅane á garava an zhel slenḱale, a nderaa bere-aara shagera. A yese emtsaade ba shagera, lauktu a fanaa ekte áte palaha. A sawhe ge yawe a kela, a se eblyete áte bere ṅanna á ba an ndzedá, amá baaka názu a eksanaa áte ṅane, adaba an ndera shagera.

⁴⁹ Amá edda una ni á de maṅka názena á se cenaná ázerwa wá, ṅane á garava an edda una ni a fanaa ekte ge bere-aara á ba áte haha ba estuwa. De samsa yawe á kela, a se eblyete áte bere ṅanna wá, a naba mbedanaahe reppe.»

7

Náwa a mbanaa estuwa Yaisu nave á male á sawji-aha á Rauma

(Mat. 8:5-13)

¹ Am sarte na zlanazle Yaisu tsakaterá elva-aara ge emnde, a naba zlala á dem Kafarnahum.

² Am Kafarnahum ṅanna maa, aṅkwa male á sawji-aha á Rauma umele, lapika nave-aara na ni ṅane wayaawaya jipu na. Herzhe á degashe shifa am ṅane.

³ Cenáncena male ṅanna labáre á Yaisu maa, a naba bela male-aha á Yahudiya-aha umele ádezenara, geni a se mbanaambe nave-aara lapika na.

⁴ Daraada emnde ɲanna áza Yaisu, ta fantau ge ɲala Yaisu an ervaunɗe-aatare palle. A ba itare tá elvan ge ɲane: «Zhele ɲanna wá, á zlayanɗaya ganakini ká de mbanaambe ura-aara ɲanna.

⁵ Adaba zhel ɲanna keni, aɲkwa á ɲámiyá an ervaunɗe-aara palle. Bá mashidi á ɲere keni, a nderanaa ba ɲane an nalmane-aara.»

⁶ Daaci a naba duhe ge Yaisu antara itare.

Ba herzharanteherzhe há wá, ta naba ja ire antara slakate-aha á male á sawji-aha na a belateraa ɲane áseza Yaisu. A ba ɲane: «Malum, shunɲuleka ɗekideki ge se mba-aaruwa. Adaba hyanefka geni ka sem huɗe á há-aaruwa.

⁷ Adaba ba una ɲanna danka ba iya an ire-aaruwa á de katafke á ɲa. Ndaasendaha ka ba elva á ɲa palle, á mbemmbe nave-aaruwa.

⁸ Adaba iya keni, ya ba edda á hákuma; male-aha-aaruwa keni tá aɲkwa. Iya, ya male á sawji-aha. Má ya banán ge palle-aatare: Ezzlala á dem tatu estuwa, ba á zlala. Má yá ɗaha palle-aatare, ba á sawa. Má ya banán ge nave-aaruwa palle: Emmága una, sey ba á emmága.»

⁹ Cenáncena Yaisu elva á zhel ɲanna wá, á maga ba najipu-aara. Daaci a naba eptsavte ádeza nalga á emnde na tá aɲkwa ɗaba ɲane na, a ba ɲane á elvan ge itare: «Kwa cenáncena emtu? Á ba am *Iserayiila keni shanáńka ura an fetarfire seke zhel ɲanna.»

¹⁰ Daaci ta naba eptsa-aatare ge emnde a bela á male á sawji-aha na, ta de beraa nave á ura-aatare na lapiya ba layye.

Yaisu a tsante egdze á wegyegy e a mukse ndza an emtsa

¹¹ Am iga a una ñanna maa, Yaisu a zlala á dem ekse na ta d'ahaná an Nayin. Ta d'abanaa pukura-aha-aara antara emnde kwakya ádehuwa.

¹² Daraada áte we á wakyiya á ekse maa, ta de jaa ba ire antara emnde kwakya tá sá sepa emtsa, tá daná á dem evege. Emtsa ñanna wá, egdzere zhele palle á ba ñane ge emmenjara. Emmenjara keni wegyegy e a mukse.

¹³ Yaakadada, ba a belanu ice ge mukse ñanna wá, a naba zanvaarhe. A ba ñane á elvan ge ñane: «Naba d'ufe kyuweka.»

¹⁴ Daaci a naba duhe ádeza emnde a sepa emtsa na, a de fete erva-aara áte leba na tá sepa emtsa átekwa na, ta naba tsaathe ge emnde a sepa emtsa na. A ba Yaisu: «Egdze a dawale, ya bakanaa ba iya, naba tsettse!»

¹⁵ A naba tsete ge emtsa na, a njihe, a fantau ge ndaha elva. Daaci: «Kwaye egdza á ña,» a ba Yaisu á elvan ge emmenjara.

¹⁶ Baďemme á emnde tá maga ba najipu-aara, tá an lyawa á Dadaamiya am ervaunďe-aatare. Ta fantau ge gálá Dadaamiya, a ba itare: «Kina wá, shamiyánsha nabi yaikke. A tsekwa ba Dadaamiya an ire-aara a se tsaterme am iga ge emnde-aara.»

¹⁷ Cenarácena labare á názena a maganaa Yaisu am kwara á Yahudiya baďemme dem ekse-aha na tá átakwe antara Yahudiya ñanna.

*Emnde a bela á Yuhanna ádeza Yaisu
(Mat. 11:2-19)*

18 Daaci Yuhanna maa, de ndaaranndáhá pukura-aha-aara názena a maganaa Yaakadada na bademme. A naba dete emnde buwa am pukura-aha-aara,

19 a belaterhe ádezeɲara, geni tá de ndavanundave elva na: «Ba ekka edda una diyaɲerdiya ganakini watse á sawa na emtu? Una ka ura umele, sey ɲá tsákwá hyema ádaliye he?»

20 Daraada áza Yaisu, a ba itare tá elvan ge ɲane: «A belateraa Yuhanna slemaga bap-tisma, ge se ndavakundave: Ba ekka edda una diyaɲerdiya ganakini watse á sawa na emtu? Una ka ura umele, sey ɲá tsákwá hyema adaliye he?»

21 Ay, á ba am sarte ɲanna maa, Yaisu a mbateraahe emnde kwakya am lapikere keni gergere kwakya, a ɲgyesaa shaitaine-aha am vuwa á emnde kwakya, a vaterte ice ge wulfe-aha kwakya.

22 Daaci a vaterte jawápa ge emnde na a belateraa Yuhanna na, a ba ɲane á elvan ge itare: «De bawanánba kure ba názena a cenanaa hyema á kure, antara názena kwa zharanaa á ba an ice á kure na ge Yuhanna ɲanna. Bawanánba ganakini wulfe-aha sharánsha ice, emnde a dere sharánsha sera-aha-aatare, tá aɲkwa zlala ba laɲɲe, emnde a derve mbarembe ba metmette, makwaya-aha sharánsha hyema-aha-aatare, emnde na ndza emtsaremtsa keni tsatertetse, talage-aha keni maa, cenarvaacena labáre á higa.

23 Barka ge edda una má kezlanveka fetarfire-aara áte iya na.»

24 Am sarte na zlarzlala emnde a bela á Yuhanna maa, Yaisu a fantau ge ndaater elva á Yuhanna ge emnde, a ba ñane á elvan ge itare: «Ndza kwa de zhárá uwe kure am kaamba? Ndza kwa de zhárá masa-aha na á gejaná effeya na emtu? Una ñanna ka ðekidfekei.

25 Ay, ndza kwa de zhárá uwe? Ndza kwa de zhárá ura am zane zariya emtu? Náwa emnde a tsakwa zane zariya, emnde a za duniya keni, tá á ba am mba á slekse-aha.

26 Ay, ndza kwa de zhárá uwe? Ndza kwa de zhárá nabi á Dadaamiya ka emtu? Una ba jirire, á tsaaka á ba an nabi keni.

27 Adába ba Yuhanna una wakita á Dadaamiya anƙwa ndaha elva-aara, a ba ñane:

“Náwa yá bela slebela-aaruwa á katafke á ña, ge tsatsaka baráma, a ba Dadaamiya.”

28 Una ya ndaakuraa ba iya: am emndimagwaha na tá yaterá ba ñwasha na, baaka ura á jauje ge Yuhanna an malire. Aley, edda una cekwa ba ñane am emnde na tá am *kwara á Dadaamiya wá, ñane á jauje ge Yuhanna an malire.»

29 Daaci baðemme á dikele á emnde ñanna antara *emnde a jaha hadáma na tá anƙwa am dagave-aatare, cenarvaacena waazu á Yaisu ba shagera, adaba itare wá, ndza ta cenaa waazu áza Yuhanna, fartarfe ganakini una ñanna elva á Dadaamiya ba jirire, lyarvaalya baptisma ázenara.

30 Amá *Farisa-aha antara malum-aha á *tawraitá wá, itare cenarka Yuhanna, yarnaaya názena a bashateraa Dadaamiya, eksararka baptisma á Yuhanna.

³¹ A ba Yaisu zlaɓe ádalíye: «Yá sláterá an ware kwa emnde a zamáne na? Tá garava an uwe?

³² Ta ba seke egdzara na tá beɗa ba nara áte we á layye am huɗe á ekse, a ba emnde umele tá elvan ge emnde umele-aatare: Ɗa fertakurte derma á ga gusa, shekelakurka; ɲa tsakakurte ɗákwa keni, kyuwakurka, a ba itare na.

³³ Haá! Samsa Yuhanna, ɲane shanka za ɗafa, shaaka mbazla, ɲane wá, an shaitaine ɗeme ákyiye!

³⁴ De samsa *Ura á emnde baɗemme, ɲane wá, aɲkwa ezza, aɲkwa essha keni, ta bantsa: kwaye zhel na slera-aara ba huɗe, ɲane ɗeme wá, ura á emnde a ɲezla, antara emnde na tá maga ba haypa na akyiye.

³⁵ Amá ilmu á Dadaamiya wá, aɲkwa á máraɓa jirire-aara ba parakke áza emnde-aara.»

Názena a maganaa Yaisu am huɗe á há á Simaun ura Farisa

³⁶ Aɲkwa ura *Farisa umele, zhera-aara Simaun, a ɗaha Yaisu ge de za ɗafa am mba-aara. A naba duhe ge Yaisu, á dem mba á zhel ɲanna, tá aɲkwa zá ɗafa na.

³⁷ Ay, am ekse ɲanna maa, aɲkwa mukse zaware umele, cenáncena ganakini aɲkwa Yaisu am mba á Simaun. Daaci a naba sawhe ge mukse ɲanna an kuderá á waye-aara am erva, se-aara emtake jipu.

³⁸ Ba semsa-aara wá, a se fantau ba ge kyuwa am sera á Yaisu, a baranaa sera ge Yaisu an yawe á kyuwa, a mesanaahe an úgje á ire-aara. A

ɲante sera ge Yaisu, a gante waye-aara ɲanna áte sera-aara.

³⁹ Anƙwa á ezzhara ura Farisa na a ɗahanaa ɲane Yaisu, a ba ɲane am ervaunɗe-aara: «Zhel na, ma andze nabi á Dadaamiya á ba an jirire wá, ma andze a naba diyeddiye mukse na a nyamala ɲane na, antara názena á maganá ɲane bademme. Aɗaba kwakya haypa na á maganá ɲane.»

⁴⁰ Daaci a ba Yaisu: «Simaun, anƙwa názu yá bakaná ya.» «Naba ndaha, malum,» a ba Simaun á elvan ge ɲane.

⁴¹ A ba Yaisu á elvan ge ɲane: «Anƙwa emnde buwa á ɗabaterá ba ura palle áte gema. Palle-aatare a ɗabán ge gursa deremke buwa. Palle wá, a ɗabán ge gursa kul buwa.

⁴² Ay, bukerɗe-aatare baaka edda una á dzegwándzegwa pelese gema na. Daaci edda á gema a naba yateraarhe gema ɲanna bukerɗe-aatare. Ate ka mu, ware am itare á waya edda á gema-aatare na kwakya?»

⁴³ A ɲwanante ge Simaun, a ba ɲane: «Yá tama, á wayaná ba edda una ndza kwakya gema-aara áte ɲane na.» «Ba jire á ɲa,» a ba Yaisu á elvan ge ɲane.

⁴⁴ Daaci a eptsavte ádeza mukse na, a ba ɲane á elvan ge Simaun: «Mukse na wá, ya sem ba estuwa á sem huɗe á há á ɲa, vakiteka yawe á bara sera, a bariyaa ba ɲane sera-aaruwa an yawe á kyuwa-aara, a mesinaahe an úgje á ire-aara.

⁴⁵ Lyakivaaka an unɲule-aara am huɗe á há á ɲa, amá mukse na, daga ya sem ba estuwa, sem

kina keni, a ɲitaa ba sera.

⁴⁶ Gakifka waye áte ire-aaruwa, amá mukse na wá, a give waye-aara áte sera-aha-aaruwa.

⁴⁷ Adaba una ɲanna yá baká ba jirire: kwakyire á wayavire-aara na ni a wayitaa an ɲane na wá, tá diyeddiye á ba áte una ɲanna, ganakini an bára haypa-aha-aara, ma a kwakyaava estara keni.»

⁴⁸ Daaci a ba ɲane á elvan ge mukse na: «An bára haypa-aha á ɲa.»

⁴⁹ Emnde na tá arge dafa kerde na, ta fantau ge dzamanaa am ervaunde-aatare: «Ware kena ɲane zhel na ni á yanaara ɲane haypa ge ura na?»

⁵⁰ Amá a ba Yaisu á elvan ge mukse na: «Lyakaalya fetarfire á ɲa, ezzlala á ba an hairire.»

8

ɲwasha na ta da á daba Yaisu na

¹ Am iga á una ɲanna maa, Yaisu a fantau ge ja daba am berni-aha antara am makwata-aha gergere, anƙwa á magaterá waazu ge emnde, á balaterá labáre á higa, elva a njá am *kwara á Dadaamiya. Pukura-aha kelaawa ju buwa na wá, tá á ba antara ɲane.

² Tá anƙwa zlaɓe ɲwasha-aha umele, a ɲezlatersaa Yaisu am erva á shaitaine, a mbat-eraahe am lapikere gergere, itare keni ta daba Yaisu am jadaba ɲanna. Náwa zhera á ɲwasha ɲanna: Maari mukse na tá dahaná an Maari á Magdala na, ɲane una Yaisu a ɲgyesaa jini-aha vuye am ɲane,

³ Yuwanna, mukse á Huja nakawa am kwara á sleksu *Hirudus, Suzanna, ira ñwasha umele na tá ankwá melanu ge Yaisu antara pukura-aha-aara an nalmáne-aatare na.

Naraje an slepuwa wulfe
(*Mat. 13:1-9; Mark. 4:1-9*)

⁴ Ta se jamme ge emnde kwakya áza Yaisu, ta sawa am ekse-aha gergere. Yaisu a fantau ge vaterte elva á Dadaamiya an naraje na. A ba ñane á elvan ge itare:

⁵ «A sesehe ge sleherda umele an wulfe á nalkame-aara, á de puwaná am fe-aara. Am sarte na ankwá á eppuwa maa, wulfe-aha umele a de valyaa áte unñule. Ta payanaahe ge emnde an sera, ta tsekante ge yiye-aha.

⁶ Wulfe-aha umele a de valyaa áte cacera, a sesehe ba watsewatse, amá shekwaraaka emtsa, adaba ñaaka narase.

⁷ Wulfe-aha umele zlañe ádaliye, a de valyaa am dake. Ta wala antara dake, a becante ge dake.

⁸ Amá wulfe-aha umele wá, a puwaa á ba am haha shagera. A sesehe ge nalkame ñanna, a magaa ire. Ba kelaa ekte a yaa egdzere deremke.» A farhe zlañe ádaliye ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge itare: «Edda una máki ankwá hyema-aara, a cenevaacena!»

Labára naraje-aha?
(*Mat. 13:10-17; Mark. 4:10-12*)

⁹ Am iga á una ñanna maa, ta de ndavanuhe ge pukura-aha-aara maana á naraje ñanna.

¹⁰ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Kure wá, vararakurteva baráma geni kwá diyeddiye nasherire na am *kwara á Dadaamiya. Amá ge emnde umele wá, sey yá vaterte á ba an naraje, geni ma tá aṅkwa á zharaná á ba an ice-aatare keni, tá diseka, ma tá effa deme hyema keni, tá cenanka.»

Maana á naraje an slepuwa wulfe
(*Mat. 13:18-23; Mark. 4:13-20*)

¹¹ «Náwa maana á naraje ṅanna: Wulfe wá, una ṅanna elva á Dadaamiya.

¹² Daaci emnde umele, itare ta ba seke unṅule. Ta cenevaacena elva á Dadaamiya, á sawa shaitaine, á tsakse elva ṅanna am itare na, á piyaterte ge fetarfe geni a sharánka shifa-aatare.

¹³ Emnde umele, ta ba seke cacera. Tá cenevaacena waazu, tá lyiyaná á ba an higa, amá tá vanteka slede am vuwa-aatare. Tá fetarfe cekwaanṅudi, amá má samsa zladá wá, kertenṅ tá yanya.

¹⁴ Emnde umele zlaḅe ádaliye, itare ta ba seke há á dake. Tá cenevaacena tsa elva á Dadaamiya á ba an unṅule-aara, amá wá, tá yanka dzama á ire an kazlaṅa á duniya, antara tataya berbire, ira tataya emtakire á duniya na. Á becantá ba una ṅanna elva á Dadaamiya na am itare na, á sanseka ire dekideki.

¹⁵ Amá emnde umele wá, itare ta ba seke haha na slede shagera na. Má cenarácena elva á Dadaamiya wá, tá ṅaná á ba an ervaunḅe-aatare palle, an shagerire á ervaunḅe. Tá farvaunḅe, tá maga nampire.»

Naraje an kára á fanus
(Mark. 4:21-25)

¹⁶ «Baaka ura, máki mbantembe kára á fanus-aara ni, á un̄mbar darau bi á faná am ekte á egdera. Estuweka. Kára á fanus wá, tá zlejelaná á ba áte tate-aara, lauaktu emnde na tá dem huđe á bere ɲanna, tá nanna ice parakke.

¹⁷ Daaci baɲemme á názena an shebe kina, watse á sesse, tá nanna emnde baɲemme. Názena nasherire kina keni maa, baɲemme watse á marapsemare, watse tá diyeddiye emnde baɲemme.

¹⁸ «Aɲaba una ɲanna maa, faufa hyema áte cená duksa á kure! Aɲaba edda una, máki aɲkwa ázeɲara na wá, watse tá de fanaarfe zlaɲe ádaliye ge ɲane. Amá edda una an erwa dey wá, ba cekwa-aara na á tamaná ɲane am erwa-aara ma keni tá de lyanvulye.»

Tara emmeɲara antara egdzar mama-aha-ɲara ge Yaisu

(Mat. 12:46-50; Mark. 3:31-35)

¹⁹ Am iga á una ɲanna maa, ta semhe ge tara emmeɲara antara egdzar mama-aha-ɲara ge Yaisu ta sezeɲara, amá sharánka jammeje aɲaba kwakyire á nalga.

²⁰ Ta belanve we ge Yaisu, a ba itare: «Náwa tá aɲkwa ndavaká tara emmeɲa antara egdzar mama-aha-ɲa ágashe.»

²¹ Amá a ba Yaisu á elvan ge emnde baɲemme: «Emmerwa antara egdzar mama-aha-aaruwa wá, ba emnde na tá aɲkwa cená elva á Dadaamiya, tá aɲkwa fansarfe na.»

Yaisu a ekhyaa válale

(Mat. 8:23-27; Mark. 4:35-41)

²² Vacite umele maa, tara Yaisu antara pukura-aha-aara ta demhe am paare á yawe. A ba Yaisu á elvan ge itare: «Ebzaumibza haye ádehuwa-aara.» Daaci ta naba zlála.

²³ Tá anƙwa zlála maa, Yaisu a naba pu hare. Cekwaangudí wá, a naba tsete ge válale átire á haye ɲanna, a naba nante paare na an yawe. Daaci bademme-aatare, shifa-aatare a gev ba paihyhye.

²⁴ Ta de tsante Yaisu am hare na, a ba itare: «Malum, malum, degiya ma baaka!» Tsetsa Yaisu, a naba valarhe ge válale na, a valarhe ge vadza á yawe keni, tseriyye ba seke ndza baaka duksa.

²⁵ Daaci a ba ɲane ge pukura-aha-aara: «Áma fetarfire á kure ge kure?» Amá itare, tá maga ba najipu-aara, jaterja lyawa keni jipu. A ba itare am dagave-aatare. «Ware kena ɲane una ni á ndaater elva ge tara válale an yawe keni, tá eccena na?»

A mbanaa estuwa Yaisu ura an shaitaine

(Mat. 8:28-34; Mark. 5:1-20)

²⁶ Am sarte na icaransice haye tara Yaisu, daraada á dete iga a guwa am haha á Gairasaine-aha. Tate ɲanna wá, wafke-aara ba ndanɲe á sem Galili.

²⁷ Ba a sesehe ge Yaisu am paare wá, a se yainu á ba an ye zhele umele, ɲane keni ba ura huƙe á ekse. Zhele ɲanna haraare an shaitaine. Wayaaka an nanɲyuwe, wayaaka an bere keni, sey á njá á ba am irekhye-aha.

²⁸ Ba pute ice-aara áte Yaisu wá, a naba fu hula áseza Yaisu na, a se mbedaa am sera-aara, a ba ñane á elvan ge ñane á ba an ka kwara: «Ekka Yaisu *Egdza á Dadaamiya Slekse, ázara am dagave á miya? Tasle á ña, fiyemka am zladá!»

²⁹ A ndaana adaba uwe una, adaba Yaisu a banaa elva ge shaitaine am ñane, a ba ñane: «Sesse am zhel na!»

Shaitaine-aara ñanna wá, maganánmaga palasa ser kwakya. Ser kwakya tá puwanem sera am sasala, tá puwante tsavaytsavaye áte erva, amá á ebbátá bademme, shaitaine ñanna á daná á ba dem kaamba.

³⁰ Yaisu a ndavanu zhera-aara ge zhel ñanna, a ba ñane: «Zhera-aaruwa wá, Dikele á Emnde.» A ndaha una ñanna, adaba kwakya jini-aha am ñane.

³¹ Jini-aha ñanna ta fantau ge ñala Yaisu, a ba itare: «Tasle á ña, ma ká ñgyañerngya am ñane keni, danjerka á dem evege sladdé na baaka halavuwa-aara na.»

³² Ay, am tate ñanna maa, ndza añkwa walda á nabezhe yaikke, tá piyá áte egdza wa. Jini-aha ñanna ta ñala baráma áza Yaisu, geni tá dem nabezhe-aha ñanna. Yaisu a naba vaterte baráma.

³³ Daaci jini-aha na ta naba segashe am zhel ñanna, ta deme am nabezhe-aha ñanna, daaci bademme á walda kyaakya ásate egdza wa ñanna, valyaremvalye á dem haye, a ndateruhe ge haye bademme.

³⁴ Suni-aha á nabezhe-aha ñanna, tá zhará duksa ñanna wá, kyaakya zhagade ge itare keni,

ta dateraa labáre ge emnde am huđe á ekse antara áte makwata bademme.

³⁵ Daaci estuwa nalga tá kelá á dem tate ɲanna, tá de zhárá názena magavmage na. Darduwa ádehuwa maa, ta de beraa zhel na ta segashe jini-aha am ɲane na, á njá am sera á Yaisu, an tsekwa am nanɲyuwe ba seke emnde, an enɲkale-aara ba laɲɲe. Amá itare, bademme ta fantau ge mága lyawa.

³⁶ Daaci emnde na ni ta naana á ba an ice-aatare mága ɲanna bademme na, ta fantau ge palateraa sera-aara ge emnde, geni a shanaa estara zhele ɲanna ire-aara.

³⁷ Aley a ba emnde a haha á Gairasaine ɲanna bademme tá elvan ge Yaisu: «Tasle á ɲa, ezzlálá am larde á ɲere.» Adaba bademme-aatare damda lyawa am itare. Daaci Yaisu a naba deme am paare á yawe, anɲkwa á zlala.

³⁸ Amá zhele na shansha ire-aara na, a ɲála baráma áza Yaisu, geni ɲane keni á dábaterɲaba. Amá a naba eptsanaahe ge Yaisu, a ba ɲane á elvan ge ɲane:

³⁹ «Eptseptsa á dem mba á kure, de bateránba názena a magakanaa Dadaamiya bademme na.» Daaci ba zlálá á zhele ɲanna á dá, a de hyanme názena a maganaa Yaisu na am huđe á ekse bademme.

Labáre á egdza á Yayrus an mukse na a gejante nanɲyuwe á Yaisu

(Mat. 9:18-26; Mark. 5:21-43)

⁴⁰ A eptsehe zlaɲe ádaliye ge Yaisu, a icanse haye ásete we-aara maa, a se tsekwaá á ba am dagave á nalga, ta se lyiya ɲane.

⁴¹ A semhe ge ura male, zhera-aara Yayrus, nane palle á male-aha am mashidi. A se kezlaa ugje am sera á Yaisu, a fantau ge nalaná á dem mba-aara,

⁴² adaba ankwa egdza-aara mukse palle ba nane, á maga yawe kelaawa ju buwa, herzhe á degashe shifa am nane.

Tá átire á zlalá maa, emnde ta fantau ge beca Yaisu.

⁴³ Ay, ankwa mukse umele am dagave á emnde nanna, yawe kelaawa ju buwa á maga ba palasa á kela á uzhe. A kedaa nalmane-aara bademme áza dauktar-aha, amá baaka edda una mbanaambe.

⁴⁴ Daaci mukse nanna a naba ganaptehe ge Yaisu á kya iga, a fete erva-aara áte we á nangyuwe á Yaisu. Kertenj a naba icevhe ge kela á uzhe-aara nanna.

⁴⁵ «A gejítáa ware?» a ba Yaisu. Bademme á emnde, ma ware keni ba iya ka. Daaci a ba Piyer á elvan ge nane: «Malum! Ká zhárá nalga nanna ká am dágave-aatare, tá becakbeca na ni a gejaktáa ware, a ba ka?»

⁴⁶ Amá a ba Yaisu: «Ankwa ura a gejítegeje. Adaba tapannaatápá sessa ndzedá am iya.»

⁴⁷ Nanna mukse na ganakini á taa shebevka maa, a naba marse ire-aara á katafke á Yaisu ámbera á gyagya, a kezlaa ugje am sera-aara, a ndaanhe á katafke á emnde bademme dalila na a de gejaken nangyuwe á Yaisu na, antara ganakini a naba mbehe á ba am sarte nanna.

⁴⁸ Daaci a ba Yaisu á elvan ge nane: «Mbakaambe fetarfire á nja egdza-aaruwa, ez-

zlálá á ba an hairire.»

⁴⁹ Zlabe á ba an elva ñanna Yaisu áte we maa, a naba semhe ge ura á sawa am mba á Yayrus male am mashidi na, a ba ñane á elvan ge Yayrus: «Baaka egdzere. Yanya malum mazla-aara.»

⁵⁰ Amá cenáncena Yaisu názena á ndaana ñane. A ba Yaisu á elvan ge Yayrus: «A wanjka lyawa, naba fetarfe ka, á mbembe egdza á ña.»

⁵¹ Daraada á dem mba ñanna maa, a piyaterterte ge emnde bademme ge dem bere na á zlava egdzere am huđe-aara. Sey a yateraa baráma ba ge tara Piyer, Yuhanna, Yakuba ira tara emmeñara antara eddeñara ge egdzere.

⁵² Bademme á emnde na tá am huđe á há ñanna, tá kyuwa egdze na, tá tsaka dákwa. Amá a ba Yaisu á elvan ge itare: «Kyuwauka, an emtseka egdzere, á pá ba háre.»

⁵³ Amá itare ta zhárá Yaisu ba seke wuce, adaba diyardiya itare, ganakini baaka shifa am egdzere.

⁵⁴ Amá Yaisu a de ñanaa ba erva ge egdze na, a ba ñane á ba an ka kwara: «Naba tsettse egdza-aaruwa.»

⁵⁵ A naba shifete ge egdze na, tsekwadde a naba tsetehe. Daaci a ba Yaisu: «Vawanteva náza za, a zuze.»

⁵⁶ Tara emmeñara an eddeñara tá maga ba najipu-aara. Amá Yaisu a fater magiya, geni a ndaaranka ma ba ge ware keni.

9

Yaisu a belaa pukura-aha-aara kelaawa ju

*buwa**(Mat. 10:5-15; Mark. 6:7-13)*

¹ Vacite umele maa, Yaisu a jatermaare ge pukura-aha-aara kelaawa ju buwa, a vaterite hákuma áte jini-aha bademme, antara hákuma á mba emnde áte lapikere.

² Daaci a naba belaterbela, á de balaterá labáre ge emnde, elva a njá am *kwara á Dadaamiya mazla-aara, antara ganakini a mbarmbe emnde na tá áte lapikere.

³ A ba ñane á elvan ge itare: «Eksauka ma uwe keni am erva ge mága shula an ñane, ma zade, ma kashi á náza za, ba nambela keni eksauka. Zlabe adaliye dawanka nangyuwe bubuwa áte kure, ma shungu am lyiba keni.

⁴ Bademme á há na, máki lyarakurvaalye am huđe-aara wá, njawinja á ba am mba ñanna, dem sarte á zláá á kure am ekse ñanna.

⁵ Am tate na máki lyarakurka emnde wá, zlalauzlálá am ekse-aatare, papawateraapape berbere á haha-aatare áte sera á kure. Maga-wateránmaga una ñanna, watse tá disá ba itare antara Dadaamiya.»

⁶ Daaci ba zláá-aatare ge pukura-aha, ta zláá á de bala labáre á higa am ekse-aha gergere, emnde na lapika vuwa-aatare keni ta mbaterahe am tate na ta demaa itare bademme.

Labáre á Yaisu weshanantewesha ire ge
*Hirudus

(Mat. 14:1-12; Mark. 6:14-29)

⁷ Am sarte ñanna maa, cenáncena sleksu *Hirudus názena tá maganá itare bademme na. Amá ba palle á názu á ndaana ñane

baaka. Adaba ta bantsa emnde umele: «Tsettse Yuhanna slemaga baptisma am faya.»

⁸ A ba emnde umele: «Una Yuhanna ka, nabi *Ailiya werre.» A ba emnde umele zlaɓe ádaliye: «A tsetaa ba nabi umele tsekemme am faya.»

⁹ Amá a ba sleksu Hirudus: «Ábi ndza icaniica ire áte Yuhanna. A jesaara ware zlaɓe ádaliye yá cená labáre-aara na?» Daga á ba am sarte ɲanna, Hirudus á kátá naa wafke á Yaisu.

*Yaisu a zateru duksa ge zála debu ilyebe
(Mat. 14:13-21; Mark. 6:30-44; Yuh. 6:1-14)*

¹⁰ Saraasa emnde a bela ɲara, ta se ndahanhe názena ni ta maganaa itare bademme ge Yaisu. Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare: «Sawmbare mi zláɓáwa á dem tate umele.» Ta naba zláɓá á dem ekse ɲanna tá dahaná an Baytisayda na, ba itare an ire-aatare.

¹¹ Amá kertenj cenarácena emnde, ta naba dabateremhe á dem tate ɲanna. De lyatervaalye Yaisu, a vaterte waazu, elva a njá am *kwara á Dadaamiya; emnde na lapika vuwa-aatare keni a mbateraahe.

¹² Eblyablya vaciya maa, ta ganaptehe ge pukura-aha-aara kelaawa ju buwa, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Puwateraapuwa nalga á emnde na mazla-aara, a zlarzlala á dem ekse-aha antara egdzar makwata-aha na herherzhe an tate na, geni tá shansha názu tá zanu ge we-aatare, antara tate na tá zlava shifa-aatare átekwa. Adaba tate na kaamba, mi yiyiye an ekse.»

¹³ Amá a ba Yaisu á elvan ge itare: «Vawaterteva ba kure náza za.» Ta ɲwanante, a ba

itare: «Ázeɲere ba depaiɲ ilyeɓe ámasla an kelfe buwa. Emtu ká kátá ɲá de shekwaterve náza za ge nalga na emtu?»

¹⁴ Emnde ɲanna wá, tá maga zála debu ilyeɓe. A ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara: «Naba njanjawateraanjanja kure emnde kul ilyeɓe, kul ilyeɓe.»

¹⁵ «Ane,» a ba pukura-aha, ta nabe maganaahe.

¹⁶ Daaci Yaisu a halante depaiɲ ilyeɓe, antara kelfe buwa na, a kante ice á dem samaya, a slafanaa we-aara ge Dadaamiya. Daaci a kwacaa depaiɲ-aha na, a tegateraa ge pukura-aha, geni tá vaterta itare ge nalga ɲanna.

¹⁷ Baɗemme á emnde, ma ware keni a zuhe á ba áte huɗe-aara náza zá na, aley jauje zlaɓe ádaliye. Pukura-aha ta halante jugena-aara wára kelaawa ju buwa.

A ndaasa Piyer ganakini ba Yaisu una *Almasi-ihu na
(*Mat. 16:13-19; Mark. 8:27-29*)

¹⁸ Vacite umele am maduwa Yaisu ba ɲane palle, ta duhe ge pukura-aha-aara ádezeɲara. A de ndavateru elva, a ba ɲane á elvan ge itare: «Emnde mu, ta baa uwe áte iya, ta baa ya ware?»

¹⁹ Ta ɲwanante, a ba itare: «Emnde umele wá, ta baa ka Yuhanna slemaga baptisma. A baa emnde umele, ka nabi *Ailiya werre. A baa emnde umele zlaɓe adaliye, ka ba nabi umele tsekemme, a tsetaa ba palle á nabi-aha werre am faya.»

²⁰ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Ay kure maa, kwá ba ya ware kena?» A ɲwanante ge Piyer, a

ba ɲane: «Ba ka una ka *Almasiihu, ka sawa áza Dadaamiya.»

²¹ Amá Yaisu a fater magiya kwakya, geni a ndaaranka ma ge ware keni.

Yaisu a sanse elva a emtsa-aara, antara tsetse-aara am faya

(Mat. 16:20-28; Mark. 8:30-9:1)

²² Daaci a ba ɲane á elvan ge itare: «Iya *Ura á emnde bademme wá, baaka pekyaa-aara, sey yá shushe zlada kwakya. Male-aha á larde, antara male-aha á *liman-aha, ira malum-aha á *tawraita, tá de yiyaaya, watse tá de zlanazle shifa-aaruwa bademme. Amá am háre ge keyire wá, watse yá sesse zlaɓe ádaliye á ba an shifa.»

²³ Daaci a ba ɲane á elvan ge emnde bademme: «Máki edda-aara wayaawáyá dɓaba ya wá, a dzameka shifa-aara dɓekidɓeki. Ma vaatara keni a eksanteksa dzaɲgala-aara, a dɓabidɓaba an ɲane.

²⁴ Adɓaba máki edda-aara á tataya lya shifa-aara wá, á de kedanaakeda. Amá edda una a kedaa shifa-aara adɓaba iya wá, á de shansha zlaɓe ádaliye.

²⁵ Ma edda-aara a zu emtakire á duniya na bademme keni wá, ázara nampire-aara ge ɲane, máki kedanaakeda ire-aara, á de shanka shifa na á katafke na?

²⁶ Ay degiya, ma ware una a magaa zherwe ge baa ɲane ura-aaruwire, bi ge ndaater elva-aaruwa ge emnde wá, iya *Ura á emnde bademme keni, watse á wiyá zherwe ge baa ɲane ura-aaruwire, má watse yá sawa an yaikkire á Edderwa, antara yaikkire-aaruwa, ira yaikkire á malika-aha cuɓeɓe.

27 Yá ndaakur ba jirire, á ba am dagave á kure na keni, tá anƙwa emnde na ni watse tá emtseka ba estuwa, sey máki naránna an ice-aatare Dadaamiya á jáhá emnde á dem kwara-aara.»

Eptsapteptsu Yaisu a gev umele
(*Mat. 17:1-8; Mark. 9:2-8*)

28 Á maga háre tiise am iga á elva-aara ɲanna maa, Yaisu a ɗante tara Piyer, antara Yuhanna, ira Yakuba, a ɗálá ádete ire á wa antara itare, ge de maga maduwa.

29 Am sarte na ɲane á maga maduwa áhuwa ɲanna maa, a naba eptsavte ge wafke-aara, nangyuwe-aara keni gevge dzayye ba telle ámbera á maga wulwulire.

30 Cekwaanƙuɗi wá, tá zhára ba zála buwa, tá ndaha elva antara Yaisu. Emnde buwa ɲanna wá, tara Muusa antara *Ailiya nabi-aha werre.

31 Ta jesaare ba estuwa an yaikkire á Dadaamiya. Tá anƙwa ndaha elva antara Yaisu áte emtsa-aara na watse á de emtsa am Urusali-ima, ge zlaa slera-aara baɗemme.

32 Tara Piyer wá, ndza tá am háre, am sarte na Yaisu anƙwa á maga maduwa na. Ta tsete am háre á ba am sarte á sawa á emnde ɲanna. Daaci ta nanna itare yaikkire á Yaisu antara emnde buwa ɲanna ta sezeɲara na.

33 Tá kátá zlalá emnde na maa, a ba Piyer á elvan ge Yaisu, «Malum, ɲere keni ɲá anƙwa áhuna na wá, shagera jipu. Kina wá, ɲá magakurá dzadzawe-aha keye, palle náza á ɲa, palle náza á Muusa, palle keni náza á Ailiya.»

A ndaase elva ɲanna ba estuwa, amá diyaaka názena á ndaaná ɲane.

³⁴ Ba ɲane á ndáhá una ɲanna wá, tabedamme a tsekwaterarhe ge kumba bademme-aatare. Daaci a naba jater ge lyawa pukura-aha na adaba kumba ɲanna.

³⁵ Cekwaanɗudí wá, tá cená ba kwara á sawa am kumba ɲanna, a ba edda-aara: «Una náwa ɲane na wá, Egdza-aaruwa ya belaa ba ɲane. Cenaucena názena á bakurná ɲane.»

³⁶ Am iga á kwara ɲanna maa, ta naa ba Yaisu palle mazla-aara, ta baaka emnde na.

Amá elva ɲanna a njaa á ba am huɗe-aatare, balarka emtsaade pukura-aha na ɗekidɗeki.

Yaisu ɲgyansengye jini am egdzere
(*Mat. 17:14-18; Mark. 9:14-27*)

³⁷ Makuralla-aara maa, ta naba tsekwe se á sawa áte ire á wa na. Emnde kwakya ta de yainu ge Yaisu.

³⁸ Am dagave á nalga ɲanna wá, aɲkwa ura lapika egdza-aara, palle ba ɲane, a naba ɗaha Yaisu á ba an ka kwara: «Malum, malum, tasle á ɲa, zharinaazhárá egdza-aaruwa na!

³⁹ Á maganá palase shaitaine jipu. Ba kelaa máki tsekwanvetsekwe wá, á hula egdzere, á velyanaavelye am áhá, á kelá ugbalyailye. Sey á magannaamaga palasa lauktu á yanya.

⁴⁰ Ya saterán ge pukura-aha á ɲa, amá dzegaránka ɲgyanse jini ɲanna am egdzere.»

⁴¹ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Amá kure emnde a zamane na wá, baaka fetarfire á kure ɗekidɗeki, kwa mandzawe-aha jipu! Há! Watse

yá njá antara kure, yá fakurá ervaunċe dem laukte-ara estuwa? Siyansa kwa ka egdze á ña ñanna ge iya.»

⁴² Anċkwa á sawa egdze ñanna áseza Yaisu maa, a naba velyanaahe ge jini ñanna am ire, anċkwa á maganá palase am áhá. Amá Yaisu a naba valarhe ge jini ñanna, a mbanaahe egdze na, «Kwaye egdza á ña,» a ba ñane á elvan ge eddenjara.

⁴³ Baċemme á emnde tá maga ba najipu áte hákuma na a maganaa Dadaamiya an sleksire-aara.

Yaisu anċkwa á sanse ge buwire elva a emtsa-aara antara tsetse-aara am faya

(Mat. 17:22-23; Mark. 9:30-32)

Am zlaċe emnde baċemme tá maga ba najipu áte názena á maganá ñane baċemme na, a ba ñane á elvan ge pukura-aha-aara:

⁴⁴ «Náwa yá bakurá elva wá, a deseke elva ñanna am ire á kure: Iya *Ura á emnde baċemme wá, watse tá fime am erva ge emnde.»

⁴⁵ Amá ba palle á názu ta cenanaa pukura-aha am elva ñanna baaka. An shebe maana á elva ñanna ge itare, geni a cenaránka baċemme. Ndavanu ge Yaisu keni, a waterwa lyawa.

Gajawe á pukura-aha arge yaikkire

(Mat. 18:1-5; Mark. 9:33-37)

⁴⁶ Farantaufe pukura-aha ge mága gajawe am dagave-aatare, geni watse mala ware am itare.

⁴⁷ Kertenċ diyeddiye Yaisu názena tá anċkwa á dzamaná itare. Daaci a eksante egdzere, a tsanaahe átevgge ñane,

⁴⁸ a ba ɲane á elvan ge itare: «Ma ware una a lyevaa egdze na adaba iya, edda-aara a lyevaa ba iya an ire-aaruwa. Edda una lyivaalye, edda-aara a lyevaa ba slebelibela an ire-aara. Edda una a gev ba seke cekwa ba ɲane am dagave á kure wá, mala ba ɲane am kure.»

Edda una dagalaaka ádete kure, ura á miya ba ɲane

(Mark. 9:38-40)

⁴⁹ A eksante elva Yuhanna, a ba ɲane á elvan ge ɲane: «Malum, ɲere wá, ɲa naa ura umele á ɲgyá jini-aha am emnde an zhera á ɲa, amá ɲa naba piyante, adaba ɲane ura á miya ka.»

⁵⁰ A ba Yaisu, «A'aa, piyawanteka. Adaba máki edda-aara dagalaaka tsuwe ádete kure wá, ura á miya ba ɲane.»

Aɲkwa ekse palle am *Samariya lyiyaaka Yaisu

⁵¹ Náanna Yaisu ganakini herzhapteherzhe sarte á zlálá-aara á dem samaya maa, a naba magaa niya-aara ganakini sey á zlálá á dem Urusaliima mazla-aara.

⁵² Tá aɲkwa zlálá maa, herzharanteherzhe ekse umele am kwára á *Samariya, a belaa pukura-aha-aara á katafke ge tsatsaná slede.

⁵³ Amá liyiyarka emnde a ekse ɲanna, adaba ɲane átira dem Urusaliima.

⁵⁴ Daaci a ba tara Yakuba an Yuhanna tá elvan ge ɲane: «Yaakadada, wayak-wayá emtu ɲá dáhá kára á sa am samaya á se zlateraazle?»

⁵⁵ Amá a eptsavte ge Yaisu ádezettare, a naba valaterarhe.

⁵⁶ Daaci ta naba zlá-lá-aatare á dem ekse umele.

*Emnde na wayarwáyá d'aba Yaisu
(Mat. 8:19-22)*

⁵⁷ Tá á ba átira zlala ñanna maa, a naba semhe ge ura umele, a ba ñane á elvan ge Yaisu: «Yá d'abakd'aba ma ka deme keni.»

⁵⁸ A ñwanante ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge ñane: «Mbayka-aha tá an evege-aha-aatare, yiye-aha keni tá an bere-aha-aatare, amá iya *Ura á emnde bademme wá, ba tate na yá zla-vanaazlava shifa-aaruwa átekwa keni baaka.»

⁵⁹ Ura umele zla-be ádaliye maa, a ba Yaisu á elvan ge ñane: «Sawa, d'abid'aba.» Amá a ba ñane á elvan ge Yaisu: «Yaakadada, viteva baráma yá de hedeheda emtsaade edderwa.»

⁶⁰ Amá a ba Yaisu á elvan ge ñane: «Yaterya emtsa-aha, a hed'arheda emtsa-aha-aatare. Ekka wá, ezzlala á de balaterá waazu ge emnde, elva a njá am *kwara á Dadaamiya mazla-aara.»

⁶¹ A ba ura umele zla-be ádaliye ge keyire, «Yá d'abakd'aba, Malum, amá wá, viteva emtsaade baráma yá de magaterá á jamimá shifa ge emnde a há á ñere.»

⁶² A ba Yaisu á elvan ge ñane: «Ma ware una a gaave áte weza, ámbera á zhárá ice á dem iga wá, baaka nampire á edda-aara am kwara á Dadaamiya.»

10

*Yaisu a belaa pukura-aha-aara kul vuye ju
buwa*

¹ Am iga á una ñanna maa, Yaakadada a dzerse pukura-aha umele emnde kul vuye ju buwa, a belaterbela bubuwa. A belateraa á dem berni-aha antara makwata-aha na watse á duwa ñane ádemkwa na baɗemme.

² Lauktu tá zlalá, a ba ñane á elvan ge itare: «Kwakya hiya áte fe, amá cekwa emnde a ehhála-aara á dem mba. Adaba una ñanna, ñalauñala Edda á fe, geni á farfe ge bela emnde, á dem fe-aara.

³ Zlalauzlálá, náwa ya belakurbela wá, kwa ba seke egdzar kyawe-aha am dagave á indale-aha.

⁴ Eksawka partamami am erva, ma nambela á kashi keni. Ba kimake keni, dawánka. Tsatsauka áte baráma ge ga use áte emnde.

⁵ Ma kwa de tsekwaam am mba á ware keni, bawateránba emtsaade ge emnde a há ñanna: A vakurteva Dadaamiya hairire.

⁶ Máki ankwá edda una an barka am vuwa am huɗe á há ñanna wá, hairire á kure á de tsekwá áte ñane. Máki baaka wá, á eptsá hairire á kure á ba ásezekure zlaɓe ádaliye.

⁷ Am huɗe á há na, máki lyarakurvaalye wá, njawinja á ba am mba ñanna, dem sarte á zlala á kure, mbadfauka há á emnde. Naba zauza, shausha názena ni ta fanaa itare á katafke á kure. Adaba sleslera wá, zlayánzláyá mbera-aara.

⁸ Máki dakuremda am ekse, lyarakurvaalye emnde wá, zauze názena ni ta fanaa itare á katafke á kure baɗemme.

⁹ Mbawmbe emnde-aatare na ni lapika vuwa-aatare na. Bawateránba ge emnde a ekse ñanna ganakini itare wá, a hyatermaa ba Dadaamiya ge

njá am kwara-aara.

¹⁰ Amá am ekse na máki lyiyarakurka emnde ñanna wá, tsawaatse áte we á layye am huđe á ekse ñanna, bawateránba ge emnde ñanna:

¹¹ Ba berbere á haha á kure na áte sera á ñere keni, náwa njá papakuraapape duksa á kure. Ay degiya, diyaweddiye ganakini a hyakurmaa ba Dadaamiya ge njá am kwara-aara, kwa yanaa ba kure.»

¹² A farhe zlađe ádaliye ge Yaisu: «Yá ndaakur ba jirire, vaci shairiya wá, watse ñgulme ba shairiya na ta magaterán ge emnde a *Saudauma arge náza á emnde a ekse ñanna.»

*Zlađa arge ekse-aha na ta kwalve mága tuba
(Mat. 11:20-24)*

¹³ «Watse zlađa ge kure emnde a Kaurajin, antara emnde a Baytisayda. Adaba najipu-aha na ya maganaa iya am ekse-aha á kure na wá, ma andze am Tirus antara Sidaun wá, ma andze tsakwaremstakwa emnde a ekse-aha ñanna am buhwa-aha, ma andze daremda am kelpa á kará ge marese tuba-aatare.

¹⁴ Adaba una ñanna, vaci shairiya wá, watse ñgulme ba shairiya na ta magaterán ge tara Tirus antara Sidaun na arge náza á kure.

¹⁵ Kina wá, yá elvan ge kure emnde a Kafarnahum. Kwa kurken watse á kakurteka Dadaamiya, watse kwá daada á dem samaya emtu? Baaka kwá daaka dekideki! Watse á gakuraage á dem jahanáma.»

¹⁶ Daaci a ba ñane á elvan ge pukura-aha-aara: «Kure wá, edda una a cena elva á kure, a cena ba elva-aaruwa. Edda una cenaaka elva á kure,

cenaaka ba elva-aaruwa. Ay degiya, edda una a yaa ya wá, a yaa ba edda una a belibeli na.»

Sarassa pukura-aha kul vuye ju buwa

¹⁷ Haraare maa, saraasa pukura-aha kul vuye ju buwa na á ba an higa. A ba itare tá elvan ge Yaisu: «Yaakadada á ñere, ba jini-aha kení farañersarfe, am sarte na ña bateraa elva an zhera á ña.»

¹⁸ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Ba estuwa. Ndza ya nanna Shaitaine am sarte na á eblya á sá am samaya, ba seke mága á kára a rade.

¹⁹ Vanakurteva hákuma ge kure, ganakini kwá payanaapaya zahe antara herdza-aha an sera-aha á kure, kwá ñgerdñanaañgerdñ kelaade á kure, ma ñane slehá kuma kení, baaka názu kwá kuaná kure ñekideki am duniya na.

²⁰ Amá wá, higa á kure a tseka á ba áte hákuma na kwa shanaa kure áte jini-aha; higauhiga adaba zhera-aha á kure añkwa an puwa am samaya.»

Yaisu añkwa á higar ge názena a maganaa Dadaamiya

(Mat. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Yaisu a naba shaa higa yaikke am sarte ñanna, á sawa áza Shedekwe Cudedde, a ba ñane: «Eddaye-aaruwa, ka Edda á samaya antara haha ba ka palle. Yá añkwa slafak we-aaruwa kwakya, adaba ka sateransa ka ge egdzara mesheshe názu ka shebatervuwe ge emnde a diya, antara emnde a enkale. Ba estuwa, Edderwa, una namaari á ña ganakini a gevge ba estuwa.

²² «Edderwa a fime duksa bademme am erwa ge iya. Diyaweddiye ganakini baaka ura á diyeddiye *Egdza á Dadaamiya, máki Eddenjara njanna ka palle. Dada keni, baaka ura á diyeddiye, máki Egdza-aara ka palle, antara emnde na a wayaterantaa Egdza-aara ge marateránmara.»

²³ Daaci a eptsapte ádeza pukura-aha-aara, a ndaater elva na ba ge itare palle, a ba njane: «Higa yaikke ge kure, kwa emnde na kwá anjwa zharaná an ice á kure duksa-aha njanna.

²⁴ Yá ndaakur ba jirire, ndza kwakya nabi-aha antara slekse-aha sadafde tá kátá puwete ice-aatare áte duksa na kwá zharaná kure kina, amá sharánka. Ndza tá kátá cenvaacena duksa na kwá cenaná kure kina, amá sharánka keni.»

*Naraje an magwire á ura *Samariya*

²⁵ A tsete ge malum á *tawraitu umele, a de tsagwada Yaisu áte elva, a ba njane á elvan ge njane: «Malum, yá maga uwe kina lauktu yá shá shifa na á zleka na?»

²⁶ A njwanante ge Yaisu, a ba njane á elvan ge njane: «Ka beraa uwe ka am tawraitu? Ká cenaná estara ka, máki ká enndaha?»

²⁷ A ba njane: «A ba tawraitu wá: Ewwáya Yaakadada Dadaamiya á njan ervaunde á njan bademme, an shifa á njan bademme, an ndzeda á njan bademme, ira an enjale á njan bademme. A ba njane zlafe ádaliye: Ewwáya sleriya á njan ba seke ire á njan.»

²⁸ A ba Yaisu á elvan ge njane: «Njwakenjwa shagera. Maganaamaga una njanna, ká shansha shifa.»

29 Amá malum ñanna á kátá shaná dalila ge ire-aara wá, a ba ñane á elvan ge Yaisu: «Ware ñanna sleriya-aaruwa ñanna?»

30 A ñwanante ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge ñane: «Ankwa ura, a tsete am Urusaliima, á tsekwa á dem Yairikau maa, a de velyeme am dagave á emnde a za baráma, ta tsakwanse am nangyuwe-aara, ta hyanhe an já, ta yán ba ge emtsa.

31 Á ba am sarte ñanna maa, a tsete ge *liman umele, ñane keni a d'ába ba baráma ñanna. Ba a naa zhele na á belá wá, a naba cikante, a yanaa baráma.

32 Adaliye a semhe ge ura *Laiwiñkau am tate ñanna. Ñane keni, ba a naa zhele ñanna, a naba cikante, a yanaa baráma.

33 Amá daaduwa ura *Samariya umele á dem tate ñanna átira mága shula-aara wá, ba a naa zhele na wá, a naba zanvaarhe,

34 a duhe á ba ádezenjara. Ñane a naba baranaa wige-aha na an mbazla-aara ankwá, a gananu waye, daaci a faɗanaahe an gabaga. A eksante zhele ñanna, a njante áte ezzenjwa-aara, a dáná á dem bere á tsekwa wayve-aha, a de fanu hyema áhuwa.

35 Makuralla-aara maa, a sanse gursa-aara, a vante ge edda á tate á tsekwa wayve-aha ñanna, a ba ñane á elvan ge ñane: Náwa lyevaalya una, watse yá eptsá zlaɓe ádaliye á ba kya una. Naba fanufe hyema ge zhel na, ma ka keɗaa uwe keni, yá se eppela baɗemme.»

36 Daaci a ba Yaisu á elvan ge malum á *tawraitá na: «Ate ka mu, ware una ura á zhele

na a de velyeme am dagave á neyle-aha na?»

³⁷ A ba ñane: «Ura-aara ba edda una a zanvaarze na.» Daaci a ba Yaisu á elvan ge ñane: «Ezzlálá, ekka keni de emmága ba seke una ñanna.»

Yaisu am mba á tara Marta an Maari

³⁸ Yaisu átira mága shula antara pukura-aha-aara. De sharnaasha ekse umele, ankwá mukse zhera-aara Marta, a tsekwataraa am mba-aara.

³⁹ Ankwá egdza emmenjara mukse ge Marta ñanna, zhera-aara Maari, ñane a njehe am haha áza Yaisu, á cená elva na á tsakaná ñane.

⁴⁰ Amá Marta wá, ñane ankwá á shunñula ba slera-aha umele am bere a gya dafa. Daaci a naba seza Yaakadada, a ba ñane á elvan ge ñane: «Labára ñaaka lambe á ña áte iya, yá shunñula ba iya palle an slera-aha á mba na? Banánba seke ge egdza emmerwa na a se meliyumele.»

⁴¹ Amá a ñwanante ge Yaakadada, a ba ñane: «Marta, Marta, ekka ká hyaná lyuwa ge ire á ña an slera-aha ba dey,

⁴² una ñanna ka, una duksa yaikke. Maari wá, ñane a eksese duksa yaikke na tá taa lyevaaka am erva-aara d'ekid'eki na.»

11

Mága maduwa na a kwaratersaa Yaisu ge pukura-aha-aara

(Mat. 6:9-13; 7:7-11)

¹ Vacite umele am tate umele maa, Yaisu a magaa maduwa. Am iga á una ñanna, a ba pukura-aha-aara tá elvan ge ñane: «Yaakadada,

kwaranjersekware ge n̄ere keni mága maduwa n̄anna, seke una a kwaratersaa Yuhanna ge pukura-aha-aara na.»

² A ba Yaisu á elvan ge itare: «Máki kwá maga maduwa wá, bawánba a ba kure:

Edden̄ere Saksage, ekka wá, ka cufed̄de.
Emmága dalila á n̄a ganakini emnde bad̄emme a farfa zherwe áte ka. Sawa an sleksire á n̄a.

³ Van̄erteva náza za a hyen̄erhya ma vaatara keni.

⁴ Yan̄eraarye haypa-aha á n̄ere, ad̄aba n̄ere keni n̄á an̄kwa yateraare ge emnde a haypa an n̄ere bad̄emme. Dan̄eremka am bada á shaitaine.»

⁵ Yaisu a fateraarhe zlābe ad̄aliye, a ba n̄ane: «Máki palle á kure a shaa wayve an hufe á vayiya, baaka názena á faná á katafke-aara wá, sey ba a de mba á sleriya-aara, á de baná: Vawiteva ukpa,

⁶ ad̄aba ya shaa wayve, baaka názena yá faná á katafke-aara.

⁷ Bi á n̄wananten̄wa sleriya-aara n̄anna á sawa am hufe á bere, a ba n̄ane: Weshiyanteka ire! An zlēna bere, n̄ere n̄á pá háre antara yalla-aha-aaruwa. N̄á taa tseteka mazla-aara ge vakte ukpa. Amá n̄ane wá, a man̄ka ervaun̄de.

⁸ Yá ndaakur ba jirire, ma tsarka ge vante ukpa n̄anna ad̄aba urire-aatare keni wá, sey tá tsetse tá vanteva geni á hyateraaka lyuwa mazla-aara.

⁹ Názu yá bakurná iya wá, naba ndavaundava, tá de vakurteva. Tatayautataya, kwá de shansha.

Daudaha emnde a há, tá se werakurantewera wakyiya.

¹⁰ Adaba ma a ndavanaa ware keni, sey á shansha. Ma a tatayanaa ware keni, sey a shansha. Ma a janaa ware wakyiya keni, tá weranantewera.

¹¹ Emtu ware dada am kure, má egdza-aara a ndavanu nabuhwa, ñane á vante zahe?

¹² Bi máki egdzere a ndavanu slaya, á vanteva emtu herdza?

¹³ Kwa mandzawe-aha tsa, amá diyakurdiya vaterte duksa shagera ge egdzara á kure. Sakwa Eddekure na am samaya na emtu? Ñane wá, ma a ndavanaa ware Shedekwe Cudedde ázeñara keni, sey ba á shansha.»

Tara Yaisu tá taa njeka antara Shaitaine

(Mat. 12:22-30; Mark. 3:20-27)

¹⁴ Vacite umele maa, Yaisu anjka á ñgya jini am ura, jini ñanna a piyanante ge ndaha elva. Ñgyansengye Yaisu jini ñanna wá, zhele ñanna a fantau ge ndaha elva ba lanje. Bademme á emnde tá maga ba najipu-aara.

¹⁵ Amá ta bantsa emnde umele wá: «A vanta ba *Bailjaibul slekse á shaitaine-aha hákuma á ñgya jini-aha ñanna.»

¹⁶ Emnde umele zlafe ádaliye, ta de tsagwada Yaisu áte elva wá, a ba itare tá elvan ge ñane: «Máki a belakaa ba Dadaamiya wá, marañeránmára najipu palle, ganakini ñá diyed-diye átekwa.»

¹⁷ Amá kertenj diyeddiye Yaisu názu ta sawa an ñane am ire. Daaci a ba ñane á elvan ge itare: «Bademme á sleksire, máki tarapsete

emnde gergere buwa am kwara ɲanna, tá aɲkwa dagala am dagave-aatare wá, sleksire ɲanna ba badzavbadze, ba bere-aha-aatare keni tá kyabanaakyaba bademme.

¹⁸ Ba duksa palle ge Shaitaine keni. Máki gevge ni á wava ba ɲane áte ire-aara wá, á zlá lá estara kwara-aara á de katafke? Adaba kwa bantsa kure, a vitaa ba slekse á shaitaine-aha hákuma áte jini-aha.

¹⁹ Máki estuwa wá, a vatertaa ware kena hákuma á ɲgya jini-aha am ura ge emnde á kure? Tá kyaná ba emnde á kure shairiya-aara, geni baaka jirire am elva á kure.

²⁰ Yá ndaakur ba jirire, yá aɲkwa ɲgya jini-aha á ba an hákuma na a vitaa Shedekwe á Dadaamiya. Amaana wá, samsa ba Dadaamiya an sleksire-aara ásezekure.»

²¹ Yaisu aɲkwa á slá Shaitaine an slendzedá, a ba ɲane á elvan ge itare: «Máki ɲgwadapsenɲwade slendzedá, aɲkwa á ufa há-aara wá, baaka názu á geja kazlaɲa na am huđe á há ɲanna.

²² Amá má daaduwa edda una jauje ge ɲane an ndzedá wá, ba náza a erva-aara keni á lyanvulye bademme, á halesehale kazlaɲa-aara bademme, tá de zaná antara emnde-aatare.

²³ «Daaci ma ware una baaka an ya keni, ɲane kelaade-aaruwa. Ma ware una á meliyuka ge jáhá emnde na, ɲane ba slezadaterzadá.»

Eptsa á jini á dem urimagwe

(Mat. 12:43-45)

²⁴ «Má sesse jini am ura wá, á de ja dɲaba á ba am kaamba, ge tataya puwansepuwe. Máki

shanka wá, á bánba jini ñanna, ambane yá eptsá á dem bere-aaruwa na ya segashe am huđe-aara na.

²⁵ Má eptsapta wá, á de berá ba bere an hyađa, an tsatse tseďaŋe.

²⁶ Daaci á zlála-aara, á de ɗaha jini-aha umele na jaruje ba ge ñane an mandzawire na vuye, tá sawa, tá se njá am huđe-aara. Am iga-aara wá, edda-aara á gev ambane ba una ndza am zuŋwire na.»

Higa jirire

²⁷ Ba zlauzle Yaisu am tsáká elva ñanna wá, a ba mukse umele á ba am nalga ñanna á elvan ge ñane á ba an ka kwara: «Mukse na ni a sepakaa am huđe-aara, a faku uba-aara na wá, higa yaikke ge ñane!»

²⁸ Amá a ba Yaisu á elvan ge ñane: «Higa yaikke wá, ba náza á emnde na tá cená elva á Dadaamiya, tá aŋkwa emmága na.»

Najipu na a marsaa Dadaamiya áte Yaunas (Mat. 12:38-42)

²⁹ Am tá aŋkwa far ba jáhá ge emnde áseza Yaisu, a ba ñane á elvan ge itare: «Amá emnde a zamane na wá, ta mandzawe-aha váyya! Itare tá aŋkwa ndava ba najipu ge diyise átekwa, máki a beliyaa ba Dadaamiya, amá tá shanka ɗekideki, hyaahya ba una tá aŋkwa ndaaná áte Yaunas werre na.

³⁰ Aɗaba ba seke una ni Dadaamiya a marse hákuma-aara am Yaunas werre á katafke a emnde a *Niniwe na wá, watse ba duksa palle am *Ura á emnde baɗemme keni á katafke á emnde a zamane na.

³¹ Vaci shairiya wá, aṅkwa slekse mukse, watse a mbedateraambedá emnde a zamane na. Adaba ṅane kwaye ndza a tseta am pute, a se cena waazu á Suleymanu sle-ilmu jipu. Amá náwa aṅkwa edda una jauje ge Suleymanu kina, kure kwá ceneka.

³² Zlaḅe ádaliye, vaci shairiya wá, emnde a *Niniwe keni tá de mbedateraambedá emnde a zamane na. Adaba itare, am sarte na cenarácena waazu á Yaunas wá, magarnaamaga tuba. Amá náwa aṅkwa edda una jauje ge Yaunas kina, kure kwá maṅka tuba.»

*Parakkire na áte vuwa
(Mat. 5:15; 6:22-23)*

³³ «Baaka ura, máki mbantembe kára á fanus-aara ni, á shebanve am ice á duksa umele, bi á uṅmbar darau. Estuweka. Kára á fanus wá, tá zlejelaná á ba áte tate-aara, lauktu emnde na tá dem huḁe á bere ṅanna, tá nanna ice parakke.

³⁴ Ice á ṅa wá, ba seke kára á fanus ge vuwa á ṅa. Má lapiya ice á ṅa wá, baḁemme á vuwa á ṅa ba parakke. Amá má shagerka ice á ṅa wá, vuwa á ṅa baḁemme á ba am tabeḁammire.

³⁵ Adaba una ṅanna maa, sey ká fá hyema ba shagera, ganakini parakkire na am ka na, a nyefka tabeḁammire.

³⁶ Daaci máki baḁemme á vuwa á ṅa ká á ba am parakkire, baaka tate na am tabeḁammire wá, baaka tate na ni ká nanka keni áte ka, ba seke kára á fanus aṅkwa á maraká parakkire-aara.»

Yaisu a balaterse zladfa-aatare ge *Farisa-aha antara malum-aha á *tawraitai
(*Mat. 23:1-36; Mark. 12:38-40*)

³⁷ Am sarte na zlauzle Yaisu am tsáká elva-aara maa, a naba dfante ge ura *Farisa umele, ge de zá dfafa am mba-aara. A naba duhe ge Yaisu, á de zá dfafa na.

³⁸ Á maga ba najipu ura Farisa na áte Yaisu, adaba a naa Yaisu baraaka erva lauktu á zá dfafa.

³⁹ Amá a ba Yaisu á elvan ge ñane: «Kwaye kwa mága á kure *Farisa-aha: Kwá bára iga á náza sha duksa antara tasa-aha á za duksa á kure, amá am huđe á kure wá, kwa neyle-aha an tsaka ire, kwa emnde a mandzawe ba kure.

⁴⁰ Amá kwa uce-aha degiya kure! Máki a nderanaa Dadaamiya iga á duksa, huđe-aara wá, a nderanaa ñane ka emtu?

⁴¹ Kure wá, vawaterteva kure ba náza za ge talaga-aha antara názu tá shushe, kure kwá gev ba emnde cufedde, ma am uwe keni.

⁴² «Watse zladfa ge kure Farisa-aha, adaba dfále-aha, tara dfále á minti antara daugdza ira dfále-aha umele wá, kwá ankwá vante luser-aara ge Dadaamiya. Amá tara jirire antara wayavire áte Dadaamiya wá, kwá maganá an iga a erva. Mbate keni ma andze kwá maganá á ba antara una-aha ñanna, baaka una kwá yanseye.

⁴³ «Watse zladfa ge kure Farisa-aha, adaba kwá kátá ba sleđe na ni átire ge náza á emnde bademme na am mashidi, kwá kátá emnde tá gaktur use an ga ire am dagave á zlamaha.

⁴⁴ Watse zladfa ge kure! Adaba kwa ba seke irekhya-aha na diyarka emnde, tá naba zlalá

átekwa na.»

⁴⁵ Daaci a ba malum á *tawraita umele á elvan ge ñane: «Malum, názena ká tsakaná ka na wá, ká zlazlañerá antara ba ñere.»

⁴⁶ «Ba estuwa,» a ba Yaisu, «Watse zlaɗa ge kure keni, kwa malum-aha á tawraita! Aɗaba kwá faterar gwatame ɗemɗeme, amá kure wá, á ba an gulanda á kure keni kwá melateruka ge sepa gwatame ñanna.

⁴⁷ Watse zlaɗa ge kure, aɗaba kwá aɗkwa nderaná kure irekhya á nabi-aha werre na ta cebanaa eggye-aha á kure.

⁴⁸ Kwá aɗkwa maraná an una ñanna, ganakini hayakuranhaya slera á eggye-aha á kure. Ta cebanaa itare nabi-aha á Dadaamiya, kwá tsatsaná kure irekhya-aha-aatare.

⁴⁹ Aɗaba una ñanna, a ba Dadaamiya Edda á ilmu: Watse yá ñela nabi-aha-aaruwa, antara emnde a ñela-aaruwa, amá watse tá de cebá emnde umele-aatare, emnde umele wá, tá de shateru ba zlaɗa.

⁵⁰ Daaci baɗemme á uzhe á nabi-aha na ndza ta cebateraa an ceɓa daga am fakte á duniya na, á ba am mbiye á emnde a zamane na.

⁵¹ Daga emtsa á Habila, sem emtsa á Zakariya baɗemme. Zakariya na wá, yá ndahá elva á Zakariya na ndza ta janaa am dagave á tara bere cuɗeɗe antara duksa na tá faná sadake ge Dadaamiya átekwa na. Una yá ndaakur ba jirire: Baɗemme á uzhe á emnde ñanna á ba am mbiye á emnde a zamane na.

⁵² «Watse zlaɗa ge kure, malum-aha á *tawraita! Aɗaba kwa lyevaa egdza a tsekweram á wera tate á shá diya, kure keni kwá duka á dem

hufe-aara; emnde na tá kátá demda na keni, kwa piyaterante.»

⁵³ Sessa Yaisu am tate njanna, anjwa á zlalá maa, malum-aha á tawraita antara Farisa-aha, ta dabanaa an elva gergere, ta ndavanu elva-aha gergere kwakya,

⁵⁴ ge tsagwadanaa an njane.

12

*Fá hyema am baakire á jirire na tá maganá
Farisa-aha

(Mat. 10:26-27)

¹ Am sarte njanna maa, jammeje nalga áza Yaisu wá, ma debu wanyara keni ta hyephye, tá zlalá á ba áte sera-aatare. Ba wera we-aara zunjwe wá, a ndaater ba ge pukura-aha-aara emtsaade, a ba njane á elvan ge itare: «Tzufantsufa ire á kure átuge shahi á makala á *Farisa-aha. Amaana wá, baakire á jirire na tá maganá itare.

² Adaba baaka duksa na an shebe kina, á de shebaaveshebe mazla-aara. Baaka duksa na ni nasherire kina, tá de diseka emnde.

³ Yá bakurná adaba una njanna, bademme á názena ni kwá ndaaná kure an shebe kina, tá de cenáncena emnde ba parakke. Názena kwá ndaaná kure kina á dem hyema antara ura umele keni, watse tá cenáncena emnde bademme, ba seke ta balanaa an bala á dem hufe á ekse.»

Kuvaukuva ba Dadaamiya palle

(Mat. 10:28-31)

⁴ «Ya ndaa ba kure emnde-aaruwa: kuvauka emndimagwaha na ma ta cebaa ba shifa á kure keni, baaka názu tá maganá itare áte kure mazla-aara na.

⁵ Edda una kwá kuaná kure wá, edda una ni an hákuma á já shifa am duniya na, zlaɓe ádaliye an hákuma á dakurá á dem kára á jahanama. Názu yá bakurná iya wá, kuvaukuva ba ɓane palle.

⁶ «Njedu-aha ilyeɓe tá velan ba ge kwaba buwa ka emtu? Amá baaka una a viyanaa Dadaamiya ba palle-aatare keni.

⁷ Ba duksa palle ge kure keni. Ba úgje á ire á kure keni an kezla baɗemme áza Dadaamiya. Gazlawka ɗekideki, kwá an daradza ba kure arge njedu-aha ɓanna, ma wanyara keni.»

Yaa Yaisu bi ndaase parakke geni ba ɓane una Yaakadada

(Mat. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ «Una yá bakurná ba iya; ma ware una shebaaka, a enndaha ba parakke á katafke á emnde, ganakini ya Yaakadada-aara wá, iya *Ura á emnde baɗemme keni, yá de enndaha ba parakke á katafke á malika-aha á Dadaamiya, ganakini ɓane ura-aaruwire.

⁹ Amá edda una yiyaaya á katafke á emnde wá, iya keni yá de yanaaya edda-aara á katafke á malika-aha á Dadaamiya.

¹⁰ «Máki ura a ndaase elva mandzawe áte *Ura á emnde baɗemme wá, á naba yanarye Dadaamiya haypa-aara. Amá edda una, má a ndaase elva mandzawe áte Shedfekwe Cudedɗe wá, baaka yanarye ge ɓane ɗekideki.

¹¹ «Má watse darákurda á de katafke á shairiya wá, ma ta dákurá á de katafke á male-aha am mashidi, ma ta dákurá á de katafke á male-aha á ekse, ma ta dákurá á de katafke á slekse-aha keni, a wakurka lyawa d'ekideki. Dzamauka ire á názena kwá de ndaaná kure, ge lyá ire á kure.

¹² Adaba á de bakuranba Shedfekwe Cudedfde á ba am sarte nanna názena kwá ndaaná kure.»

Naraje an sleberba na uce

¹³ Á ba ura umele á elvan ge Yaisu, á ba am jahava wá, «Malum, ndaandaa seke ge egdza emmerwa a tegañeransetege waráta á eddeñere na.»

¹⁴ A ba Yaisu á elvan ge nane: «Ya ndaa ba ka ura-aaruwa, a givaa ware narkali á kure bi sletegakurá waráta ge kure?»

¹⁵ Daaci a ba nane á elvan ge emnde badfemme: «Faufa hyema ba shagera am elva a gaa nalmane. Adaba emtakire á njá wá, tá shaná an nalmane ka, una ma edda-aara a shaa nalmane ba seke uwe keni.»

¹⁶ Daaci a vaterte naraje na, a ba nane á elvan ge itare: «Ankwa sleberba umele kwakya fe-aha-aara, a herdaa hiya kwakya.

¹⁷ A ba nane am ervaunfde-aara: Kina mu, yá de puwaná áme hiya-aaruwa na, adaba baaka slefde mazla-aara.

¹⁸ A ba nane: Názena yá de maganá ya kina wá, sey yá kyába kuvere-aha-aaruwa na, yá nderá una sadafde, lauktu yá gyega hiya-aaruwa na á dem hufde-aara, antara duksa-aha-aaruwa umele badfemme.

¹⁹ Estuwa wá, yá banba am ire-aaruwa, ganakini baaka lambe-aaruwa, baaka zlakta á nalmane-aaruwa, ma yawe wanyara keni yá zá ba ñane. Yá naba banánba ge ire-aaruwa, ganakini gedaktegeda mazla-aara, naba ezza, essha, baaka lambe á ña.

²⁰ Amá a ba Dadaamiya á elvan ge ñane: Ekka ka uce! Á ba an vayiya na, yá dándá shifa á ña. Daaci bademme á nalmane ñanna ka jahanán ge ire á ña na wá, watse á zaná ware?»

²¹ Yaisu a far elva na, a ba ñane á elvan ge itare: «Ba duksa palle ge edda una ni á jahaná nalmane ba ge ire-aara, amá am ice á Dadaamiya wá, talage ba dey.»

*Dzamauka ire an kazlaja á duniya
(Mat. 6:25-34)*

²² Daaci a ba ñane á elvan ge pukura-aha-aara: «Yá bakurná adaba ba una ñanna: Dzamauka ire an názena kwá de zaná kure, bi kazlaja na kwá de tsekwaná áte vuwa á kure.

²³ Adaba yaikka ba shifa arge náza za, yaikka ba vuwa arge nanjyuwe.

²⁴ Zharauzhará á ba áte zalke-aha. Wallá tá já duksa ka, tá icáná á dem bere ka, tá an tate á sheba duksa ka, tá an kuvere ka, uwe ka, á geláterá ba Dadaamiya. Yaikka ba kure ka arge yiye-aha ñanna emtu, a jakurma uwe?

²⁵ Ware am kure, á dzegwándzegwa sladva shifa-aara ba cekwaanjudi keni an dzámá ire na á maganá ñane?

²⁶ Máki diyakurdiya ganakini ɓaaka názu kwa dzegwanaa kure ba una cekwa keni wá, kwá dzamán ge uwe ire á umele?

²⁷ Zharauzhára zlaɓe ádaliye áte ugbene-aha áte másá, tá maga slera ka, tá há zane ka, uwe ka. Amá yá ndaakur ba jirire, ba Suleymanu an kwakyire á nalmáne-aara na keni ndza tsekwámka am zane na ni zariya, ba seke zariyire á palle á ugbene-aha ɓanna keni.

²⁸ Másá na bá nánna emnde vatena aɓkwa am kaamba, amá makuralla tá fanu ge kára ni, Dadaamiya á tsekwaneme á ba an tsekwa am ugbene-aha, sakwa kure emtu, máki cekwire á fetarfire ka?

²⁹ Dزاماوكا ire á názena ni kwá de zaná kure, antara názena kwá de shaná kure ɗekideki.

³⁰ Sey ba emnde a duniya na ɗabarka Dadaamiya na una tá njá á ba dzámá duksa-aha ɓanna. Amá kure wá, magauka una ɓanna. Diyaadiya Eddekure ganakini kwá an wedere á duksa-aha ɓanna keni.

³¹ Kure wá, duksa zuɓɓwe na kwá maganá kure wá, tatayautátaya kure ba njá am *kwára á Dadaamiya, á de vakurteva ɓane duksa-aha umele na keni.»

Berbire na am samaya

(Mat. 6:19-21)

³² «Kure walda cekwa, a wakurka lyawa ɗekideki. Adaba Dadaamiya a wayakurante de njá am zlanna-aara ge kure an ervaunɗe-aara palle.

³³ Naba valawuvála kazlaŋa á kure baɗemme, tegawatertega shunngu-aara ge talage-aha. Magawanánmaga partamami na baaka bádza-aara ɗekiɗeki na ge ire á kure, jahawanánjáhá nalmáne na á iceka ɗekiɗeki na ge ire á kure am samaya. Aɗaba am samaya wá, ma neyle, ma weshege keni, baaka una ni á shanaasha ɗekiɗeki.

³⁴ Aɗaba am tate na ni átekwa nalmáne á ŋa wá, ire á ŋa keni á ba am tate ŋanna.»

Walaadfi-aha na ni tá tsákwá ba hyema na

³⁵ «Ŋgwadawápsenŋwáɗe ba shagera, njawinja á ba am niya ge mága slera á kure, kára á fanus á kure a njinja á ba an mbe.

³⁶ Walaadfi-aha, má dedde zánwe-aatare á dem tate á larusa wá, itare tá tsákwá ba hyema, geni ma a saa am laukte-ara keni, má janteja paare á bere wá, tá se weranantewera ba watsewatse. Daaci kure keni gawevge ba seke itare.

³⁷ Yá ndaakur ba jirire: Watse higa yaikke ge emnde na má a se berateraa zanwe-aatare, tá á ba am niya-aatare na. Watse á tsekwemtsekwa ba ŋane am kazlaŋa á tega ɗafa, watse á vatertá ba ŋane an erva-aara sleɗe antara náza za.

³⁸ Ma a saa an huɗe á vayiya, ma a saa dedde am huɗe á vayiya keni, máki a se berater tá tsákwá ba hyema wá, jaterja geɗa ge emnde ŋanna.

³⁹ Ankwa duksa palle, diyaweddiye ba shagera: Máki diyaadiya edda á há sarte na ni watse á sawa neyle átekwa na wá, á yánka ni á demda neyle am mba-aara ɗekiɗeki.

⁴⁰ Kure keni ba estuwa, sarte na ni watse iya *Ura á emnde bademme yá de sawa átekwa na wá, diyakurka. Daaci njawinja á ba am niya á kure.»

Sleslera na dzayye ervaunɗe-aara, an una danɗwe ervaunɗe-aara
(Mat. 24:45-51)

⁴¹ Daaci a ba Piyer á elvan ge ɗane: «Yaakadada! Naraje na ká ndaaná á ba áte ɗere emtu, áte emnde bademme he?»

⁴² A ɗwanante ge Yaakadada, a ba ɗane á elvan ge ɗane: «Sleslera-ara ɗane dzayye ervaunɗe-aara, slenkale zlaɓe ádaliye na? Ba edda una ni má zanwe-aara a yanaa huɗe á há-aara bademme am erva ge ɗane, á vatertá ɗane náza za ge emnde na tá am huɗe á há ɗanna bademme, á vatertá an laukte-aara na.

⁴³ Higa yaikke ge sleslera ɗanna, máki zánwe-aara a se beranaa á ba am slera-aara.

⁴⁴ Yá bakurá ba jirire: Rezege-aara bademme keni á fanemfe am erva zánwe-aara ge sleslera estuwa.

⁴⁵ Amá máki bánba sleslera ɗanna am ervaunɗe-aara ganakini labára shekwaashekwa zánwe-aaruwa; kwaye ya keni yá maga názena á kataná ire-aaruwa. Daaci a fantau ge magatera palase an já ge emnde a slera á zánwe-aara am huɗe á há, an zála ka, an ɗwásha ka, a fantau ge zá názu am huɗe á há, á shá ba mbazla-aara haa á danse am enkale wá,

⁴⁶ zánwe á sleslera ɗanna keni á saasa á ba am sarte na ɗane tsakwaaka hyema ɗekideki, tamaaka ɗekideki na. Palase na á se maganná

zánwe-aara ñanna wá, náza enndaaka. Ñane keni á de gev ba seke kelaade-aha-aara umele.

⁴⁷ «Zlaɓe ádaliye, sleslera na diyaadiya názena á kataná zánwe-aara, amá ɓaaka lambe-aara magaaka, ñane wá, watse á shá já ba kwakya áza zánwe-aara.

⁴⁸ Amá sleslera na diyaaka názena á kataná zánwe-aara, a naba magaa názena wayaaka ervaunɗe á zánwe-aara, ñane keni á shansha já, amá ba cekwa. Edda una máki ta vante kwakya, ta de ndavanundave keni ba kwakya. Edda una máki kwakya názu ta fanem am erva ge ñane, tá de ndavanundave keni ba kwakya.»

*Yaisu wá, a saa hairire ka
(Mat. 10:34-36)*

⁴⁹ «Iya wá, ya saa ba kára á sem duniya. Duksa na yá kataná ya kina wá, a mbetembe kára ñanna ba kinamina.

⁵⁰ Amá wá, anƙwa baptisma-aaruwa umele, sey magiyánmaga emtsaade. Yá dzámá ba ire-aara kina, dem sarte na máki magariyánmaga na.

⁵¹ Emtu sawa-aaruwa á sem duniya na, kwa kurken ya saa hairire ñane? Baaka ɗekiɗeki. Iya, ya se tega ba ye á emnde.

⁵² Á de katafke cekwaanɗuɗi wá, watse emnde ilyeɓe tá am mba palle, á de tega ye-aatare gergere buwa, emnde keye tá arge emnde buwa, emnde buwa tá dagala an emnde keye.

⁵³ Tá de gyaaveka tara dada an egdza-aara; tara mama keni tá de gyaaveka an gyaale-aara; tara shawle mukse, tá de gyaaveka antara eggyeɗara.»

*Dise nalaama-aha á názena á de magava
(Mat. 16:2-3)*

⁵⁴ Daaci a ba Yaisu zlaɓe ádaliye á elvan ge nalga ɲanna: «Ábi kure máki kwa nánna tsettsa kumba am ekte á samaya á kya gedí, kwá bá: Watse á hyá yawe na ba kina. Ba jirire á magava á ba áte una ɲanna.

⁵⁵ Zlaɓe ádaliye, máki kwa nánna ice á effeya á sawa á sá am pute keni, kwá bá: Watse á sawa ɲgudeffire ba watsewatse. Ba jirire á magava á ba áte una ɲanna.

⁵⁶ Há! Iyau, nalaama-aha na aɲkwa á magava áte samaya an una á magava áte haha wá, diyakurdiya sera-aara baɗemme. Duksa-aha na aɲkwa á marakurná Dadaamiya am zamane na wá, diyakurka! Kure degiya baaka jirire á kure ɗekidɗeki.»

*Melawemele an sledágala á ɲa ba watsewatse
(Mat. 5:25-26)*

⁵⁷ «Labára kwá taa diseka ba kure an ire á kure duksa na ni watse an unjule-aara na?

⁵⁸ Máki aɲkwa sledagala á ɲa watse á dáká á dem shairiya wá, edduwa ba watsewatse ádezeɲara, de melawemele á ba am dagave á kure, a ɗarakteka am shairiya. Aɗaba máki ɗakemda am erva á narkali-aha wá, itare tá de fakem am erva ge sawji-aha, sawji-aha tá dáká á ba á dem ɗaɲgay.

⁵⁹ Yá baká ba jirire: Ma a juwaa ba kwaɓa-aara keni, ká seska áhuwa ɗekidɗeki, máki pelakseka baɗemme.»

13

Ba bi mága tuba, bi shá emtsa

¹ Á ba am sarte ɲanna maa, ta naba duhe ge emnde umele ádeza Yaisu, ta de banaa labáre á emnde a Galili na a cebateraa *Pilaatu ta átire a vante sadake á dabba ge Dadaamiya na.

² A ɲwaterante ge Yaisu a ba ɲane á elvan ge itare: «Emnde ɲanna ta cebateraa estuwa na wá, kwa kurken ta emnde a haypa ba itare arge emnde a Galili baɗemme emtu?»

³ Estuweka ɗekidɗeki, una ya ndaakura ba iya. Máki magakurka tuba, kure keni baɗemme watse kwá emtsa ba seke itare.

⁴ Emtu emnde kelaawa ju tiise na a mbedateraar dzagwawáye am Silauwam baɗemme emtsaremtsá na wá, ta emnde a haypa ba itare arge emnde a Urusaliima baɗemme emtu?»

⁵ Estuweka ɗekidɗeki, una ya ndaakura ba iya. Máki magakurka tuba wá, kure keni watse kwá emtsa ba seke itare.»

Naraje an nabugda na á yeka egdzere

⁶ Am iga á una ɲanna maa, Yaisu a bateraa naraje na, a ba ɲane á elvan ge itare: «Aɲkwa ura an mama á nabugda am fe-aara, amá á yeka nabugda ɲanna. Á duwa á de tataya egdzere átekwa keni, á shánka ɗekidɗeki.

⁷ Daaci a ba edda á fe ɲanna á elvan ge edda una aɲkwa á maganá slera am fe ɲanna: Icesice náfá na kwaye ɲane na baɗemme ádegashe. Náwa yawe keye vatena ni, yá sawa keni ba yá

shánka egdzere átekwa, labáre á badziyá fe ba dey?

⁸ Amá a ba sleslera-aara á elvan ge ñane: Ányya emtsaade wátana zánwe-aaruwa. Yá magantemága kyála, yá puwante nargwa,

⁹ ámbáne watse á yá egdzere am shifa. Máki yaaka zlafe ádaliye wá, lauktu watse mí icesice.»

Yaisu mbanaambe mukse a badzanvaa shaitaine an kwaskwe á puwansepuwe

¹⁰ An kwaskwe á puwansepuwe umele maa, Yaisu anƙwa á kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde am mashidi.

¹¹ Ay anƙwa mukse am mashidi ñanna wá, mukse ñanna an jini am ñane, badzanvebadze jini ñanna, yawe kelaawa ju tiise á taa tsemka mukse na ndeɗɗe am zhegela.

¹² Nánna Yaisu mukse na wá, a naba ɗante. A ba Yaisu á elvan ge ñane: «Mbákmbe emmerdzagwale. Ka ba layye mazla-aara.»

¹³ Ba a ndaase una ñanna, a puwar erva a barka-aara, ndeɗɗe a naba tsetehe ge mukse na, a fantau ba ge gálá Dadaamiya.

¹⁴ Amá a naba jehe ge ervaunɗe edda una ñane male am mashidi ñanna, a fantau ge tsaketera elva ge emnde baɗemme, a ba ñane á elvan ge itare: «Diyakurdiya anƙwa háre unƙwahe ge mága slera-aha á kure. Máki kwá kátá lapiyire wá, a mbarakuraambe am háre-aha ñanna, amá an kwaskwe á puwansepuwe ka.»

¹⁵ A naba ñwanante ge Yaakadada, a ba ñane á elvan ge ñane: «Amá kure wá, ɓaaka jirire

á kure ðekideki. Ábi kure kwá anjwa belá esla-aha á kure, antara ezzenjwa-aha á kure an kwaskwe á puwansepuwe, kwá de fateru yawe?

¹⁶ Ay labára kena mukse na ñane keni ba wulfe á Ibrahimia miyenne, tá taa pelanaaka an kwaskwe á puwansepuwe na? Yawe kelaawa ju tiise vátena a ñgudanaa Shaitaine ma.»

¹⁷ Elva á Yaisu ñanna faterarfe zherwe kwakya ge emnde na lyarefka mbe á mukse ñanna. Amá emnde bademme wá, ma ware keni ervaunðe-aara ba seke nama. Tá higa arge slera-aha á jirire na a maganaa Yaisu na bademme.

Naraje an wulfe á pilli

(Mat. 13:31-32; Mark. 4:30-32)

¹⁸ A ba Yaisu á elvan ge itare zlaðe áðaliye: «Ba seke estara ñane *kwará á Dadaamiya? Yá slaterá an uwe kina?

¹⁹ Kwará á Dadaamiya wá, ñane ba seke mága á wulfe á pilli, ura umele a eksante, a de ðeleme am haha am fe-aara. A sesehe, a naba walete ba nafa, haa yiye-aha ta magaa bere-aatare áte erva-aara.»

Naraje an shahi á makala

(Mat. 13:33)

²⁰ Yaisu a bateraa naraje umele zlaðe áðaliye, a ba ñane á elvan ge itare: «Yá sláná an uwe zlaðe áðaliye *kwara á Dadaamiya?

²¹ Kwara á Dadaamiya wá, ñane ba seke mága á shahi á makala. Á eksevaakse mukse ba cekwaanjudi, á puwante ge ukpa tasa keye an wasla, amá á tsantetse shahi á makala na ukpa na bademme.»

We á bere becce
(Mat. 7:13-14, 21-23)

²² Yaisu anƙwa á maga shula á dem Urusali-ima. Am shula-aara ñanna maa, anƙwa á tsatse am berni-aha gergere antara am makwata-aha gergere, anƙwa á kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde.

²³ A duhe ura umele ádezeɗara, a ba ñane á elvan ge ñane: «Malum, ba jirire watse ba cekwa emnde na tá lyelye shifa-aatare na emtu?» A ñwanante ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge ñane:

²⁴ «Naba dawemde á kya we á bere becce. Yá bakurá ba jirire, kwakya emnde na tá kátá demde na, amá watse tá dzegwánka.

²⁵ «Má watse tsetse edda á há, a zleɗte bere-aara an tsekweram ni, zlaɓe kure kwa tsatse á ba gashe wá, ma kwa fantau ge já we á bere, kwá ɗahá: Yaakadada, Yaakadada, weranjerantewera bere keni, á de lyevka mazla-aara. Á de bakurá: Ma kwa emnde-ara keni, diyanakurka ya. Zlalauzlálá.

²⁶ Watse kwá baná: Degiya ba ñere emnde na ndza mi zaa duksa ba kerɗe, mi shaa yawe á miya keni ba kerɗe, ka kwaranjerse elva á Dadaamiya áte we á layye-aha am ekse á ñere na.

²⁷ Názu á de ñwakurantá ñane wá, á de bakurá ba: Ma kwa emnde-ara keni, diyanakurka ya. Baɗemmire á kure, kwa emnde a mága haypa, a nanákurka áhuna ɗekideki, zlalauzlálá á dem tate á kure!

²⁸ Daaci kwá de kyuwá á kure áhuwa, kwá de kerɗá slare ge zlaɗa. Amá kwá zhárá tara

Ibrahima antara Isiyaaku an Yakubu ira nabi-aha bademme tá am zlanna á Dadaamiya. Amá kure wá, puwarakurvepuwe ádegashe.

²⁹ Watse emnde tá kela á sawa am gedfi, á sawa am yala, á sawa am pute, ira á sawa am manem bademme, tá de zá emtakire am zlanna á Dadaamiya.

³⁰ Ay degiya, emnde na tá á kataliya itare kina, emnde umele-aatare watse ta emnde a katafke ba itare. Emnde na tá á katafke itare kina keni maa, emnde umele-aatare tá de gevá am kataliya á emnde.»

Elva á Yaisu áte Urusaliima
(Mat. 23:37-39)

³¹ Ba vacite nanna zlahe ádaliye maa, ta duhe ge *Farisa-aha umele ádeza Yaisu, a ba itare tá elvan ge nane: «Ezzlálá, dándá ire á nã áhuna, adaba ankwá á tsagwadafktsagwada sleksu *Hirudus á já shifa á nã ba dekideki.»

³² A nwaterante ge Yaisu, a ba nane: «De bawanánba ge maskwata á kure nanna wá, iya baaka lambe-aaruwa, náwa yá maga ba slera-aaruwa. Yá ankwá ngyá jini-aha am emnde, yá ankwá mbá emnde na lapika vuwa-aatare, zlahe kwakya slera-aaruwa, vatena, makuralla, dem wergekse, lauktu yá zlanazle.

³³ Amá vatena, antara makuralla, dem wergekse na wá, zlahe yá maga ba slera-aaruwa emtsaade am shula-aaruwa ge dem Urusaliima. Adaba á zlayánka ge nabi á Dadaamiya ganakini tá janá ágashe, sey am Urusaliima.

³⁴ «Urusaliima, Urusaliima, ekka ka cebaa nabi-aha, ka cebaa emnde na a belateraa

Dadaamiya an nákwá! Ser kwakya una yá kátá jema emnde á ña ásezerwa ba seke náza á mama á ukkula, máki á jaha egdzara-aara á dem ekte á zlabake-aara. Amá kwalakefkwale.

³⁵ Kina wá, yanakuraaya mazla-aara. Yá ndaakur ba jirire, kwá puweteka ice á kure áte iya mazla-aara, dem sarte na ni watse kwá bánba ba kure an we á kure ganakini, a gangá Dadaamiya barka ge edda una a sawa an zhera á Yaakadada na.»

14

Yaisu mbanaambe ura an kwaskwe á puwansepuwe

¹ An vaci puwansepuwe umele maa, ðaarantedaha Yaisu am mba á palle á male-aha á *Farisa-aha ge de zá ðafa. Baðemme á emnde na ta ðaaterte am mba á male ñanna tá fá ba hyema áte Yaisu.

² Ay ankwá ura lapika, vuwa-aara baðemme an sháfá maa, a njehe á ba á katafke á Yaisu.

³ Daaci a ba Yaisu á elvan ge malum-aha á *tawraitá, antara *Farisa-aha na tá ankwá áhuwa: «Am tawraitá mu, ankwá emtu baráma ge mba ura lapika an kwaskwe á puwansepuwe, emtu an piya he?»

⁴ Amá ñwaranarka ðekideki, ta ðu ba we-aatare. Mazla-aara Yaisu a naba ñanaahe zhel na, a mbanaahe, a belanaahe, «Ezzlálá á ña,» a ba ñane á elvan ge ñane.

⁵ A ba ñane á elvan ge itare: «Kina kure, máki mbedemmbedfa egdza á kure, bi esla á

kure am suwa an kwaskwe á puwansepuwe, kwá zhagadeka emtu á de sansese?»

⁶ Dzegwaránka vante jawápa d'ekideki.

Tá dzeganá estara slede, tá d'aana estara emnde

⁷ Daaci nánna Yaisu ganakini emnde na ta d'ahateraa á de zá d'afa nanna, ma ware keni á dzera ba slede na á kataná nane ge njá am hude-aara. A naba vaterte naraje na ge itare bademme, a ba nane á elvan ge itare:

⁸ «Máki d'aaarkedáhá á dem mujri á larusire wá, de njeka am slede na ni an d'arádza arge slede-aha umele na d'ekideki. Adaba diyanka ámbane d'aarantedáhá ura male jauje ge ekka an d'arádza,

⁹ daaci edda una a d'aaakuráhá na á de baká: Tsetse, yanánya slede nanna ge male. Daaci ká de tse an zherwe, á dem slede na baaka d'arádza-aara d'ekideki na.

¹⁰ Arge una nanna wá, máki d'aaarkedáhá á dem jeba á tate nanna wá, de njinja ka á ba am slede na ni baaka d'arádza-aara d'ekideki na. Má samsa edda una a d'aaak'aa na, á se baká: Labára ura-aaruwa! Sawa náwa njinja am una. A se vakte slede na an d'arádza jipu na. Daaci una nanna á gev d'arádza palle ge ekka á katafke á emnde na kwá zá d'afa kerde.

¹¹ Adaba ma ware una a kantaa ba nane ire-aara na, tá de ganaage edda-aara. Amá edda una ni a gaa ire-aara wá, tá de kananteka.»

¹² Am iga á una nanna maa, a ba nane á elvan ge edda una a d'aaná á dem mba-aara nanna: «Máki ká d'áhá emnde ge se zá d'afa am mbá

á ña, bi ge se zá masane am mbá á ña wá, dfaaterka emnde na ni watse tá dzegwándzegwa dfaaktecfáhá ka keni, tá de pelaksepele na. Ma slakate-aha á ña, ma egdzar mama-aha a ña, ma vara-aha a ña, ma emnde a riya á ña keni, máki ba ta emnde a berba, dfaheka jeba á emnde ñanna dfekideki.

¹³ Máki ka magaa munri á ña wá, dfaaterdfáhá ka ba talága-aha, emnde a dere, antara lipa-aha umele, ira wulfe-aha.

¹⁴ Dfaaterdfáhá ka ba jeba á emnde ñanna, watse ká higetehiga, afaba itare tá dzegwánka pelaksepele duksa á ña. Daaci á de pelaksá ba Dadaamiya, vacite na má tsatertetse emnde a mága shagerire am faya.»

*Naraje an munri yaikke a gyanaa ura male
(Mat. 22:1-10)*

¹⁵ Ura umele am dágave á emnde a zá dfafa antara Yaisu na, ba a cenaa una ñanna wá, a ba ñane á elvan ge Yaisu: «Edda una watse á de zá una am zlanna á Dadaamiya na, watse higa yaikke ge ñane ka?»

¹⁶ Yaisu a vante naraje na, a ba ñane á elvan ge ñane: «Ankwa ura male a gyaa munri yaikke am mba-aara, a dftaa emnde keni ba kwakya ge de zá munri ñanna.

¹⁷ Hyephye laukte a zá dfafa á munri ñanna maa, a naba fela slebela-aara, a ba ñane: De bateranba ge emnde-aaruwa na a sarsawa, duksa bademme an tsatse mazla-aara.

¹⁸ Amá bademme á emnde na a dfaateraa ñane ñanna, ma ware keni a fantau ba ge slápala,

geni á taa daaka. A ba zuññwire-aatare: Ya shekuve fe áñwaslire, yá de ezzhárá. Adaba una ñanna yá taa daaka. De banánba: Tasle-aara, a yiyaarye.

¹⁹ A ba ura umele: Iya ya shakuve esla-aha kelaawa, yá de salatersála. Adaba una ñanna yá taa daaka na. De banánba: Ba tásele-aara a yiyaarye.

²⁰ A ba ura umele zlaɓe ádaliye á elvan ge slebela na: Iya wá, yá an larusa am bere, zlaɓe ba unñule a gaa gyaale-aaruwa ñanna, yá taa daaka ya. De banánba ba estuwa.

²¹ Daaci slebela na ba eptsa-aara á dá, a danaa nara-aatare ge zánwe-aara. Amá jaaja ervaunɗe edda á há jipu. A ba ñane á elvan ge slebela-aara: Ezzlálá ba watsewatse á dem huɗe a ekse, de eija dába áte we á layye-aha, ma ka bera talaga-aha-ara, ma ka bera emnde a dere antara lipa-aha-ara, ira wulfe-aha, ɗaaterɗáhá baɗemme ásehuna.

²² Cekwaanɗuɗi wá, eptsapta slebela na áseza zánwe-aara, a ba ñane á elvan ge ñane: Baɗemme magannaamaga názena ka ndaaná ka, amá zlaɓe ba nja sleɗe-aha na baaka emnde am huɗe-aara. Shagera, a ba zánwe.

²³ A ba zánwe á elvan ge ñane: Ezzlálá á dete mákwáta-aha, de eɗɗába we á baráma, we á baráma, antara unñule-aha, ma ka shaa ware keni naba sánsa á ba an ndzeɗa, geni a naatená huɗe á há-aaruwa baɗemme.

²⁴ Amá emnde na ya ɗaaterɗáhá, kwalarevk-wale na wá, ba palle-aatare keni á fuka ɗafa-aaruwa mazla-aara. Elva-aaruwa una ge iya.»

*Tá gevá estara pukura-aha á Yaisu
(Mat. 10:37-38)*

²⁵ Kwakya nalga á emnde, ta daa daba Yaisu. Amá a eptsavte ge Yaisu ádezeta, a ba ñane á elvan ge itare:

²⁶ «Iya wá, baaka ura á dzegwándzegwa dábídaba, máki edda-aara yánka dzámá eddenjara, emmenjara, mukse-aara, egdzara-aara, egdzar mama-aha-ñara zála antara ñwásha, ira ire-aara ba ge ñane.

²⁷ Ma ware una eksanteka dzangala-aara ge dábídaba, edda-aara á taa gevka pukura-aaruwa.

²⁸ Ankwa duksa palle, cenawáncena ba shagera. Baaka ura á fantau ge nderá dzagwawaye, máki zlauka am lasáfi-aara ba shagera.

²⁹ Edda-aara, má magaaka una ñanna wá, á naba fantaufe, amá á taa zlanaaka bademme. Daaci bademme á emnde na tá zhára slera-aara ñanna, tá dzáká ba ñane.

³⁰ Tá de bánba emnde geni, máki ba baaka nalmane-aara mu, a fantau ge uwe ba dèkidèki.

³¹ «Ba duksa palle ge slekse á larde keni. Máki tá wava an ukfenjara wá, sey a puwa sawari am ire-aara emtsaade ba shagera, máki á dzegwándzegwa de wava an emnde-aara debu kelaawa na, antara slekse na á siyanuye an emnde debu kul buwa.

³² Máki a nanna watse á dzegwánka wá, ba zlafe kelaade-aara yiyiye an ñane wá, á puwa emnde-aara ádezenjara, ge ndavanundave názena á kataná ñane, lauktu tá emtsanámtsa wava ñanna.

³³ Ba duksa palle ge kure keni. Baaka ura á dzegwándzegwa gev pukura-aaruwa, máki yánka bademme á duksa na am dalbe-aara.»

*Elleŋa na baaka nampire-aara mazla-aara
(Mat. 5:13; Mark. 9:50)*

³⁴ «Elleŋa wá, duksa ŋgelama. Amá máki elleŋa ŋanna baaka d̄aŋd̄aŋire-aara mazla-aara mu, tá maganá uwe, ganakini á gevge d̄aŋd̄aŋe zlaŋe ádaliye? Baaka pute d̄ekid̄eki.

³⁵ Máki estuwa, baaka nampire-aara mazla-aara. Ge nyanve nargwa zlaŋe adaliye an ŋane keni, á gevka; ge danaa á ba dem fe keni, baaka nampire-aara, sey tá puwanve á ba degashe. Edda una máki aŋkwa hyema-aara wá, a cenevaacena!»

15

*Naraje an kyawe na ndza ked̄aaked̄a,
sharánsha
(Mat. 18:12-14)*

¹ Kwakya emnde a mága haypa antara *emnde a jáhá hadáma se jarammeje áza Yaisu, tá aŋkwa cená elva ázeŋara.

² A naba jaterhe ge ervaun̄de *Farisa-aha antara malum-aha á *tawrait̄a, a ba itare am dagave-aatare: «Labára ŋane ge zhele na á lyiya emnde a haypa, á zá d̄afa antara itare?»

³ Yaisu a vaterte naraje na, a ba ŋane á elvan ge itare:

⁴ «Ware am kure, má a ked̄aa palle am kyawe-aha-aara deremke, á yánka kyawe-aha

kul maselmane ju maselmane na, á de tatayá palle na kedfaakeda na emtsaade?

⁵ Máki shánsha, á eksante á ba an higa áte ye-aara, á sá an ñane.

⁶ Máki saasa maa, á dáhá slakate-aha-aara antara emnde a riya-aara, tá se higa átirpalle, adaba a bateraa labáre á higa, a shaa kyawe-aara na ndza kedfaakeda na.»

⁷ Daaci a ba ñane á elvan ge itare: «Una keni ba duksa palle. Yá ndaakur ba jirire, am samaya wá, kwakya ba higa na arge slehaypa palle na a eptsanve iga ge haypa-aha-aara, arge emnde kul maselmane ju maselmane na, ta bantsa itare, ta emnde jirire, baaka wedere-aatare an mága tuba na.»

Naraje an gursa na ndza kedfaakeda, sharánsha

⁸ «Zlabe adaliye, mukse máki an gursa-aara kelaawa, amá a eblyantaave palle á ba am bere-aara, á mbanteka kára á ba am sarte ñanna, á ettátaya ba shagera, á hyadese bere ñanna bademme sey má shánsha?

⁹ Máki shánsha wá, slakate-aha-aara antara emnde a riya-aara sey tá cenáncena bademme, tá se higa átirpalle, adaba a bateraa labare á higa, a shaa gursa-aara na ndza kedfaakeda na.

¹⁰ Una keni ba duksa palle. Yá ndaakur ba jirire: málika-aha á Dadaamiya tá higa jipu, máki slehaypa palle a eptsanve iga ge haypa-aha-aara.»

Naraje an egdzere ndza kedfaakeda, sharánsha

11 Yaisu a fateraare naraje umele zlaɓe ádaliye, a ba ɲane á elvan ge itare: «Aɲkwa ura an egdzara buwa zála.

12 A ba kudere á elvan ge eddetare wá: Názena ni ma andze ɲá záná am warata am iga á ɲa na wá, iya yá kátá náza-aaruwa ba kina eddaaye. Ane, á ba eddetare. A naba dfaaterte, a tegateraa nalmáne na.

13 «Am iga á una ɲanna maa, kudere na a gaa ba hare cekwaangudi wá, a naba jimaa kazlaɲa-aara, umele a valuhe a puwem shungu-aara am lyiba, puwwe a naba zlalá á dem duniya-aara. Daaduwa áhuwa maa, a de keɗaa nalmáne-aara na a shanaa áza eddeɲara na baɗemme, am dákarire ba dey.

14 Ba ɲane keni pacanvepáce nalmáne-aara baɗemme cátte zlauzle duksa am erva-aara wá, samsa waya yaikke á sem larde ɲanna keni. Palle á názu á eksáná áte erva baaka mazla-aara.

15 Daaci á tataya slera mazla-aara. A ba palle á emnde a ekse ɲanna á elvan ge ɲane: Aɲkwa slera á piya nabezhe-aha am mba-aaruwa, má ká emmága. Wayanwáyá, a ba ɲane; a naba duhe.

16 Aɲkwa ice-aara am shayawe á duksa-aha na tá vante ganakini á dateran ge nabezhe-aha, amá varanteka baráma á zuze-aara.

17 «Daaci a fantau ge shá eɲkale áte nja-aara ɲanna, a ba ɲane: Emnde na tá maga slera am mba á edderwa ni tá yáná ba itare dafa ni, iya ni á jiija waya áhuna!

18 Ambane yá tsetse, yá eptsa á dá. Yá de banánba ge edderwa ganakini ya ganu ge

ɲaneka palle haypa na, amá ya gu haypa an Dadaamiya.

¹⁹ Am nja-aaruwa kina na wá, ba geni tá ɗakiyá an egdza á ɲa keni zlayeka mazla-aara, hyainefka. Naba givege ka, a ganevge ba seke emnde a slera á ɲa umele am huɗe á há á ɲa.

²⁰ Mazla-aara a naba tse, a saa á se mba á eddenjara na.

«Am sarte na saasa herzhanteherzhe há á eddenjára, daga ba zlaɓe yiyye, a naba diyeddiye eddenjára, a naba zanvaarehe, hattse a naba tsetehe, a de yainuye, tákwálle a de ɲanaahe an erva buwa, á higa arge ɲane.

²¹ Daaci: Eddaaye, a ba egdza-aara á elvan ge ɲane, haypa-aaruwa wá, ya gaku ge ekka ka palle, haypa yaikke ya guwa an Dadaamiya. Hyanefka mazla-aara ganakini yá gev egdza á ɲa ádaliye.

²² Amá ba hyema keni fanuka eddenjara na ge názena anƙwa tsakaná ɲane. A ba ɲane á elvan ge emnde na tá maga slera am mba-aara: Dawmbare watsewatse á dem bere, de sawansa záne zariya, antara kimake, ira jaɗe palle, sawmbare an ɲane, tsekwawanemtsekwa am kazlaɲa.

²³ Dawmbare, de sawánsa dalau na mi gelanaa á ba an niya na, icawantice watsewatse, una muɲri yaikke, higaumihiga.

²⁴ Aɗaba egdza-aaruwa na náwa ɲane na wá, ndza ba seke a emtsa an emtsa, ɲane kina wá, ba seke a tsete am faya. Ndza keɗaakeɗa ba ɗekideki, amá kwaya ɲane jesaarje. Daaci ta fantau ge mága muɲri-aara, higa yaikke am

hufe á há-aara baɗemme.

²⁵ «Amá am sarte ɗanna wá, makaji á edda á há ɗanna baaka am mba, a dem kaamba. Ankwa á sá maa, á cená ba gusa am mba-aatare, njaanja ganja tá shekela emnde.

²⁶ A naba daase palle á emnde na tá maga slera am mba-aatare, a ndavanu elva, a ba ɗane: A jaara uwe am mbá á miya?

²⁷ A ba walaadi-aatare ɗanna á elvan ge ɗane: Saasa egdza emmeɗa, eddeɗa a icante dalau na mi gelanaa á ba an niya na, aɗaba a shaa egdza-aara ba lapilayye.

²⁸ Mazla-aara a naba icaa ervaunɗe makaji á edda á há ɗanna, a kwaleve ge dem mbá ɗanna ba ɗekideki. Daaci a segashe ba eddeɗara an ire-aara, a se slapalana á dem mba.

²⁹ Amá a ba ɗane á elvan ge eddeɗara: Edda, iya náwa yawe wányarwányara yá magaká ba slera, ba ser palle keni yannaaka elva á ɗa ni, aley ba ser palle keni vakiteka ba egdza a nawe keni, ganakini ɗá zuze antara slekate-aha-aaruwa ni.

³⁰ Gevge saasa egdza á ɗa, ɗane wá, a de kedakaa nalmáne á ɗa baɗemme áte záware-aha ba dey ni, aley ka se icanante dalau na mi gelanaa á ba an niya na ádaliye!

³¹ Ba estuwa egdza-aaruwa, a ba eddetare; Ekka wá, ba jire ba ádeme keni dakeska ɗekideki. Ay degiya, baɗemme á názena am hufe á há na ba náza á ɗa.

³² Duksa palle wá, shagera ba mi maganaa-maga munri, mi higa. Aɗaba egdza emmeɗa ɗanna wá, ndza ba seke a emtsa an emtsa, kina

ɲane gevge ba seke a tsete am faya. Ndza ba seke a kefaa an kefa am kaamba, náwa shanásha zlaɓe ádaliye.»

16

Sleslera na diyaadiya fanu hyema ge ire-aara

¹ A ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara: «Ankwa sleberba umele, an sleslera-aara a yanaa duksa kwakya am erva. Ta naba sem ge emnde umele áseza sleberba ɲanna, a ba itare tá elvan ge ɲane: Degiya sleslera á ɲa na ankwa á badzaká nalmane kwakya.

² Daaci a naba dante sleslera-aara ɲanna ádezeɲara. A ba nane á elvan ge ɲane: Ázara kena ká maganá ka ta se ndindaha na? Máki estuwa wá, viteva lasafi á slera á ɲa, ká njeka am slera-aaruwa mazla-aara.

³ «Daaci a ba sleslera ɲanna am ervaunde-aara: Kina mu, watse yá maga tara uwe antara uwe kena? Adaba baaka shaige-aara, á ɲgyingye zanwe-aaruwa am slera. De herda keni yá dzegwánka mazla-aara, ɲála keni zherwe.

⁴ A ba ɲane: Kina wá, diyandiyá názena yá maganá ya, ma ta sise am slera keni, watse tá lyiyilyiya emnde am mba-aatare.

⁵ «Daaci a naba fantau ge dáhá emnde na zanwe-aara á dabater gema an palpale. A ndavanu ge edda una a sawa ɲane zuɲɲwe: Wanyara gema á zanwe-aaruwa áte ka? a ba ɲane á elvan ge ɲane.

⁶ A ɲwanante, a ba ɲane: Waye gaunɲaun mawya deremke buwa. A ba sleslera na á elvan

ge ηane: Njinja, puwetepuwa áhuna gaunḡaun deremke, daaci ba seke pelaksepele gaunḡaun deremke.

⁷ A dante ura umele zlaβe, a ba ηane á elvan ge ηane: Wanyara gema á zanwe-aaruwa áte ka? A ηwanante, a ba ηane: Nalkame buhwa deremke ilyeβe. A ba sleslera á elvan ge ηane keni: Sawa, náwa puwetepuwa áhuna buhwa deremke ufade, daaci ba seke pelaksepele buhwa deremke ufade.

⁸ «Daaci zanwe a fantau ge gálá sleslera-aara ηanna. Diyaadiya tsa ganakini magaaka jirire am slera-aara, amá a galanaa adaba diyaadiya fanu hyema ge ire-aara á de katafke. Adaba emnde a duniya na wá, itare diyardiya fanu hyema ge ire-aatare jaruje ba ge emnde na tá am parakkire keni.»

⁹ Daaci Yaisu a farhe zlaβe adaliye, a ba ηane á elvan ge itare: «Názu yá bakurná ya wá, magaumága urire an emnde an nalmane á duniya na. Daaci am sarte na má watse zlauzle am erva á kure wá, tá de lyiyakurlyiya am tate na ni á zleka dekideki na.

¹⁰ Ma ware una a magaa jirire am duksa na cekwa, am duksa yaikke keni estuwa. Amá edda una a magaaka jirire am duksa cekwa wá, am duksa yaikke keni á maga ba baakire á jirire ηanna.

¹¹ Adaba una ηanna, máki magakurka slera an nalmane á duniya na an unḡule-aara mu, á de vakurta ware nalmane á jirire?

¹² Zlaβe adaliye, máki magakurka an unḡule-aara áte nalmane á emnde mu, á de vakurta

ware náza á ire á kure?

¹³ «Baaka ura á dzegwándzegwa magaterá slera ge zanwe-aha buwa átirpalle. Ba bi á de wayete ba palle, á maganá slera shagera, á de yá palle, á manka slera-aara. Kwá dzegwánka magaterá átirpalle tara slera á Dadaamiya antara tataya nalmane.»

Magiya áte duksa gergere

(Mat. 11:12-13; 5:31-32; Mark. 10:11-12)

¹⁴ *Farisa-aha, emnde a waya nalmane na, ba ta cenaa elva nanna wá, ta naba puwar dzáká ge Yaisu ágire tá epsawepsawa.

¹⁵ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Kure, kwá ganve ire á kure ba seke kwa emnde a jirire, amá Dadaamiya diyaadiya ervaunɔde á kure. Adaba duksa na emnde tá zharán ge yaikkire wá, hyapka ba názara keni áza Dadaamiya.

¹⁶ «Ndza á faterá ba *tawraitá á Muusa, antara wakita á nabi-aha emnde áte baráma á Dadaamiya. Una nanna shekwaashekwa sem zamáne á Yuhanna slemaga baptilisma. Ta fantau á ba am sarte nanna emnde ge cená labare á higa, elva a njá á ba am *kwará á Dadaamiya. Daaci ma ware keni á wawa an ndzedá-aara bademme, ganakini á demda njane keni am kwara nanna.

¹⁷ Amá wá, á eblyantaaveka ba egdza duksa keni ge názu am *tawraitá. Butu ba kedá á tara samaya an haha arge kedá a egdza duksa ba cekwaanɔgudí am tawraitá.

¹⁸ «Ma ware una a belaa mukse-aara, a gaa umele, a magaa ba gwardzire. Edda una a gaa

mukse na a segashe am mba á zhele, ñane keni a magaa ba gwardzire.»

Naraje an sleberba an Laajarus

¹⁹ «Ndza anƙwa sleberba umele, á tsekwa ba zane na ni lefedde jipu, kwakya gane-aara na. Ma vaatara keni am mba-aara tá gyeka duksa laake, ñane á zá ba emtakire am mba-aara.

²⁰ Anƙwa zlaɓe talage umele zhera-aara Laajarus, baɗemme á vuwa-aara ba wige maa, a de zlavehe áte we á wakiya á sleberba na.

²¹ Ñane wá, ice-aara ndza am kwácá á dafa na á valya á sawa am erva á sleberba na, ganakini á wazantewaza. Amá itare ta naba fanarhe ge zlaɗa, kere-aha ta se emtakanaa wige-aha-aara na.

²² Am iga á una ñanna maa, a naba emtsehe ge Laajarus, eksaranteksa malika-aha shifa-aara, ta dáná ádeza Ibrahimia am samaya. Sleberba ñanna ñane keni a naba emtsehe, heɗareheɗa.

²³ Amá sleberba ñanna anƙwa á maga palasa an tsáká ire am faya. A kante ice am zlaɗa-aara ñanna wá, á zhára ba Ibrahimia antara Laajarus ázeɗara, ta yiya jipu an ñane.

²⁴ A fu hula á ba an ndzeɗa, a ba ñane: Eddaaye Ibrahimia! Tasle á ña zivarze! Ebbela Laajarus, a de femfa ba we á gulanda-aara keni am yawe, a se ekhyinaakhya nara, yá am zlaɗa degiya am kára na!

²⁵ A ñwanante ge Ibrahimia, a ba ñane: Egdza-aaruwa, una wá, baaka kwa mazla-aara. Ká dzamteka ka á ba áte emtakire na ka zanaa ka am duniya, Laajarus a shu zlaɗa kwakya na!

Kina wá, anƙwa á puwansepuwe ñane mazla-aara, ka keni ba ká shá zlaɗa á ña.

²⁶ Baira ðeme, anƙwa evege slaɗɗe am dáɗave á miya, ma emnde á ñere una tá kátá dezekure keni, tá dzegwánka; ma emnde á kure tá kátá sezeñere keni tá dzegwánka.

²⁷ A ba zhel ñanna ndza sleberba na á elvan ge Ibrahimia: Máki estuwa wá, ba baaka elva-aara. Amá yá dalide zlaɓe ádaliye ge ñalakñála eddaaye, tasle á ña, eɓbela seke Laajarus á dem mba á edderwa am duniya,

²⁸ tá anƙwa egdzar mama-aha-aaruwa ilyeɓe zála, a de fateremfa am vuwa, ganakini a saremká itare keni á sem tate á zlaɗa ñanna yá am huɗe-aara na.

²⁹ A ba Ibrahimia á elvan ge ñane: Egdzar mama-aha-ña wá, anƙwa *tawraitá á Muusa antara wakita á nabi-aha umele tá ndaater waazu ge emnde am huɗe-aara wá, itare keni a cenarçena.

³⁰ Amá a ba zhel ñanna: Una á hyepka eddaaye Ibrahimia. Amá máki a tsete ura am faya ni a de beraterbera wá, tá eptsanteptsá nja-aatare mazla-aara.

³¹ A ba Ibrahimia á elvan ge ñane: Máki ba tá ceneka elva á tara Muusa antara nabi-aha umele wá, ma a tsetaa ba ura am faya lauktu a de ndaaterndáhá keni, tá de maga ba una ñanna.»

17

Elva á vantá ektápaare antara yanaare haypa ge ura

(Mat. 18:6-7, 21-22; Mark. 9:42)

¹ A ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara wá: «Ganakini a magarka emnde haypa ðekideki wá, baaka dabari-aara ðekideki. Amá zlaða ge edda una ni á vatertá ñane ektápaare ge emnde á dem haypa ñanna.

² Ambane ba ta ngudanem nákwá á há hiya am mbiye ge edda-aara, ta puwaterme am haye, arge una ni á vante ektápaare ba ge palle á egdzara keni.

³ Faufa hyema áte ire á kure! Máki a gaku haypa egdza emmeña wá, naba duwa, de ndaandáhá ba shagera. Máki yá dalika á bina wá, naba yanarya.

⁴ Ma a gaku haypa ser vuye á ba áte váha palle keni, máki ba kelaa haypa ni á se slapala wá, ka keni ba ká yanarya.»

Fetarfire seke ice á pilli á hyephye

⁵ A ba emnde a ðela tá elvan ge Yaakadada: «Shagera ba ká fañeraarfe ge fetarfire á ñere.»

⁶ A ñwaterante ge Yaakadada, a ba ñane á elvan ge itare: «Máki hyephye fetarfire á kure ba seke ice á pilli palle wá, ma kwa banán ba ge mama á nafa na kwaye ñane na: Betesebete ire á ña, de tsaatse am haye keni, sey á zlála nafa ñanna.»

Walaadfi-aha wá, ta ba walaadfi-aha

⁷ A ba ñane á elvan ge itare: «Zharauzhará á ba áte slera á walaadfire: Ware am dagave á kure an walaadfi-aara? Máki walaadfi á ña a de maga slera am fe, bi a de piya, má saasa, ká banánba emtu, sawa zuze duksa?

⁸ Ábi ká banánka. Ekka ká baná: Mbadanaambadfa kazlaja á ña watsewatse, gyigya masane, siyansa. Máki zanuze ya, lauktu ká de zá náza á ña.

⁹ Ábi baaka ura á slafaná we ge walaadĩ adaba fesarfira na a maganaa ñane.

¹⁰ Ba duksa palle ge kure keni. Máki magakurnaamaga názena a fakuraara Dadaamiya wá, diyaweddiye am ire á kure ganakini kwa magaa ba slera á kure, kwa walaadĩ-aha.»

Emnde a derve kelaawa a mbateraa Yaisu átirpalle

¹¹ Zlabe Yaisu a ba átire á mága shula ge dem Urusaliima na. Kina wá, daada átakwe á tara Galili antara *Samariya.

¹² Ate nakwe á kwara-aha ñanna maa, anƙwa ekse, ba Yaisu keni á kátá dem ekse ñanna, ta se ica ba wafke-aara emnde a derve ta kelaawa, amá ta tsaahé ba yiyiye an we á baráma.

¹³ Bademmire-aatare ta fu hula á ba an ndzedfa ge dfaha Yaisu. A ba itare: «Ambarkaaña Yaisu, tasla á ña, zañervarze.»

¹⁴ Daaci a tsaahé ge Yaisu, a zharateraahé, a ba ñane á elvan ge itare: «Zlauzlálá, de marawateránmára ire á kure ge *liman-aha.» Ba ta eptsa iga, tá anƙwa zlálá wá, ta naba mbehe bademmire-aatare.

¹⁵ Anƙwa palle am dagave-aatare, ba a belanu ice ge vuwa-aara, nanna ganakini mbaambe wá, a naba eptsa áseza Yaisu ámbera á gálá Dadaamiya á ba an ka kwara.

¹⁶ A se kezlanaa ugje ge Yaisu, wafke-aara ba teppe áte haha, anƙwa á slafaná we an

ervaunɗe-aara palle. Zhele ɲanna wá, ura *Samariya.

¹⁷ Daaci a ba Yaisu á elvan ge emnde: «Ábi baɗemmire-aatare ta kelaawa na, mbarembe. Labára kena a sawa ba ɲane palle?»

¹⁸ Emnde maselmane na, ba palle-aatare keni dzamarka se slafanaa we ge Dadaamiya, sey be wayve na palle degey?»

¹⁹ Daaci: «Tsettse,» a ba Yaisu á elvan ge ɲane, «Ezzlálá á da. Mbakaambe fetarfire á ɲa.»

Sawa á Dadaamiya an sleksire-aara ge gaterve emnde am kwara-aara (Mat. 24:23-28, 37-41)

²⁰ *Farisa-aha ta ndavanu elva ge Yaisu, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Watse á sawa vaatara Dadaamiya an sleksire-aara, ge gamive á ba am kwara-aara palle na?» A ɲwaterante ge Yaisu, a ba ɲane: «Njá am *kwara á Dadaamiya wá, tá nanka an ice.

²¹ Tá bakanka keni: Náwa tate na wá, á kwaraná ba Dadaamiya, bi: Kwaye tate na keni, á kwaraná ba Dadaamiya. Diyaweddiye ganakini kwára á Dadaamiya ɲanna aɲkwa á ba am dagave á kure.»

²² Daaci a ba ɲane á elvan ge pukura-aha-aara: «Aɲkwa á sawa sarte na ni watse kwá kumetekuma hare-aha na ya *Ura á emnde baɗemme yá aɲkwa antara kure na, amá ba palle keni watse kwá shánka mazla-aara.

²³ Watse tá bakuránba emnde ganakini degiya samsa kwaye ɲane aɲkwa áhuwa, bi watse tá bakurá: Náwa ɲane aɲkwa áhuna. Amá kure cenauka, daumbarka ɗekideki.

24 Adaba má watse yá sawa ya, iya Ura á emnde bademme wá, watse tá niina emnde ba parakke. Ba seke mága á kára á rade á fantau am dalbe palle ge ekte á samaya, dem dalbe umele keni tá nanna emnde na wá, sawa-aaruwa keni watse ba estuwa.

25 Amá wá, sey yá shushu zlada ba kwakya emtsaafe, tá de yiyaaya emnde a zamáne na.

26 Ba názena ni ndza ta maganaa emnde am zamane á *Nuhu na wá, am sarte na watse yá eptseya iya Ura á emnde bademme keni, watse emnde tá maga ba una nanna.

27 Am zamane á Nuhu wá, slera á emnde ndza ba shunŋula náza za, náza sha, ga larusa, vaterte gyaale-aha-aatare ge zála. A demaa estuwa Nuhu am paare á yawe, a tsekwa ge yawe á keda duniya, a kedateraaha bademme.

28 Am zamane á *Ludu keni ndza a magava ba estuwa. Emnde tá shunŋula ba náza zá, antara náza sha, tá shakwa kazlaŋa, emnde umele tá evvala, tá herda duksa á dem bere, tá ndera bere-aha bademme.

29 Amá vacite na ni sassa Ludu am *Saudauma wá, Dadaamiya a naba hyateraarhe kára an weshan *baraudau á sawa am samaya, a kedateraaha bademme.

30 Má watse herzhe yá eptsa ya iya Ura á emnde bademme keni, watse emnde tá maga ba una nanna.

31 «Vacite nanna wá, edda una ma a beranaa áte ire á bere keni, a tsunka á dem hufe-aara ge hálá kazlaŋa-aara. Ba duksa palle ge edda una a beranaa am fe, nane keni a eptseka á sem mba.

32 Diyaweddiye á ba áte mukse á *Ludu.

³³ Edda una a tataya ɲezla shifa-aara, watse á kedanaakeda. Edda una tatayaaka ɲezla shifa-aara, ɲane á shansha shifa-aara.

³⁴ Yá ndaakur ba jirire, am hare ɲanna wá, watse emnde buwa tá zlava áte egdera palle, palle watse yá eksanteksa, yá de yá palle.

³⁵ Nwásha buwa tá há hiya átirpalle, yá de eksa palle, yá yá palle. ((

³⁶ Watse yá bera emnde buwa am fe, yá de eksa palle, yá ya palle.))

³⁷ Daaci ta naba ndavanuhe ge pukura-aha-aara, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Witse á magava áme una ɲanna Yaakadada?» A ɲwaterante, a ba ɲane: «A ba am tate na ni aɲkwa lipa, zaatate-aha tá jaháva á ba ádehuwa.»

18

Naraje an mukse wegyege tá an narkali

¹ Am iga a una ɲanna maa, Yaisu a bateraa naraje na, ge batera a magarmaga maduwa ba kelaazare, a yaranka dekideki.

² A ba ɲane á elvan ge itare: «Aɲkwa narkali am ekse umele, baaka ura á kuaná ɲane dekideki, ba Dadaamiya keni ɲane á kuveka dekideki.

³ Ay aɲkwa zlabbe mukse wegyege á ba am ekse ɲanna, ba kelaazare áseza narkali na, á se bana: Náwa dagalaɲerevdagale an ura, maranánmára jirire-aaruwa ge sledagala-aaruwa.

⁴ Am zunɲwire wá, narkali na eksarka emt-saade elva á mukse na dekideki. Amá de shekwaashekwa á yanka mukse na wá, a ba

ɲane am ervaunɖe-aara: Baaka ura yá kuaná ya dekideki, ba Dadaamiya keni yá kuveka ya ice-aara,

⁵ amá mukse na wá, ambane yá maranánmárá jirire-aara ge sledágala-aara ɲanna, adaba á se weshita ire kwakya.»

⁶ A eksetaa elva-aara zlaɓe ádaliye Yaakadada, a ba ɲane á elvan ge itare: «Mándzawe narkali na, kwá cenanceneka názu a ndaana ɲane?

⁷ Daaci Dadaamiya wá, emnde na ni a dzerter-saa ɲane, vayi vacika tá ázeɲará na wá, ɲane á shekwaaka dekideki ge marse jirire-aatare.

⁸ Yá ndaakur ba jirire: Á marse jirire-aatare ba watsewatse. Amá má watse yá sawa ya, iya *Ura á emnde bademme, watse ba yá se bera emnde na tá an fetarfire am duniya na?»

Naraje an slejaha hadáma, antara ura Farisa

⁹ Daaci Yaisu a bateraa naraje na zlaɓe ádaliye, á ndaaná áte emnde na tá zhara ire-aatare ta emnde a jirire ba itare, tá epsawa emnde umele na.

¹⁰ A ba ɲane á elvan ge itare: «Zála buwa ta de maga maduwa am *mashidi yaikke. Palle ura *Farisa, palle na slejaha hadáma.

¹¹ A tsetehe ge ura Farisa, a tsaahé, a magaa maduwa am ervaunɖe-aara, a ba ɲane: Yaakadada Dadaamiya-aaruwa, ya slafaká we-aaruwa kwakya, adaba ɲa gergere antara emnde umele. Adaba itare ta neyle-aha, ta mándzawe-aha, ta emnde a mága gwardzire. Ususe kwakya adaba ɲa gergere an slejaha hadáma na náwa ɲane na.

¹² Iya, ba kelaa maka yá eksa ndera ser buwa, yá anƙwa á sakanse luser am názena yá shaná ya bademme.

¹³ Slejaha hadáma na keni, a tsaahé yiyye an ɗane, amá ɗane wá, ba ketaa ire-aara ge zhara samaya keni magaaka ɗane. Daaci a puwanu erva ge ervaunƙe, a magaa maduwa-aara, a ba ɗane: Yaakadada Dadaamiya-aaruwa, tasle á ɗa zivarze, iya ya slehaypa.»

¹⁴ Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare: «Yá ndaakur ba jirire: Tá dá wá, a shanaa ba zhel ɗanna mele an Dadaamiya arge ura Farisa na. Adaba ma ware una a kantaa ba ɗane ire-aara na, sey tá de gánaaga. Amá edda una ni a gaa ire-aara wá, tá de kananteka.»

*Yaisu á gaterar barka ge egdzara
(Mat. 19:13-15; Mark. 10:13-16)*

¹⁵ Duwa á emnde, ta sanaa egdzara ge Yaisu antara ba egdzara mesheshe keni, geni á puwatarer *erva a barka, amá naráterna pukuraaha emnde a saa egdzara ɗanna wá, ta naba valatararhe.

¹⁶ Amá a ba Yaisu á elvan ge itare: «Piyawaterteka, yawaterya a sarsawa egdzara ásezerwa, adaba *kwára á Dadaamiya náza á emnde na má garevge ba seke itare.

¹⁷ Yá ndaakur ba jirire: Ma ware edda-aara keni máki lyevaaka dem kwára á Dadaamiya ba seke náza á egdzere wá, á taa demka ɗekidɗeki.»

*Sleberba a se ndava sera á shifa áza Yaisu
(Mat. 19:16-30; Mark. 10:17-31)*

18 A tsetehe ge palle á male-aha á Yahudiya-aha, a de ndavanu ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge ñane: «Malum, diyandiya ganakini ka ura mággwe. Naba ndindaha, yá maga tara uwe antara uwe, lauktu yá shá shifa na á zleka na?»

19 A ñwanante ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge ñane: «Labára ká fahiyá an ura mággwe? Baaka ura mággwe máki Dadaamiya-ka palle.

20 Ábi diyakdiya shairiya-aha á Dadaamiya na a ba ñane: Mañka gwardzire, jeka shifa, ileka, mañka seydire á fida áte ura, dematervedeme tara eddena an emmena.»

21 A ñwanante ge zhel ñanna, a ba ñane á elvan ge Yaisu: «Una ñanna ñannaanja bademme daga am egdzarire-aaruwa.»

22 A ba Yaisu á elvan ge ñane: «Una wá, a yakar ba duksa palle: De valuvale názu am rezege á ña bademme, tegatertega shungu-aara ge taláge-aha, ekka watse ká shánsha lafa-aara am samaya. Daaci sawa d'abid'aba.»

23 Ba a cenaa una ñanna zhel ñanna wá, a fantau ge dzama ire an tsaka ire, ad'aba nalmane-aara kwakya jipu.

24 Nanna Yaisu ganakini am dzámá ire zhel na, a ba ñane á elvan ge emnde: «Zlazlafa jipu ganakini tá demda emnde a berba á dem *kwará á Dadaamiya.

25 Náwa zlazlafa ganakini á dedde názlegwame am biye á lipere, amá zlazlafa ba náza á sleberba zlafe adaliye ge dem kwará á Dadaamiya.»

26 A ba emnde na ta cenanaa an hyema-aatare

elva ɲanna: «Máki ba estuwa wá, baaka ura á ɲezlesenzle dekideki.»

²⁷ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Názu á taa gevka dekideki áza emnde na wá, áza Dadaamiya ba keski.»

²⁸ Daaci a ba Piyer á elvan ge ɲane: «Amá ɲere wá, yaɲeranya duksa baɗemme, ganakini ɲá ɗaba ba ka palle.»

²⁹ A ba Yaisu á elvan ge itare baɗemme: «Yá ndaakur ba jirire: Ma ware una a yaa há-aara, bi mukse-aara, bi egdzar mama-aha-ɲara, bi tara eddenjara an emmenjara, bi a yaa egdzara-aara, aɗaba *kwára á Dadaamiya wá,

³⁰ kina keni á shansha baɗemme á jauje ba ge una ɲanna, á katafke keni á de sha shifa na á zleka na.»

Yaisu anƙwa á sanse ge keyire elva a emtsa-aara antara tsetse-aara am faya

(Mat. 20:17-19; Mark. 10:32-34)

³¹ Daaci Yaisu a ɗante pukura-aha-aara ke-laawa ju buwa, a ba ɲane á elvan ge itare: «Duwa á miya á dem Urusaliima kina na wá, názena ta puwetaa nabi-aha áte iya *Ura á emnde baɗemme na baɗemme á de gevge.

³² Aɗaba tá de eksivaksa, tá de vite ge emnde na baaka nadina-aatare, tá de epsawisa itare, tá de zlazlisezlazle, tá de kyefiyem nyaihe am ice,

³³ tá de ziyuze an ja. Am iga a una ɲanna maa, tá de zliyaazle shifa-aaruwa ba dekideki. Amá am hare ge keyire wá, watse yá tsetse am fáya.»

³⁴ Amá palle a názu ta cenanaa pukura-aha na am elva ɲanna baaka dekideki. Ázetare wá,

maana á elva ñanna seska ðekidfekei, cenaaránka elva na a ndaateraa Yaisu na.

*Ura wulfe shansha ice áza Yaisu
(Mat. 20:29-34; Mark. 10:46-52)*

³⁵ Yaisu herzhanteherzhe Yairikau maa, aṅkwa ura wulfe umele á njá áte we á baráma, aṅkwa á ñala.

³⁶ Daaci wulfe na á cena ba tá aṅkwa á degashe emnde. A naba enndáva: «A jaara uwe?» a ba ñane.

³⁷ A ba emnde: «Una aṅkwa á degashe Yaisu ura Nasarátu.»

³⁸ A naba kante kwára ge ñane: «Yaisu *Egdza á Dawuda, tasle á ña zivarze.»

³⁹ Ta naba valarhe ge emnde a katafke ganakini a ðufe, amá ñane a far ká kwára á ba a dem zhegela: «*Egdza á Dawuda! Tasle á ña zivarze.»

⁴⁰ Daaci a tsaahé ge Yaisu, a ba ñane: «Sawansa ásehuna.» Daada wulfe ñanna á katafke á Yaisu, a ndavanu ge Yaisu, a ba ñane:

⁴¹ «Ká kátá yá magaká estara kina?» A ñwanante ge wulfe na, a ba ñane: «Yá kátá ba ice malum-aaruwa.»

⁴² A ba Yaisu: «A wertewera ice á ña, mbakaambe fetarfire á ña.»

⁴³ Ba seke ndaha á miya na a naba werte ge ice-aara, a ðába Yaisu, ámbéra á gala Dadaamiya. Baðemme á emnde na ta naaná an ice-aatare, itare keni ta fantau ge gálá Dadaamiya.

19

Tara Yaisu antara Jakayus

¹ Daaci damda Yaisu am huɗe á Yairikau maa, a degáshe am huɗe á ekse praatte.

² Am ekse ɲanna maa, aɲkwa ura zhera-aara Jakayus, ɲane male á shuɲgu á hadáma, sleberba jipu.

³ A ekkata jipu ganakini á puwetepuwa ice-aara áte Yaisu, ware ɲane Yaisu ɲanna. Amá dzegwanká aɗaba ɲane paihyhye vayvaya am emnde.

⁴ Daaci ba zhagade-aara á de katafke, a de ɗaleme am mama á zlemnda, geni watse á nanna má á degashe. Aɗaba aɲkwa á ɗaba ba tate ɲanna Yaisu.

⁵ Ba damda Yaisu am tate ɲanna maa, a naba kante ice á dem nafa na, a ba ɲane á elvan ge Jakayus: «Tsekwesetsekwe watsewatse Jakayus. Vatena na wá, sey yá de háre á ba am mba á ɲa.»

⁶ A tsekwese ge Jakayus ba watsewatse, a se lyevaa Yaisu á ba an higa, ge daná á dem mba-aara.

⁷ Baɗemme á emnde na tá aɲkwa á zharaterzhára na, aɲkwa á waterwa am ervaunɗe. Ta bantsa itare: «Ezzhárá ka, á de hare am mba á slehaypa.»

⁸ Amá a tsaahé ge Jakayus, a ba ɲane á elvan ge Yaakadada: «Yaakadada-aaruwa, sey yá tegatertega kyalma á nalmane-aaruwa ge talage-aha. Máki aɲkwa edda una ndza ya lyevaa duksa-aara ba dey wá, yá de eptsannaapetsa huɗe ufáde.»

⁹ A ba Yaisu á elvan ge ɲane: «Vatena wá, huɗe á há á ɲa shánsha shifa, ka keni ka ba eggyeɲara ge Ibrahimá.

¹⁰ Adaba sawa-aaruwa ge iya ya *Ura á emnde bademme wá, ya se tataya ba edda una an kefa na, geni yá lyelye edda-aara.»

Naraje an gursa ge tsakala an njane
(Mat. 25:14-30)

¹¹ Ge emnde na ta zluwa á cena elva njanna, Yaisu a bateraa naraje na zlafe ádaliye. Adaba herzharanteherzhe Urusaliima ba nga, njarantenja emnde ganakini herzhe segashe-aatare mazla-aara am erva á emnde, Dadaamiya á de faterá slekse yaikke tá njá am kwara-aara.

¹² Daaci a ba njane am naraje-aara: «Ankwa egdza á ura male a naba tsete, a zlala á dem larde yiyye, a de tatayanvaa sleksire ge ire-aara, á de eptsa ádaliye.

¹³ Lauktu á zlala maa, a dante emnde a slera-aara kelaawa, a vaterte gursa kelaawa: Tsakalautsákala an njane, a ba njane á elvan ge itare, dem sarte na má sanaasa ya.

¹⁴ Amá emnde a jeba-aara wayarka an njane. Zlazlala njane wá, ta naba belante emnde, a ba itare: Wayanjerka njere, á se kwarájerá zhel na.

¹⁵ «Amá de shánsha sleksire njanna, mazla-aara a naba saaha á sem larde-aara. Am sarte na saasa maa, a belaa we, ta dante emnde a slera-aara na ndza a vaterte gursa kelaawa ge mbedarva an njane na, geni á zhara riba á ma ware-aatare keni.

¹⁶ A semhe ge slezunjwire-aatare, a ba njane: Náwa názena ya shanaa an nalmane na ndza ka vitaa ka zanwe, ya shante riba huđe kelaawa.

¹⁷ A ba slekse yaikke a elvan ge njane: Shagera jipu, ka sleslera á jirire. Adaba dzayyire á huđe á

ɲa am duksa cekwa, yá gakevege male arge berni kelaawa.

¹⁸ A semhe ge buwire-aatare, a ba ɲane: Náwa názena ya shanaa an nalmane na ndza ka vitaa ka zanwe, ya shante riba huɗe ilyeɓe.

¹⁹ A ba slekse yaikke á elvan ge ɲane keni: Ekka, yá gakevege male arge berni ilyeɓe.

²⁰ «A de semhe ge umele wá, a ba ɲane: Náwa názena ndza ka vitaa ka zanwe, ndza ya faɗeme am bagwadza, ya sheɓanve.

²¹ Jiija lyawa, aɗaba diyandiya am ire-aaruwa ganakini ka mandzawe; ma faŋka ba duksa á ɲa keni, ká shánsha; jaŋka ba wulfe á duksa á ɲa keni, ká hala ba duksa á juwa á ba áte ka.

²² A ba slekse á elvan ge ɲane: Ba elva á ɲa na keni hyaahya, ɲakaaɲa shairiya. Mbate ka ɲgudí, ka sleslereka. Diyakdiya ganakini ya mándzawe á ba ka? Ma faneka ba duksa-aaruwa keni yá shánsha; janeka ba wulfe á duksa-aaruwa keni yá hala ba duksa á juwa á ba áte ya, á ba ka?

²³ Máki ba estuwa wá, labára de puwaŋka nalmane-aaruwa am baɲ, ma yá se lyiyaná an riba?

²⁴ «Daaci a ba ɲane á elvan ge emnde na tá á tsaatse ázeɲara na: Lyauvaalya shuɲgu na ázeɲara na, fawanarfe ge edda una a shante riba huɗe kelaawa na.

²⁵ A ba itare tá elvan ge ɲane: Yaakadada, degi ázeɲara keni aɲkwa ɗeme gursa ɲanna?

²⁶ A ɲwaterante a ba ɲane á elvan ge itare: Yá ndaakur ba jirire: Tá fanaare ba ge edda una aɲkwa ázeɲara na. Amá edda una shanteka

dekideki wá, ba una cekwa am erva-aara na keni, tá de lyanvulye.

²⁷ Kelaade-aha-aaruwa na wayarka yá gev slekse arge itare na keni maa, sawatersa ba watewatse, datsawatertedatsa á ba á katafke-aaruwa.»

Yaisu á dem huđe á Urusaliima
(*Mat. 21:1-11; Mark. 11:1-11; Yuh. 12:12-19*)

²⁸ Zlauzle á tsaka elva nanna Yaisu maa, ba zlala-aara zunḡwe ákatafke á emnde ge dem Urusaliima.

²⁹ Herzhanteherzhe Baytifaji antara Baytaniya, daraada áte vuwa á wa na tá dahaná an Wa Anyaranyara na wá, a belaa emnde buwa am pukura-aha-aara, a ba nane á elvan ge itare:

³⁰ «Dawmbare á dem ekse na kwaye nane á katafke na wá, watse kwá de bera egdza á ezzenwa an ḡgudá, ba ser palle keni zlaḡe njateka ura átekwa wá, naba pelawaapele sawánsa.

³¹ Máki ura a bakuraa: Kwá pelaná á deme? bawanánba ge edda-aara: Á kataná Yaakadada.»

³² Daaci ba zlala-aatare ge emnde a belá na, bademme ta de berán ba seke una a baternaa Yaisu na.

³³ Am sarte na tá anḡwa pela ezzenwa na wá, a ba dada-aha-aara: «Kwá pelaná á deme?» a ba itare, tá elvan ge itare.

³⁴ Ta ḡwaterante, a ba itare: «Á kataná Yaakadada.»

³⁵ Mazla-aara ta naba saa ezzenwa na áseza Yaisu, ta se ndakaa zane-aha-aatare áte iga á ezzenwa nanna, lauktu ta njetaa Yaisu átekwa.

³⁶ Fantaufa Yaisu ge zlala maa, emnde umele ta pelanse zane-aha-aatare áte baráma, a zlála nane átekwa.

³⁷ Am sarte na herzharenteherzhe Urusaliima maa, tá áte baráma a tsekwa á sawa áte Wa Anyaranyara na wá, higartehiga pukura-aha jipu, ta fantau ge gálá Dadaamiya á ba an ká kwára, tá galaná adaba najipu-aha na ta naana itare bademme na.

³⁸ Ta bantsa itare: «A ganga Dadaamiya barka ge slekse yaikke na kwaya nane á sawa am zhera á Yaakadada na. Ma ba hairire wá, ankwá am samaya; yaikkire wá, á zlayán ba ge Dadaamiya palle.»

³⁹ Tá ankwá *Farisa-aha umele am dikele á emnde nanna maa, a ba itare tá elvan ge Yaisu: «Malum! Bateránba ge pukura-aha á nja a darufe.»

⁴⁰ A nwaterante ge Yaisu, a ba nane á elvan ge itare: «Ma ta duwa ba itare keni, nakwá-aha na tá fantaufa á ba an ka kwara, una yá ndaakur ba jirire.»

Yaisu á kyuwa Urusaliima

⁴¹ Yaisu herzhanteherzhe berni ba nga maa, ba a puwete ice-aara áte berni wá, a fantau ge kyuwa berni na,

⁴² a ba nane: «Ekka keni ma ká diyeddiye seke ba názena ni ma andze á vakte hairire vacite nanna! Amá am kinire na wá, an shebe atuge ice á nja, ká taa diseka mazla-aara.

⁴³ Amá diyeddiye ganakini ankwá á sawa hare-aha umele, watse tá jaktaaveje kelaade-aha á nja

á de jauje ge ndzedá á ña, ká de gevge an beca jipu.

⁴⁴ Watse tá keɔakurkeɔa ba ɔekideki antara emnde á ña. Ka berni, amá watse ba nákwá palle keni tá de nánka áte ukfeɔara nákwá, baɔemme watse tá ngerɔakɔgerɔa, aɔaba diyakseka sarte na ni a sawa Dadaamiya a se melakumele.»

Slera á Yaisu am *mashidi yaikke

(Mat. 21:12-17; Mark. 11:15-19; Yuh. 2:13-22)

⁴⁵ Duwa á Yaisu á dem *mashidi yaikke, a de fantau ba ngya emnde a tsakala á segashe,

⁴⁶ a ba ñane á elvan ge itare: «Aɔkwa an puwa am wakita á Dadaamiya, a ba Dadaamiya: Bere-aaruwa wá, ba bere á mága maduwa, amá kure kwa ganve hwalakwa á nabera-aha.»

⁴⁷ Daaci Yaisu a fantau ge kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde am huɔe-aara ba ke-laazare. Male-aha á *liman-aha antara malum-aha á *tawraitá, ira male-aha á ekse ta tátaya ja shifa á Yaisu,

⁴⁸ amá baaka dabari-aatare ge ekseksa-aara, aɔaba baɔemme á emnde tá cena ba názena aɔkwa á kwaratersá ñane na an enjale-aatare baɔemme.

20

A vantaá ware hákuma ge Yaisu?

(Mat. 21:23-27; Mark. 11:27-33)

¹ Vacite umele, Yaisu aɔkwa á kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde am *mashidi yaikke, aɔkwa á balaterá antara labare á higa maa, ta naba duhe ge male-aha á *liman-aha antara

malum-aha á *tawraitá, ira male-aha á ekse ádezeɲara.

² A ba male-aha ɲanna tá elvan ge ɲane: «Baɲeránba tate na ni ka shaa hákuma á mága duksa-aha na átekwa. Emtu a vaktaa ware baráma-aara?»

³ A ɲwaterante ge Yaisu, a ba ɲane a elvan ge itare: «Iya keni, yá ndavakurundave duksa palle, vawiteva jawapa.»

⁴ Daaci a ba ɲane á elvan ge itare: «A belanaa ware Yuhanna ge magatera baptisma ge emnde? Dadaamiya emtu, emndimagwaha he?»

⁵ Ta fantau ge ndaha elva ɲanna am dagave-aatare emtsaade, a ba itare: «Má mi banaa a belanaa Dadaamiya, watse á bamiyá labára fakurtaareka an ɲane.

⁶ Máki mi baa ta belanaa ba emndimagwaha, bademme á emnde tá de yámika an nákwá, tá de cebamiceba, adaba emnde bademme fartarfe ganakini Yuhanna nabi á Dadaamiya.»

⁷ Daaci ta ɲwanante ge Yaisu, a ba itare: «Ma a belanaa ware keni diyanyerka ɲere.»

⁸ A ba Yaisu: «Iya keni yá ndaakurka náza-aaruwa, ma ya shaa hákuma á mága duksa-aaruwa áza ware keni.»

Naraje an emnde a mándzawe ta yateraa fe am erva

(Mat. 21:33-46; Mark. 12:1-12)

⁹ Am iga a una ɲanna maa, Yaisu a fantau ge ndaater elva an naraje na ge zlamaakelaawa, a ba ɲane: «Aɲkwa ura a dzebaa nafa á inabauhi am fe-aara, a yateraa fe ɲanna am erva ge

emnde a slera, ñane a naba zlala á da shula, á de shekwaashekwa áhuwa jipu.

¹⁰ Samsa sarte á tsáká inabauhi maa, a naba bela sleslera-aara á deza emnde na a yateraa fe am erva na, geni a lyanvaalya dza á inabauhi-aara. Amá emnde na a yateraa fe am erva ñanna ta hyanhe an ja ge slebela-aara ñanna, ta belanaahe an erva-aara dey.

¹¹ Edda á fe na a naba bela sleslera-aara umele, ñane keni ta de zlazlese, ta hyanhe an ja, ta belanaahe an erva-aara ilyebe.

¹² A naba bela umele zlaɓe á daliye ge keyire. Ñane ðeme ta gyegese, vuwa-aara baðemme ba wige, ta tedese á degashe.

¹³ Daaci, a ba edda á fe ñanna: Yá maganá estara kena? A ba ñane: Kina wá, yá ba egdza-aaruwa. Egdza-aaruwa wayanwáya jipu na wá, ámbane tá de fa zherwe áte ñane.

¹⁴ Amá ba ta puwete ice-aatare áte ñane emnde a mága slera am fe na wá, a ba itare am dágave-aatare: Yawwaa, kwaye samsa edda una watse á záná ñane waráta á fe á miya na. Eksaumivaksa, jaumija shifa-aara, daaci fe ñanna á de gev ba náza á miya.

¹⁵ Daaci ta naba eksevaahé, ta danse ádegashe, ta de jehe shifa-aara.»

A ndavateruhe ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge itare: «Má samsa edda á fe na mu, watse á magaterá uwe ge emnde a mága slera am fe na?

¹⁶ Ay degiya, má watse samsa edda á fe ñanna wá, á se keðanaakeda shifa a emnde a mága slera am fe ñanna baðemme, á yaterá fe am erva

ba ge emnde umele.» A ba emnde bademme: «A janaaja Dadaamiya una nanna!»

¹⁷ A zharateraahe emtsaade ge Yaisu, a ba nane á elvan ge itare: «Ankwa an puwa am wakita á Dadaamiya, a ba nane:

Ba nákwá nanna ta eblyanvaa emnde a nyáña bere na una, a eksantehe ge Dadaamiya, a ganve nákwá na á náná nane ndzedá á bere nanna bademme.

Una nanna mu, á kata ba uwe kena, a ba kure?

¹⁸ «Edda una má a mbedaa áte nákwá nanna, sey á kezlevkezle edda-aara am tate umele. Sakwa edda una má a eblyaara nanna ge nane, sey á hánaahe edda-aara ba ngerdekdeke.»

¹⁹ Malum-aha á *tawraita antara male-aha á *Farisa-aha ta naba diyeddiye ganakini Yaisu a ndaha naraje nanna á ba áte itare. Daaci ta kátá eksa Yaisu á ba am sarte nanna, amá ta kuva ba zlamaakelaawa.

*Elva a hadáma ge male á larde á Rauma
(Mat. 22:15-22; Mark. 12:13-17)*

²⁰ Mazla-aara maa, ta fantau ge tsagwada Yaisu á ba am sarte nanna, ta belanvaa emnde-aatare; emnde nanna ta ganve ire-aatare ba seke ta emnde a jirire, daaci ta danaa ndáva ge Yaisu, ágire tá tsagwada elva a mandzawe am mbuwe-aara, lauktu ma tá eksaná átekwa, ma tá dateránda ge emnde a ngumna.

²¹ Daaci ta ndavanuhe, a ba itare tá elvan ge nane: «Malum, diyanerdiya ganakini ekka wá, bademme á názena ká ndaaná ka, antara názena ká kwaratersá ka ge emnde bademme ba jirire. Má ká kwaraterse duksa ge emnde,

diyaŋerdiya ganakini ká ndaha ba tsekkire-aara ge elva, an namaari á Dadaamiya.

²² Ndaaŋernda ba jirire, am *tawraitá á miya mu, aŋkwa emtu baráma á puwaná hadáma ge male á larde á Rauma, baaka he?»

²³ Amá kertenŋ diyeddiye Yaisu yaimyaimire na tá aŋkwa á maganá itare bademme, a ba ŋane, a elvan ge itare:

²⁴ «Marawiyánmárá emtsaade suley palle yá nanaana.» Ta maranánhe. A ba ŋane á elvan ge itare: «Nderáva á ware una áte shunŋu na? Ira zhera na mu zhera á ware?» Ta ŋwanante, a ba itare: «Náza á male á larde á Rauma.»

²⁵ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Máki estuwa wá, puwawanpuwa ge male á larde názu zlaya-aara, ge Dadaamiya keni názu zlaya-aara.»

²⁶ Ta ettságwada á katafke á emnde bademme, amá baaka sharanka názu tá eksáná átekwa, ta yaa á maga ba najipu á jawapa na a vatertaa ŋane, daaci ta dŋu ba we-aatare.

*Ndava áza Yaisu áte tse á emnde am faya
(Mat. 22:23-33; Mark. 12:18-27)*

²⁷ Ta naba semhe ge *Saduki-aha umele áseza Yaisu. Ba itare emnde na ta bantsa itare, baaka tse á emnde am faya dekideki na. Ta se ndavanu elva ge Yaisu, a ba itare:

²⁸ «Malum, aŋkwa a puwamitaa Muusa, a ba ŋane: Máki kedaakeda zhele yanka egdzere wá, a melesemele egdza emmenjara mukse-aara, geni á yana egdzara ge egdza emmenjara na kedaakeda na.

²⁹ Iyau, ndza tá anƙwa dawalaa vuye ta egdzar mama, duwa á makaji-aatare, a gaa gyaale, amá a naba kedefehe, a yaa mukse na, baaka egdzere.

³⁰ A melese ge sledaba-aara, ɲane keni a emtsehe, a yaa mukse na baaka egdzere. Keyire-aatare keni ba estuwa.

³¹ Itare vuye na bademme ta gaa ba mukse ɲanna, amá bademme zlaruzle, yaránka egdzere ba palle keni.

³² Am iga-aatare bademme, a emtsehe ge mukse ɲanna keni.

³³ Vaci tse á emnde am faya mu, watse átuge ware palle mukse na? Adaba itare ta vuye na ndza mukse-aatare ba ɲane palle!»

³⁴ A ɲwaterante ge Yaisu, a ba ɲane á elvan ge itare: «Am duniya na wá, zála antara ɲwásha tá anƙwa á gaava am dagave-aatare.

³⁵ Amá am duniya na watse á sawa á katafke na wá, ma zála, ma ɲwásha keni, emnde na ni hyairephye ge tsete am faya, se njá am hude-aara wá, watse baaka elva á nika mazla-aara.

³⁶ Adaba watse baaka emtsa mazla-aara, tá de gev ba seke malika-aha á Dadaamiya. Itare ta ba egdzara á Dadaamiya, adaba ta tsete am faya.

³⁷ Muusa wá, ndaasende ba parakke ganakini watse tá tseta emnde a faya an shifa. Anƙwa an puwa am wakita á Dadaamiya, am tate na á ndaaná áte dake na, a ba ɲane áte eggye-aha á kure werre: Yaakadada, Dadaamiya á Ibrahimia, Dadaamiya á Isiyaaku, Dadaamiya á Yakuba.

³⁸ Daaci máki estuwa wá, tá á ba an shifa-aatare emndu werre. Adaba Dadaamiya wá, ɲane Dadaamiya á emnde na tá an shifa,

Dadaamiya á emnde na ni tá an emtseka. Bademme á emnde a shifa tá an shifa ba ge ñane.»

³⁹ A ba emnde umele am malum-aha á *tawraitai: «Elva á ña na ka ndaase ba tsekke malum.»

⁴⁰ Gazlaregazla mazla-aara, ñaaka ura a ndavanu elva am iga a una ñanna.

**Almasiihu á tsaaka an wulfe á *Dawuda
(Mat. 22:41-46; Mark. 12:35-37)*

⁴¹ Yaisu a ndavateru elva ge itare, a ba ñane: «Estará ñane ta bantsa emnde ni *Almasiihu wulfe á *Dawuda na?

⁴² Dawuda an ire-aara keni a ñahanaa an Yaakadada, ankwá am Jabura, a ba ñane:

A ba Yaakadada á elvan ge Yaakadada-aaruwa: Njinja am nañafa-aaruwa,

⁴³ dem sarte na má ganatervege kelaade-aha á ña tate á puwa sera á ña.

⁴⁴ Ha! Dawuda an ire-aara a ñahanaa an Yaakadada *Almasiihu. Áy á sawa estara kena ni á gev wulfe-aara na?»

*Yaisu ankwá á gíyá pukura-aha geni a farfa hyema áte ire-aatare áza malum-aha á *tawraitai
(Mat. 23:1-36; Mark. 12:38-40)*

⁴⁵ A ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara á dem hyema á emnde bademme:

⁴⁶ «Faufa hyema am ire á kure áza malum-aha á *tawraitai. Adaba itare ta emnde a wáyá marava am záne sadadde, tá kata emnde ta gater use an ga ire am dagave á zlamaha. Am mashidi keni maa, tá kátá ba slede na átire ge náza a emnde bademme na. Ma am muñri keni

itare sey tá de kátá ba slede na ni an dárádza jipu na.

⁴⁷ Emnde a zá ñwásha wegyege áte há keni ba itare. Daaci tá slaɗanve maduwa-aatare ákatafke á emnde wá, geni ta emnde a jirire ágire. Itare zlaɗa-aatare á de jauje ge náza á emnde baɗemme vaci shairiya.»

21

Sadake á nasherire na a fanaa wegyege a mukse

(Mark. 12:41-44)

¹ A kante ice-aara Yaisu, á zhára emnde a berba tá puwa sadake á nashirire á dem nakwati á jáhá sadake am *mashidi yaikke.

² A naa wegyege a mukse umele ñane baaka duksa-aara, a puwum kwaɓa buwa ñane keni.

³ Daaci a ba Yaisu: «Yá ndaakur ba jirire: Wegyege a mukse na kwaya ñane, taláge ba jipu na wá, ñane a puwum náza-aara jateruje ge emnde baɗemme.

⁴ Aɗaba uwe, itare wá, aɗkwa nalmane-aatare, ta saa ba cekwa-aara ge mága sadake an ñane. Amá mukse na wá, ñane talage. Baaka tsa umele, amá a naba se puwumhe názu am erva-aara baɗemme.»

Yaisu á ndáhá elva a mbeɗa *mashidi yaikke
(Mat. 24:1-2; Mark. 13:1-2)

⁵ Emnde umele tá aɗkwa á ndaha elva á *mashidi yaikke am dagave-aatare, geni mashidi ñanna wá, an ndera. Nákwá-aha-aara, antara kazlaɗa na ta sanaa sadake-aara ge Dadaamiya,

ta cadfaa mashidi ṅanna an ṅane na, zariya jipu. Amá a ba Yaisu á elvan ge itare:

⁶ «Aṅkwa á sawa sarte na ni watse ba nákwá palle keni á jauka áte ukfeṅara nákwá, watse baḍemme á mbeḍa á dem áhá kwá ezzhara na.»

Zlaḍa-aha na watse á magava lauktu á zla duniya

(Mat. 24:3-14; Mark. 13:3-13)

⁷ Ta naba ndavanuhe, a ba itare: «Watse á magava am sarte-ara una ṅanna? Watse ṅá dise áte uwe ganakini herzhe á magava duksa ṅanna?»

⁸ A ba Yaisu: «Faufa kure ba hyema a se kedarakuraaka emnde umele. Adaba watse kwakya emnde na tá de sawa an zhera-aaruwa, ma ware-aatare keni á se ba: Ba iya una ya *Almasiihu, hyephye laukte á miya mazla-aara. Amá kure wá, dabawaterka ḍekideki.

⁹ Má kwa cenaa labare á wáva-aha, á dagala ervaunḍe á male-aha gergere wá, kure gazlauka ḍekideki, adaba watse á de magava ba una-aha ṅanna zuṅṅwe, amá zlaḍe zle á duniya áte una ṅanna-ka emtsaade.»

¹⁰ A farhe zlaḍe adaliye, a ba ṅane: «Watse kwá cená ba darda larde umele ge larde umele an wáva. Emnde á slekse umele dararde ge kwará á slekse umele an wáva.

¹¹ Á de gejava haha an ndzeḍa jipu am tate-aha gergere; watse á magava masiba-aha, antara waya am tate-aha gergere. Watse tá nanna emnde najipu-aha antara nalaama-aha sadadḍe á sáwa am samaya.

¹² «Amá lauktu ni á magava duksa-aha ḡanna wá, kure watse tá sluwakursluwa, watse tá magakuránmaga palasa; watse tá de tsákurá am shairiya am mashidi-aha gergere, tá de dákurá á dem dangay. Watse tá de tsakurá á katafke á slekse-aha gergere, antara male-aha á larde gergere adaba zhera-aaruwa.

¹³ Daaci watse á vakurta ba una ḡanna baráma ge kure, mága seydire an zhera-aaruwa á katafke-aatare.

¹⁴ Duksa palle viyawanaaka wá: Dzamauka ire á názena watse kwá ndaaná kure ge ḡezla ire á kure an ḡane.

¹⁵ Adaba watse yá vakurtá ba iya an ire-aaruwa enkale antara elva na kwá de ndaaná kure, tá de dzegwánka kelaade-aha á kure vakurte jawapa, tá de dzegwánka mbedakurmbede dekideki.

¹⁶ Náwa ba dada-aha a kure antara mama-aha a kure, egdzar mama-aha a kure, vara-aha a kure, antara slakate-aha á kure keni, tá de vakurte ge emnde, tá de ceḡa shifa á emnde umele am kure.

¹⁷ Emnde bademme watse tá dá ba kelaadire ádete kure adaba zhera-aaruwa.

¹⁸ Amá wá, ba úgje ire á kure palle á kedeka.

¹⁹ Kure wá, tsawaatse ba shagera. Máki tsakuraatse shagera wá, kwá ḡezlesenjle.»

*Zladá na baaka kalle-aara na
(Mat. 24:15-21; Mark. 13:14-19)*

²⁰ «Máki kwa nanna jarantaaveje kelaade-aha ge Urusaliima an wáva wá, diyaweddiye geni herzha kedá-aara.

21 Daaci watse tá zhagada emnde na tá am Yahudiya am sarte ñanna á dem huđe á wa. Emnde na tá am huđe á Urusaliima keni, watse tá kyá á dete mákwátá. Emnde a mákwátá wá, a sarka á sem Urusaliima dekiđeki.

22 Adaba hare-aha ñanna bađemme ba hare-aha á zlađa, geni a gevge názena am wakita á Dadaamiya bađemme.

23 Kay! Watse á tsaame kwa zlađa á ñwasha na watse tá á huđe, antara ñwasha na tá an egdzara áte erva am sarte ñanna! Adaba watse kwakya jipu zlađa am hare-aha ñanna. Watse á marateránmára Dadaamiya ge emnde a larde ñanna, geni tá anƙwa am ervaunđe-aarire.

24 Watse tá ceba shifa-aatare an masalam; emnde umele-aatare watse tá sluwatersluwa, tá dáterá an shifa á dem larde-aha umele; watse tá lyevaalya emnde na baaka nadina-aatare Urusaliima, tá de ganvege ba seke berbere, dem sarte na má zlauzle náza-aatare ge itare keni.»

*Sawa á *Ura á emnde bađemme
(Mat. 24:29-31; Mark. 13:24-27)*

25 «Watse tá nanna emnde nalaama áte vaciya, áte tere, áte terlyakwa-aha keni bađemme. Ate haha keni watse ba ire keni tá de kanteka emnde am larde-aha gergere ge lyawa. Adaba watse á vadza haye-aha á ba an ndzeđa, watse kwakya hula-aara.

26 Watse kwakya emnde na á de cebatera ba lyawa, adaba tá de dzámá názena watse á setarge emnde am duniya na kwakya. Adaba bađemme á ndzeđa á názena áte samaya á de gejavtegeje ba ñarñare sleđe.

²⁷ Am sarte ɲanna wá, tá de zhárá ba iya *Ura á emnde bademme yá aɲkwa á sawa áte kumba, yá sawa an hákuma yaikke antara demdemire.

²⁸ Ba máki kwa nanna aɲkwa á magava duksa-aha ɲanna wá, pauka hare mazla-aara, tsak-wautsákwa hyema á dem samaya, adaba herzhe kwá ɲezla mazla-aara.»

Gáráva an nabugda, má yaaya hyema aɲwaslire

(Mat. 24:32-35; Mark. 13:28-31)

²⁹ Am iga a una ɲanna maa, Yaisu a bat-eraa naraje maa, a ba ɲane á elvan ge itare: «Diyaweddiye á ba áte mama á nabugda antara nafa-aha umele.

³⁰ Máki kwa nanna puwaapuwa hyema áte nafa, yaaya umele áɲwaslire wá, diyakurdiya ganakini herzhavteherzhe madare mazla-aara.

³¹ Una ɲanna keni ba estuwa. Ba máki kwa nanna aɲkwa á magava duksa-aha ɲanna wá, diyaweddiye ganakini herzhavteherzhe dem zlanna á Dadaamiya.

³² Yá ndaakur ba jirire, tá de zlauka emnde a zamane na ba estuwa, sey má naránna gevge duksa-aha ɲanna.

³³ Tara samaya an haha wá, tá naba kedá, tá zlauzle. Amá elva-aaruwa wá, á kedfeka defekedi, sey má gevge.»

Pauka hare, magaumága maduwa

³⁴ «Faufa hyema am ire á kure! Gawevka emnde a dakarire antara emnde a mbazla. Dza-mauka ire an kazlaɲa á duniya. Máki estuwa, á

se berakurbera háre-aha ñanna ba estuwa, kwa baaka am niya.

³⁵ Adaba watse á setarge duniya bademme ba seke narre, baaka ura á geya ágashe dekideki.

³⁶ Adaba una ñanna, pauka háre, magaumága maduwa ma am laukte-ara keni, lauktu kwá de shá ndzedá ge ñezla átuge duksa-aha ñanna bademme watse á setarge emnde na, watse á wakurka zherwe ge tse ákatafke-aaruwa ya *Ura á emnde bademme keni.»

³⁷ Ba kelaa vaha, Yaisu á kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde am *mashidi yaikke. Amá an vayiya wá, á de hare áte ire á wa na tá dahaná an Wa Anyaranyara na.

³⁸ Ba enlya-waabere wá, kerten tsekwaaset-sekwe, bademme á emnde tá de cena elva ázenara am *mashidi yaikke.

22

*Male-aha tá am sawari á eksá Yaisu
(Mat. 26:1-5; Mark. 14:1-2; Yuh. 11:45-53)*

¹ Herzhapteherzhe vayvaya munri á depain na baaka shahi á makala am hude-aara, munri na tá dahaná an *Paska na.

² Am sarte ñanna maa, de jaremmeje male-aha á *liman-aha antara malum-aha á *tawraitá, ta tátaya pute a keda shifa á Yaisu ba dekideki. Ta magaa estuwa, adaba á wateraa lyawa á ba átuge emnde a ekse.

*Yahuda ankwá á vela Yaisu
(Mat. 26:14-16; Mark. 14:10-11)*

³ Daaci de demda Shaitaine am Yahuda, an Iskariyaut keni tá dfaa ba nane, nane nanna palle á pukura-aha kelaawa ju buwa.

⁴ A duhe ge Yahuda nanna ádeza male-aha á *liman-aha antara male-aha á emnde á ufa *mashidi yaikke, ta de magaa sawari kerde, geni á de faterem estara Yaisu am erwa á ba an keski.

⁵ Daaci higa ge male-aha na, a ba itare una wá, «Ŋá vakte shunġu.»

⁶ A eksarhe ge Yahuda. Am iga a una nanna maa, a fantau ba ge tátaya dabari á faterem Yaisu na am erwa salaakke, a diyarseka emnde dekideki.

Ta tsatsanaa masane á *Paska ge Yaisu

(Mat. 26:17-25; Mark. 14:12-21; Yuh. 13:21-30)

⁷ Gyaregya munri á depain na tá puweka shahi á makala am huđe-aara na, vaci ica egdza kyawe á *Paska wá,

⁸ Yaisu a naba bela tara Piyer tá an Yuhanna, a ba nane á elvan ge itare: «Dawmbare, de tsatsaumiyaatsatse dfaa á Paska, mí de ezza.»

⁹ Ta ndavanu ge pukura-aha na, a ba itare: «Ká kata náj de tsatsakaná áme?»

¹⁰ A nwaterante, a ba nane á elvan ge itare: «Máki dakuremda am huđe á berni wá, kwá de puwa ba ja ire antara zhele á sepa yawe am hwama, naba dabaudaba á dem mba na á demkwa nane.

¹¹ Máki dakuremda maa, bawanánba ge edda á há nanna: A ba malum wá: Áma bere na yá de zá dfaa á Paska am huđe-aara antara pukura-aha-aaruwa?

¹² Daaci á de marakurá bere yaikke átire ge bere, an tsatsa kazlaŋa am huɗe-aara. Kwá tsatsamiya ɗafa á muŋri am huɗe-aara.»

¹³ Mazla-aara ba zlála ge pukura-aha na, tá de bera duksa baɗemme ba seke una a baternaa Yaisu na. Daaci ta tsatsaa ɗafa á Paska am bere ŋanna.

Masane cuɗeɗe

(*Mat. 26:26-30; Mark. 14:22-26; 1 Kaur. 11:23-25*)

¹⁴ Hyephye laukte-aara maa, aŋkwa á njá arge masane na antara pukura-aha-aara,

¹⁵ a ba ŋane á elvan ge itare: «Una názu ya katanaa ya an ervaunɗe-aaruwa baɗemme, geni yá zuze ɗafa á *Paska na antara kure, lauktu yá de shá zlaɗa-aaruwa.

¹⁶ Aɗaba zá Paska ŋanna wá, yá ndaakur ba jirire, halevuhale ba vatena náza-aaruwa, sey mí de zá ba una am zlanna á Dadaamiya, má sessa maana-aara baɗemme parakke.»

¹⁷ Daaci a eksante feka, a slafan we-aara ge Dadaamiya, a ba ŋane á elvan ge itare: «Nawmbare shawushe baɗemme á kure.

¹⁸ Aɗaba iya wá, yá ndaakur ba jirire, halevuhale á ba áte una ge iya, geni yá eksanteksa feka yá fetefa áte we-aaruwa. A juwaa ba á sarte na ni emnde tá de njá am *kwara á Dadaamiya átekwa na.»

¹⁹ Am iga a una ŋanna maa, a eksante ɗafa, a slafan we-aara ge Dadaamiya, a kezlanve, a ba ŋane á elvan ge itare: «Una na wá, vuwa-aaruwa, ((yá yanya shifa-aaruwa aɗaba kure.

Magaumága una ma vaatara keni, geni kwá dzamidzámá an ɲane.»

²⁰ Am iga a náza za keni a magán ba estuwa, a eksante feka, a ba ɲane á elvan ge itare: «Una uzhe-aaruwa a puvaa adaba kure, Dadaamiya á ngudaterá namána ge emnde an ɲane.))

²¹ «Amá náwa edda una ni á veliyá ɲane mí zá dafa ba kerde.

²² Iya *Ura á emnde bademme wá, sey ba yá emtsa baaka pekyaa-aara, adaba a tsanaa ba estuwa Dadaamiya. Amá palase ge edda una ni á veliyá ɲane.»

²³ Daaci pukura-aha ta fantau ge ndáva am dagave-aatare, geni á maganá ware una ɲanna.

Ware una á de gev male á miya bademme

²⁴ Njaanja gajawe am dagave á pukura-aha, tá kátá dise edda una ni tá zhára ɲane ba seke male-aatare bademme.

²⁵ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Slekse-aha á larde, tá ankwá á mára sleksire-aatare áte larde-aha, bademme á emnde a hákuma tá kátá emnde tá baterá shagera slera-aatare.

²⁶ Amá kure wá, estuweka. Edda una gevge male am dagave á kure, a gevge cekwa á kure ba ɲane. Slekatafke á kure, a gevge sleslera á kure ba ɲane.

²⁷ Am dagave á tara edda una á se beraná á ba am tate á njá dafa, antara walaadfi mu, málá ware am itare? Ábi málá ba edda una á se beraná á ba am tate á njá náza za na? Amá iya, nja-aaruwa am dagave á kure wá, ya ba seke walaadfi.

28 «Kure wá, kwa emnde na ni kwá anƙwa antara ya ba kelaazare, kwá anƙwa antara ya am sarte-aha na a badiyaa shaitaine bademme.

29 Ba seke una ni a vite yaikkire ge iya Edderwa na wá, iya keni vanakurteva ge kure.

30 Watse kwá de njá antara ya am yaikkire-aaruwa, mí de záná átirpalle duksa, mí de sháná átirpalle. Kwá de njá am kurshi-aha á yaikkire ge kya shairiya á Iserayiila-aha jeba kelaawa ju buwa.»

A ba Yaisu watse á yiyaaya Piyer

(*Mat. 26:31-35; Mark. 14:27-31; Yuh. 13:36-38*)

31 «Simaun! Simaun!» a ba Yaakadada á d́há Simaun, a ba ɲane á elvan ge ɲane: «Kwaye shansha baráma Shaitaine ganakini á maganá an kure ba seke hiya na tá anƙwa eggýega na.

32 Amá ya magaa maduwa adaba ka, geni a kezlevka fetarfire á ɲa bademme. Am sarte na má watse eptsakeptsá á sem sera-aaruwa wá, fateremfa ndzedá am vuwa ge egdzar mama-aha á ɲa.»

33 A ba Piyer á elvan ge ɲane: «Yaakadada, iya wá, ma tá damiyá á dem dangay keni, tá dami ba buwa; ma tá ceɓa shifa á miya keni, sey mi ba buwa.»

34 A ba Yaisu á elvan ge ɲane: «Yá ndak ba jirire Piyer: Ba vatena na lauktu á kyuwa tsákálá wá, watse ká bánba ka ser keye ganakini diyakikire.»

Yaisu á ndaha elva á partamami, nambela á káshi ira masalam

³⁵ Am iga a una ɲanna maa, a ba Yaisu á elvan ge itare: «Am sarte na ya belakurbela, ma shungu, ma kashi ba kimake keni dakuránka na mu, aɲkwa názu kwa kumanaa kure emtu?» Ta ɲwanante, a ba itare: «Baaka názu ɲa kumanaa ɲere dekideki.»

³⁶ A ba ɲane á elvan ge itare: «Kina wá, es-tuweka mazla-aara. Edda una ni aɲkwa shungu-aara, a eksanteksa; edda una aɲkwa kashi-aara keni, a eksanteksa; edda una má baaka masalam-aara, a veluvele nangyuwe-aara, a shekwepshekwe.

³⁷ Ya bakurnaa aɗaba uwe, shagera ba á gevge názena a ndaanaa wakita á Dadaamiya áte ya na mazla-aara. Aɗaba a ba wakita á Dadaamiya: “ɲane faremfa am emnde a mága haypa.” Daaci daada áte una ɲanna kina geni á gevge.»

³⁸ A ba pukura-aha tá elvan ge ɲane: «Yaakadada náwa aɲkwa masalam buwa.» A ɲwaterante, a ba ɲane: «Hyaahya ba una ɲanna.»

Yaisu am Gaicaimane

(Mat. 26:36-46; Mark. 14:32-42)

³⁹ Ba segashe-aara ge Yaisu wá, a zlala á ba áte Wa Anyaranyara na mbasmba ɲane na, ta ɗabemhe ge pukura-aha-aara keni.

⁴⁰ Daraada áhuwa maa, a ba ɲane á elvan ge itare: «ɲalaunálá Dadaamiya geni a badakuruka shaitaine.»

⁴¹ Daaci a gapsehe ba yiyiye an itare, á hyephye velya nákwá palle, a de kezlaa ugje, a magaa maduwa-aara, a ba ɲane:

⁴² «Tasle á ña Eddaye-aaruwa jinaaja zlaďa na a shika, máki wayakiyantewayaya. Amá a gevka áte náza-aaruwa, a gevge á ba áte náza á ña.» ((

⁴³ Daaci a naba jesarhe ge malika á Dadaamiya á sawa am samaya, a se fanem ndzedá am vuwa.

⁴⁴ Ge kwakyire á dzama ire na a shaa ñane na wá, a magaa maduwa an ndzedá-aara bademme, haa a ses ge ñgudeffire cuuwe áte vuwa-aara, á táďá á dete haha tak, tak, take ba seke uzhe.))

⁴⁵ Zlanaazle maduwa-aara mazla-aara, a naba tsetehe a seza pukura-aha-aara maa, a se berater tá am háre, adaba haraare ta taa puka hare, tá am dzámá ire yaikke.

⁴⁶ A tsaterite, a ba ñane á elvan ge itare: «Labára kwá pá háre? Pauka háre; magaumága maduwa geni a badakuruka shaitaine.»

Ta eksevaa estuwa Yaisu

(*Mat. 26:47-56; Mark. 14:43-50; Yuh. 18:3-11*)

⁴⁷ Ba elva ñanna keni zlaďe zlanaaka Yaisu wá, saressa emnde ta ba kwakya, Yahuda palle á pukura-aha kelaawa ju buwa á katafke-aatare. Daaci a duhe ge Yahuda ñanna suuwe ádeza Yaisu, a de ñanaahe takwalle, á gan use an ervaunďe-aara palle ágire.

⁴⁸ A ba Yaisu á elvan ge ñane: «Yahuda, ká se gi use ganakini ká fiyá an una ñanna emtu á dem erva á emnde, iya *Ura á emnde bademme?»

⁴⁹ Emnde tá antara Yaisu tá zhára mága ñanna wá, watse zlazlaďa jipu. Daaci a ba itare tá elvan ge Yaisu: «Yaakadada, ñere keni ñá naba waterwá emtu an masalam-aha á ñere?»

⁵⁰ Kertey velesevele erva palle-aatare, a naba wa sleslera á male á *liman-aha, a icanaa hyema a nadafa.

⁵¹ Amá a ba Yaisu á elvan ge itare: «Yawánya, magauka una.» A de semtanaa hyema-aara nanna ge zhel na, a mbanaahe.

⁵² Daaci a ba Yaisu á elvan ge male-aha á *liman-aha, antara male-aha á emnde a ufa *mashidi yaikke, ira male-aha á ekse na ta se eksa nane na, a ba nane á elvan ge itare: «Kwá se eksiya an masalam-aha, antara zade am erva na mu, ya neyle emtu?

⁵³ Ábi kelaazare yá á ba ázekure am mashidi yaikke, eksakurika dekideki? Daaci sarte na wá, sarte á kure, sarte á tabedammire ge marse hákuma-aara.»

A ba Piyer nane diyaaka Yaisu dekideki

(Mat. 26:57-58, 69-75; Mark. 14:53-54, 66-72; Yuh. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Daaci ta naba eksevaa Yaisu na, ta dan ba suuwe á dem mba á male á male-aha á *liman-aha bademme. Piyer wá, a daa daba Yaisu ádehuwa, amá wá, gaterápteka dekideki.

⁵⁵ Mbarantembe kára am hufe á riya á male á liman-aha na, jarantaaveje emnde ge kára na maa, Piyer keni a de njeme am dagave-aatare.

⁵⁶ Daaci á ezzhárá kwátena umele Piyer na, á njá átuge kára, á ezzhárá, a ba nane: «Degi zhel na keni ba ura á Yaisu nanna.»

⁵⁷ Amá eksarka Piyer, a ba nane: «Diyanka ya zhel nanna emmaye-aaruwa.»

⁵⁸ Cekwaanḡudí wá, a nanhe zlaḡe ádalíye ge ura umele, a ba nane á elvan ge nane: «Ka

keni ka ba palle á emnde ñanna.» A ñwanante ge Piyer, a ba ñane: «Iya ñane ka ya, eddaye-aaruwa.»

⁵⁹ Shekwaashekwa á maga saa palle wá, a ba ura umele zlaɓe adaliye á ba an ndzedá: «Baaka shaige-aara ɗekideki, dawale na keni ba ura á zhel ñanna. Adaba ñane keni ba ura Galili ñanna.»

⁶⁰ Amá a ñwanante ge Piyer, a ba ñane: «Naba ennda seke elva á ña ma ká ndaha uwe keni.» Ba elva-aara keni zlaɓe zlanaka Piyer, tsáksákwálikwaa á ba tsakala.

⁶¹ A eptsavte ge Yaakadada, a zharaa Piyer ba yamme, daaci Piyer a naba yehete názena a bannaa Yaakadada, a ba ñane: Vatena lauktu á kyuwa tsákálá, ká de bánba ka ser keye ge diyakikire na.

⁶² Mazla-aara a naba sesehe ge Piyer ásegashe, a se fantau ge kyuwa á ba an yawe á kyuwa.

Ta zlazlese Yaisu, ta zuhe an ja

(Mat. 26:67-68; Mark. 14:65)

⁶³ Daaci emnde na tá ufa Yaisu na ta naba zlazlese, ta zuhe an ja.

⁶⁴ Ta faɗanse ice, ta vavante ɗeɗekwa, am iga-aara ta ndavanundave ganakini a jakaa ware, diyeddiye edda-aara.

⁶⁵ Ta epsawse Yaisu an tsáká elva-aha gergere ádete ñane.

Yaisu á katafke á *kendekyiya yaikke

(Mat. 26:59-66; Mark. 14:55-64; Yuh. 18:19-24)

⁶⁶ Ba a werehe ge ekse, an enlya werre wá, jarammeje male-aha á Yahudiya-aha baɗemme;

amaana male-aha á *liman-aha, antara malum-aha á *tawraita. Ta saa Yaisu á sem jahava-aatare.

⁶⁷ Daaci ta ndavanuhe ge Yaisu a ba itare: «Ba ka una ka *Almasiihu na emtu? Naba ndaanjernda.» A njwaterante ge Yaisu a ba njane: «Má yá ndaakurnda, kure kwá fetarka.

⁶⁸ Ma ya ndavakuru elva keni, kwá de viteka jawapa.

⁶⁹ Duksa palle wá, a juwa ba keski mazla-aara, iya *Ura á emnde bademme yá zlala á de njá am nadafa á Dadaamiya na Sleksa ba njane na.»

⁷⁰ A ba itare bademme tá elvan ge Yaisu: «Ekka mu, ka *Egdza á Dadaamiya emtu es-tara?» A njwaterante ge Yaisu a ba njane: «Ba seke diyakurdiya, ba estuwa.»

⁷¹ A ba itare am dagave-aatare: «Ázara wedere á miya am seyde-aha mazla-aara, ábi cenamiyáncena názena a ndaanaa njane.»

23

Daránda Yaisu á de katafke á sleksu *Pilaatu
(*Mat. 27:1-2, 11-14; Mark. 15:1-5; Yuh. 18:28-38*)

¹ Daaci ta tsetehe bademme-aatare am *kendekyiya njanna, ta daa Yaisu na á de katafke á sleksu *Pilaatu.

² Daraada ákatafke á slekse maa, ta de fantau ge ica sera á Yaisu á ba áhuwa. Ta banán ge slekse: «Náwa zhel na á wesha larde á miya. A bantsa njane, a varanteka hadáma ge male á larde á Rauma dekideki. A bantsa njane zlafe: Ba iya una ya *Almasiihu, ya slekse yaikke.»

³ A ndavanuhe ge sleksu Pilaatu: «Ba ka una slekse á Yahudiya-aha na emtu?» A nwanante ge Yaisu: «Ba estuwa.»

⁴ A ba Pilaatu á elvan ge male-aha á *liman-aha antara dikele á emnde nanna baɗemme: «Shanáka ya haypa áte zhel na dammaru ge záná an shairiya.»

⁵ Amá itare ta farhe zlaɓe ádaliye á ba an ndzedá, a ba itare: «Degey an názena á kwaratersa nane ge emnde na á tsante fitenire am larde á miya! Kwaye ndza a fantau á ba am Galili, amá a se hyanme am Yahudiya baɗemme, se ba áhuna keni samsa an nane!»

Daránda Yaisu á de katafke á sleksu *Hirudus

⁶ Sleksu *Pilaatu ba a cenaa ta tsalante Galili am huɗe-aara na wa, a fantau ge ndáva tate na ni a sawa Yaisu átekwa, a ba nane: «Zhel nanna ura Galili emtu?»

⁷ Am sarte na diyeddiye ganakini Yaisu a sawa á sa am tate na á kwaraná sleksu *Hirudus, a naba belanaa ádezenara. Adaba am hare-aha nanna Hirudus keni á ba am huɗe á Urusaliima.

⁸ Sleksu Hirudus a higa jipu am sarte na a puwete ice-aara áte Yaisu. Adaba haraare á cená ba labare-aara, haraare á kumá ba nane, geni watse á nanna najipu ázenara.

⁹ Daaci a ndavanu elva-aha gergere, amá nwanárka Yaisu dekiɗeki.

¹⁰ Tá anƙwa male-aha á *liman-aha, antara malum-aha á *tawraitá áhuwa maa, ta fantau ge ica sera á Yaisu á ba an ndzedá.

¹¹ Mazla-aara sleksu Hirudus antara sawji-aha-aara ta fantau ge valyanse elva a epsawa ge

Yaisu, ta epsawse ba nga, ta tsekwanme am zane zariya jipu, ta naba eptsanaahe ádeza sleksu Pilaatu.

¹² Garevge slakate-aha ba vacite nanna tara Hirudus an Pilaatu, adaba ndza ta emnde a dágala.

Njarantenja am shairiya ge ja shifa á Yaisu

(Mat. 27:15-26; Mark. 15:6-15; Yuh. 18:39-19:16)

¹³ Sleksu *Pilaatu a jemaa male-aha á *liman-aha, antara male-aha á ekse ira emnde a ekse bademme,

¹⁴ a ba nane á elvan ge itare: «Náwa kwa siyaa zhel na, a ba kure á wesha larde, amá ya ndavanu elva-aha nanna á ba ákatafke á kure, shanáka haypa-aara áte una kwa se puwar ugje kure ganakini á nanaaŋa shairiya.

¹⁵ *Hirudus keni shanka haypa na a guwaa zhel na ganakini á nanaaŋa shairiya. Adaba una nanna a eptsanaahe zlaŋe adaliye ásezemiya. Estuwa, ba baaka haypa na a guwaa nane hyephye ja shifa-aara.

¹⁶ Adaba una nanna, yá zuze á ba an ja, daaci yá belanaabela.»

((

¹⁷ Am mbarsembe emnde ba kelaa muŋri á *Paska sey slekse á belaterá dangay palle maa,))

¹⁸ bademme-aatare ta jar ye ge Yaisu, a ba itare tá elvan ge Pilaatu á ba an ka kwára: «Ejja zhel na a njeka an shifa dekideki, belanernaabela Barabas.»

19 Barabas wá, ta ngudanaa adaba fitenire umele ta tsante am huđe á ekse antara elva á shifa.

20 Sleksu Pilaatu wá, nane á kátá bela Yaisu. Adaba una nanna, a se mbedateruhe zlađe adaliye elva-aara ge emnde a ekse.

21 Amá ta nwanante á ba an hula: Zlezelezlezelela áte dzaŋgala, zlezelezlezelela áte dzaŋgala, zlezelezlezelela áte dzaŋgala, bademme-aatare ba estuwa.

22 A ndaaterhe zlađe adaliye sleksu Pilaatu ge keyire: «Labára nane ge kure? A gu uwe nane zhel na diyanka ya na? Iya wá, diyanka ya haypa na a guwaa nane, hyephye ja shifa-aara na. Yá zuze á ba an ja, yá belanaabela.»

23 Amá itare tsaraatse degdege á ba áte náza-aatare, ta farhe zlađe adaliye ge hula geni a zlezelarzlezelela Yaisu. Daaci jeje am ire á Pilaatu, ta ganaa ba itare ndzedá.

24 Mazla-aara a naba eksarhe geni a gevge názena tá kataná itare nanna.

25 Daaci a naba belateraa edda una ta danaa adaba fitenire á dem danɔay, antara elva á shifa na, a vaterte Yaisu geni tá de maga názena tá kataná itare áte nane.

Náwa ta zlezelanaa estuwa Yaisu áte dzaŋgala

(Mat. 27:32-44; Mark. 15:21-32; Yuh. 19:17-27)

26 Tá aŋkwa á dándá Yaisu maa, de jarja ire antara ura Siraine umele zhera-aara Simaun átire sa á sawa am makwata maa, ta naba

eksevaahē, ta far sepa dzaŋgala á ba an ndzedá, á d̄aba Yaisu an ɲane.

²⁷ Estuwa dikele á emnde a ekse ta daa d̄aba Yaisu na antara ɲwasha. ɲwasha na wá, tá ámbera kyuwa, tá tsaka d̄ákwa.

²⁸ Amá a eptsavte ge Yaisu, a ba ɲane á elvan ge ɲwasha ɲanna: «Kure ɲwasha-aha á emnde a Urusaliima, kyuwawika iya, amá kyuwaukyuwa ire á kure antara egdzara á kure.

²⁹ Ad̄aba aɲkwa á sawa hare-aha na ni tá de b̄anba emnde: Sharánsha ire-aatare ɲwasha dziire antara ɲwasha na zlaɓe faranuka uba-aatare ge egdzere, ira ɲwasha na tá yeka mazla-aara na.

³⁰ Am sarte ɲanna maa, tá de bateranba emnde ge wa-aha sad̄ad̄de: Mbedawaɲerarmbede. Tá de bateranba ge egdzar wa-aha: Shebawaɲerveshebe taslawá á kure!

³¹ Ad̄aba má ta magante una ge nafa áɲwáslá, watse átsáme kena náza á náfá na an ula?»

³² Á ba am sarte ɲanna maa, tá aɲkwa emnde a b̄adza slede ta buwa, ta daterhe antara Yaisu, ta de cebatera átirpalle.

³³ Daraada am tate ɲanna tá d̄ahaná an Feka á Ire na maa, ta naba zleɲelaa Yaisu, antara emnde a b̄adza slede ɲanna áte dzaŋgala-aha-aatare, palle am nad̄afa-aara, palle keni am n̄azlaɓa-aara.

³⁴ Amá a ba Yaisu: «Eddaye-aaruwa, naba yateraarye haypa-aatare, ad̄aba diyarka.» Itare ta tegaa kazlaɲa á Yaisu am dagave-aatare. Ge ettega-aara wá, ta maga njeri ganakini a sesse edda una ni á zaná ɲane ma uwe keni.

³⁵ Emnde badfemme tá á ba á tsatse, tá ezzhara. A ba male-aha á Yahudiya-aha ágire tá epsawep-sawa: «Ábi ñane a lyese emnde umele? A lyelye kwa ire-aara keni, má ba ñane una *Almasiihu a eksesaa Dadaamiya.»

³⁶ Sawji-aha keni ta ganaptehe, ta de valyananse elva a nyainye, ta maranaa mbazla ðanðanè tá kátá fanufe.

³⁷ A ba itare tá elvan ge ñane: «Ábi ka bantsa ka, ka slekse á Yahudiya-aha, lyelye kwa ba ka ire á ña!»

³⁸ Náwa názu ta puwetaa itare áte naláwa, ta fetehe áte dzanğala átire ge Yaisu: «Ba ñane una slekse á Yahudiya-aha.»

³⁹ Emnde a badza sleđe na ta zlenelateraa antara Yaisu na, palle-aatare a naba zlazlese Yaisu, a ba ñane: «Gakefka *Almasiihu mazla-aara emtu? Lyelye kwa ire á ña, lyanerlye ñere keni.»

⁴⁰ Amá a naba valarhe ge palle na, a ba ñane: «Ekka wá, labára á wanğa lyawa átuge Dadaamiya? Ka keni ká á ba am zlađa ñanna tsa.

⁴¹ Miya antara ka wá, á jamiya ba haypa á miya. Názena tá magamiyán ge miya ba deydey á názena mi maganaa miya keni. Amá ñane mu, a gu uwe, ábi ßaaka?»

⁴² Daaci a ba ñane á elvan ge Yaisu: «Tasle á ña iya wá, vacitu watse ká de sawa an yaikkire á ña na, ba tasle á ña yehiteyeha iya keni.»

⁴³ A ñwanante ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge ñane: «Yá baka ba jirire: Ba vatena na, mí dá ba buwa á dem zlanna á Dadaamiya.»

Náwa ndza a emtsaa estuwa Yaisu
(*Mat. 27:45-56; Mark. 15:33-41; Yuh. 19:28-30*)

⁴⁴⁻⁴⁵ Am sarte ɲanna wá, á maga vacitire. Amá má a de tsekwaá ge tabedammire wá, duniya bademme baaka vaciya, dem saa keye ba estuwa. Kacekaca á dzegwa na am *mashidi yaikke keni, a naba tamme kalkale am dagave.

⁴⁶ Daaci Yaisu a naba kante kwára á ba an ndzedá, a ba ɲane: «Eddaye-aaruwa, fanakemfa shifa-aaruwa am erva ge ekka.» Ba a ndaase una ɲanna, mazla-aara a naba emtsehe.

⁴⁷ Male á sawji á Rauma, ba a naa duksa ɲanna magaavemage na wá, a fantau dise jirire á Dadaamiya, a ba ɲane: «Zhel na wá, ba jirire baaka haypa-aara.»

⁴⁸ Bademme á nalga á emnde na ndza a sateraa ba se zhára ice na, ta daa á ɲaɲa ba ervaunđe adaba názena ta ɲaana itare na.

⁴⁹ Slakate-aha á Yaisu, antara ɲwasha na kwaye ta dabanaa á sawa am kwára á Galili na, ta tsaáhe yiyiye an itare, lauktu ta zhara názena aɲkwa á magava na.

Faremfa Yaisu am irekhya
(*Mat. 27:57-61; Mark. 15:42-47; Yuh. 19:38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ Daaci ndza aɲkwa ura umele zhera-aara Yusufa, ɲane ura Arimatiya am Yahudiya. Zhel ɲanna wá, ura jirire, dzayya huđe-aara, aɲkwa á ufa zamane na ni emnde tá de njá á ba am *kwara á Dadaamiya na. ɲane keni ura male am *kendekyiya yaikke, amá eɲkale-aara dabaa názena tá aɲkwa á slaslaná emnde

umele, antara názena ta maganaa itare am sarte ᵞanna.

⁵² Daaci a duhe ge ᵞane á deza sleksu *Pilaatu, a de ndavanu baráma á eksa emtsa á Yaisu.

⁵³ A se tsekwaá emtsa na áte dzaᵞgala, a fademe am kalpakane áᵞwaslire, jeba á kalpakane ᵞanna ba lefedde. Daaci a de zlavanaahe am irekhya ta yese am cacera, ba ser palle keni zlaᵞe zlavaranaaka emtsa am hudeaara.

⁵⁴ Vacite ᵞanna wá, ge zlema, herzhe á fantaufe kwaskwe á puwansepuwe.

⁵⁵ ᵞwasha na ta saa á daba Yaisu kwaye á sawa am kwara á Galili na wá, ta daba Yusufa á dem tate á hedá Yaisu na, ta de zharanaahe irekhya-aara antara zlava-aara am irekhya.

⁵⁶ Mazla-aara ba zlala-aatare á dá, ta de tsatsaa waye-aha-aatare, antara náza se-aatare, ganakini watse tá de wecar ge Yaisu.

Vaci puwansepuwa maa, ta puwansehe emtsaade áte una am *tawraitá.

24

Yaisu tsetse am faya

(Mat. 28:1-10; Mark. 16:1-8; Yuh. 20:1-10)

¹ Werre an enᵞya-waabere ge laade wá, ta duhe ge ᵞwasha ᵞanna ádete irekhya á Yaisu an waye-aha na ta tsatsanaa itare na.

² Amá ta de beraa irekhya á ba an wácene, an tambara páláme yiᵞiye an we-aara.

³ Ta demhe am irekhya na, amá sharánka Yaakadada Yaisu dekiᵞeki.

⁴ Daaci palle a názu tá ndaaná itare ᵞaaka dekiᵞeki. Ba itare tá átira mága najipu ᵞanna,

ta naba jesarhe ge zála buwa ákatafke-aatare ba estuwa, ta tsekweme am nanɗyuwe na á maga wulwulire jipu na.

⁵ Jaterja lyawa ɗwasha na, ta puweme erva am ice. A ba emnde ɗanna tá elvan ge itare: «Labára kwá se tataya edda una an shifa am dagave á emnde a faya?»

⁶ ɗane baaka áhuna tsetse, anƙwa an shifa-aara ádaliye. Elva na a bakurnaa ɗane am haha á Galili na dedde am ire á kure emtu?

⁷ Adaba ndza a ndaakurnda, a ba ɗane: Iya *Ura á emnde baɗemme wá, watse tá vite ge emnde a mága haypa, tá de zleneliya áte dzaɗgala. Amá am hare ge keyire wá, watse yá tsetse am faya.»

⁸ Daaci saasa elva-aha na ndza a baternaa Yaisu na baɗemme á sem ire-aatare.

⁹ Mazla-aara ba zlála-aatare áte we á irekhya, tá dateraa labáre ge pukura-aha-aara kelaawa jemtekwe, antara emnde-aara umele baɗemme.

¹⁰ Náwa zhera á ɗwasha na ta dateraa labáre ge pukura-aha ɗanna: Maari mukse á emnde a Magdala, Yauwanna, Maari emmarge Yakuba, ira ɗwasha umele na ndza ta kerɗe, baɗemme ta daa ba labáre ɗanna.

¹¹ Amá pukura-aha eksaranteka elva á ɗwasha na seke elva a jirire, fartarka an itare ɗekideki.

¹² Piyer wá, ɗane a naba tsetehe á ba am sarte ɗanna, zhagade-aara á dete we á irekhya na, a de zharaa ice á dem huɗe-aara, a de beraa ba kalpakane. Daaci ba eptsa-aara á da, á maga ba najipu-aara.

*Ate baráma a dem Aimawus
(Mark. 16:12-13)*

¹³ Ba vacite ñanna maa, ta tsetehe ge pukura-aha buwa, ta dem ekse umele tá d'aná an Aimawus, dagave-aatare an Urusaliima á maga kilaumaiter kelaawa jemtekwe.

¹⁴ Daaci tá aṅkwa á ndaha názena a magava áte Yaisu am hare-aha ñanna am dagave-aatare.

¹⁵ Zlaḅe itare keni tá ndaha ba elva ñanna am dagave-aatare maa, ba Yaisu an ire-aara a duhe ádezetaare, aṅkwa á zlála antara itare áte baráma.

¹⁶ Tá zhára ba ura, amá aṅkwa názu a piy-aterterte ge diyeddiye-aara.

¹⁷ Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare: «Kwá ndaha elva uwe kure áte baráma na?» Ta tsaahewa, puwaapuwa vuwa-aatare.

¹⁸ A naba ṅwanante ge palle-aatare zhera-aara Kiliyaupas, a ba ṅane á elvan ge ṅane: «Ka wayve am Urusaliima, zlaḅe cenakánka názena a magava am hare-aha na ka?»

¹⁹ A ba ṅane á elvan ge itare: «A jaara uwe?»

Ta ṅwanante, a ba itare tá elvan ge ṅane: «Názena a magava áte Yaisu ura Nasarátu na cenakánka? ṅane nabi á Dadaamiya, an hákuma jipu am slera-aara á katafke á Dadaamiya, aṅkwa hákuma á ndaha elva á katafke á emnde ázeṅará.

²⁰ Amá male-aha á *liman-aha á miya, antara male-aha á Yahudiya-aha á miya, ta naba jar ye, ta de faterem am erva ge emnde a duniya, ganakini sey ta maganaa shairiya á shifa, daaci ta naba zlejelehe áte dzaṅgala.

²¹ Baɗemme ndza ɲa tamán geni á de lyaná ba ɲane larde á *Iserayiila. Amá kwaye ɲane názena a magava áte ɲane, hare keyire-aara vatena.

²² Zlabe ádaliye maa, jaraɲerja eɲkale ɲwásha umele tá á ba ázeɲere. Adaba ta duhe ge itare an eɲlya-waabere ba vatena á dete we á irekhya-aara wá,

²³ de berareka am irekhya. Mazla-aara ta naba saa, ta se mbedanjeru labáre, a ba itare: Ta naba jesarhe ge malika-aha á katafke á ɲere ba estuwa, ta bantsa malika-aha ɲanna tsetse am faya.

²⁴ Ta duhe ge emnde umele á ɲere á dete we á irekhya ɲanna, ta de bera ba seke una ta ndaanaa ɲwasha ɲanna. ɲane wá, itare keni naránka.»

²⁵ Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare: «Kure wá, baaka eɲkale á kure ɗekideki, mbate elva-aha na ta balanaa nabi-aha na baɗemme daaka á dem ire á kure, fakurtarka.

²⁶ Diyakurka ɗekideki ganakini sey *Almasi-ihu á shushe zlaɗa-aha ɲanna, lauktu á dem yaikkire-aara? Ndza cenakuránka una?»

²⁷ Daaci a palateraa názu á ndaana wakita á Dadaamiya á dete ɲane baɗemme. A fantau am wakita-aha na a puwetaa Muusa, date una ta puwetaa nabi-aha umele baɗemme.

²⁸ Herzharanteherzhe ekse na tá demkwa na maa, Yaisu a magaa ba seke ɲane wá, zlabe zlauka shula-aara.

²⁹ Daaci ta fantau ge ɲaɲanaa ázetare, a ba itare: «Gevge maɲgaripu mazla-aara Malum,

vayiya ge de katafke, naba hare ázenere.»
«Ane,» á bina, a naba duhe antara itare.

³⁰ Njarinja arge masane maa, a eksante dafa am erva, a slafanaa we-aara ge Dadaamiya, a kezlanve dafa na, a vaterte ge itare.

³¹ Mazla-aara a naba werte ge ice-aatare, diyareddiye ge ñanire, amá naránka ñane mazla-aara.

³² A ba itare am dagave-aatare: «Kay, ázara kena emtakire á ervaunđe á miya am sarte na á palamiya názu am wakita á Dadaamiya áte baráma a sawa na. Higa eksanteka ervaunđe á miya ba seke kára emtu?»

³³ Ta naba eptsehe a ba am sarte ñanna á sem Urusaliima, ta se beraa pukura-aha kelaawa jemtekwe na jarammeje antara emnde a nja-aatare.

³⁴ Ta anƙwa ndaha elva a Yaakadada am dagave-aatare, a ba itare: «Ba jirire tsetse Yaakadada am faya, adaba a maranaa ire-aara ge Simaun.»

³⁵ Itare keni ta ndaaterhe labáre-aatare áte baráma, ta ndaaterhe geni diyareddiye Yaisu am sarte na a kezlanve dafa, a vaterte na.

Yaisu a marateraa ire-aara ge pukura-aha-aara

(Mat. 28:16-20; Mark. 16:14-18; Yuh. 20:19-23; Sler. emnde 1:6-8)

³⁶ Itare keni zlaƙe tá ndaha ba ñane, ta naa ba Yaisu á tse am dagave-aatare, «A vakurteva Dadaamiya hairire,» a ba ñane á elvan ge itare.

³⁷ Má de gazlargazla wá, jaterja lyawa jipu, adaba itare tá kurken náza nye.

³⁸ Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare: «Labára kwá maga lyawa estuwa? Labára kwá maga shaige estuwa am ervaunđe á kure?»

³⁹ Ábi una ba iya? Nawanaana erva-aha-aaruwa antara sera-aha-aaruwa. Fautefa erva á kure áte iya, tapawiyatapa ba shagera. Adaba náza nye wá, ñane baaka vuwa-aara. An hyuweka, an hyaihyeka.»

⁴⁰ Á baterá una ñanna wá, ámbera á maraterá erva-aara, antara sera-aha-aara bademme.

⁴¹ Aley zlafe fartarka emtsaade. Adaba ge kwakyire á higa wá, tá geyá mága ba najipu áte ñane. A naba ndavateruhe, a ba ñane á elvan ge itare: «Ankwa emtu náza za ázekure áhuna?»

⁴² Ta vante hyuwa á kelfe an tefá shagera.

⁴³ A lyevaahé, a naba zuhé á ba á katafke-aatare.

⁴⁴ Am iga a una ñanna maa, a ba ñane á elvan ge itare: «Am sarte na ndza yá á ba an shifa-aaruwa am dagave á kure keni, ndza ya ndaakurnda bademme, a ba iya: Bademme á názena á tsakaná *tawraitá á Muusa áte iya, antara una am wakita á nabi-aha umele, ira una ta puwete am jabura, ndza ya ndaakurnda geni bademme sey watse á gevge.»

⁴⁵ Daaci a naba vaterte enkale ganakini tá cenevaacena názena á ndaaná wakita á Dadaamiya.

⁴⁶ A ba ñane á elvan ge itare: «Náwa názena an puwa am wakita á Dadaamiya: Sey máki shushe *Almasiihu zlađa, emtsamtsa. Am hare ge keyire á de tsetse am faya.

⁴⁷ Sey tá magateránmaga waazu ge nal-

gaadama bademme an zhera-aara, geni a magarmága tuba, Dadaamiya á yaterarye haypa-aha-aatare. Tá fantau am Urusaliima.

⁴⁸ Daaci ba kure una kwa seyde-aha á elva-aha ñanna.

⁴⁹ Iya wá, yá de belakurá názena a ba Edderwa watse á vakurteva na á sawa. Amá wá, njawinja á ba am huđe á berni áhuna, dem sarte na má tsekwatsekwa hákuma á Dadaamiya ñanna á sawa am samaya, á setarge kure.»

Zlálá á Yaisu á dem samaya

(Mark. 16:19-20; Sler. emnde 1:9-11)

⁵⁰ Am iga a una ñanna maa, Yaisu a daterse am huđe á ekse, kwaye a dateraa á dem Baytaniya. Daraada áhuwa maa, a ketaa erva-aha-aara a gaterar barka.

⁵¹ Am sarte na a gaterar barka ñanna wá, ámbera á tegava an itare, a zlálá á dem samaya.

⁵² Itare ta fantau ge kazlan ugje á ba am tate ñanna, lauktu ta eptsa á sem Urusaliima, ervaunđe-aatare emtake jipu.

⁵³ Ba kelaazare icaranseka dem *mashidi yaikke, tá de gálá Dadaamiya am mashidi-aara.

Wakita á Dadaamiya
La Bible en wandala

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Wandala)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

dec75dd5-4784-5059-aa00-668d508a6b0d